

**POLUGODIŠNJI KONSOLIDOVANI
IZVEŠTAJ
GRUPE KOMERCIJALNE BANKE
ZA 2021. GODINU**

Beograd, avgust 2021. godine

SADRŽAJ

I POLUGODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU GRUPE

II KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

BILANS STANJA-KONSOLIDOVANI

BILANS USPEHA-KONSOLIDOVANI

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU-KONSOLIDOVANI

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE-KONSOLIDOVANI

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU-KONSOLIDOVANI

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

III IZJAVE ODGOVORNIH LICA

IV ODLUKA O USVAJANJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NLB GRUPA

**IZVEŠTAJ O POSLOVANJU GRUPE
KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD
ZA PERIOD
OD 01.01. DO 30.06.2021. GODINE**

Beograd, Avgust 2021. godine

SADRŽAJ

1.	OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA GRUPE.....	3
2.	POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA GRUPE.....	4
3.	FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA GRUPE.....	10
3.1.	MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA	10
3.2.	POSLOVANJE GRUPE U PERIODU OD 01.01. DO 30.06.2021. GODINE.....	10
3.3.	KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 30.06.2021. GODINE	12
3.4.	KONSOLIDOVANI BILANS STANJA NA DAN 30.06.2021. GODINE – ČLANICE BANKARSKE GRUPE.....	14
3.5.	KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 01.01. DO 30.06.2021. GODINE.....	15
3.6.	KONSOLIDOVANI BILANS USPEHA U PERIODU OD 01.01. DO 30.06.2021. GODINE-ČLANICE BANKARSKE GRUPE	18
4.	ULAGANJA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE.....	19
5.	ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE.....	19
6.	PLAN BUDUĆEG RAZVOJA GRUPE.....	20
7.	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ.....	22
8.	OTKUP SOPSTVENIH AKCIJA I UDELA.....	23
9.	POSLOVANJE OGRANAKA PRE KONSOLIDACIJE	23
10.	FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA GRUPE.....	26
11.	UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	26
12.	DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE GRUPE.....	32
12.1.	PRAVILA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA	33

Konsolidovani finansijski izveštaji bankarske Grupe iskazuju se u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji i funkcionalnu valutu Komercijalne banke ad Beograd (u daljem tekstu „Matična banka“).

Funkcionalne valute, EUR iz finansijskih izveštaja Komercijalne banke ad Podgorica i BAM iz finansijskih izveštaja Komercijalne banke ad Banja Luka, preračunate su u izveštajnu valutu Matične banke – dinar (RSD) na bazi zvanično objavljenih kurseva u Republici Srbiji.

Konsolidovani Bilans uspeha i Konsolidovani bilans tokova gotovine za period su izračunati primenom prosečnog zvaničnog kursa u Republici Srbiji za prvih šest meseci 2021. godine od 117,5761 za jedan EUR i 60,1157 za jedan BAM, a ostali konsolidovani finansijski izveštaji (bilans stanja, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o ostalom rezultatu) primenom zaključnog kursa na dan bilansa od 117,5660 za jedan EUR odnosno 60,1105 za jedan BAM.

Poslovne promene nastale u stranoj valuti se preračunavaju u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu, koji važi na dan poslovne promene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan konsolidovanog bilansa stanja, preračunate su u dinare po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu koji je važio na taj dan.

1. OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA GRUPE

Izveštaj za period od 01.01. do 30.06.2021. godine predstavlja verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja GRUPE KOMERCIJALNE BANKE AD Beograd ostvarenih u prvih šest meseci 2021. godine.

OPIS	30.06.2021.	30.06.2020.	INDEXI 2021/2020	2019.	2018.	2017.
<i>(u hiljadama RSD i %)</i>						
Dobitak/Gubitak pre oporezivanja	652.934	3.007.028	21,7	7.726.328	8.381.166	7.316.383
Dobitak/Gubitak posle oporezivanja	789.709	2.859.349	27,6	8.399.865	8.380.334	8.267.996
Neto prihodi od kamata	6.550.661	6.560.733	99,8	13.770.518	13.946.644	13.517.238
Neto prihodi od naknada	2.777.560	2.559.330	108,5	5.727.124	5.540.447	5.413.601
PARAMETRI PROFITABILNOSTI¹						
ROA	0,25%	1,24%	20,6	1,68%	1,99%	1,77%
ROE (na ukupan kapital)	1,67%	7,69%	21,7	10,24%	12,09%	11,58%
Neto kamatna marža na ukupnu aktivu	2,55%	2,70%	94,6	3,00%	3,31%	3,26%
Cost / income ratio	67,80%	72,21%	93,9	63,67%	60,41%	64,02%
Operativni troškovi	6.324.548	6.585.915	96,0	12.414.562	11.772.192	12.119.512
Neto prihodi/rashodi obezvređenja finan.sredst. koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(1.022.910)	(104.626)	-	1.587.676	51.681	36.342
OPIS						
	30.06.2021.	31.12.2020.	INDEXI 2021/2020	2019.	2018.	2017.
Konsolidovana bilansna aktiva	527.068.148	500.295.263	105,4	475.755.894	441.586.959	400.108.316
Vanbilansno poslovanje	529.217.721	534.330.733	99,0	503.834.838	496.783.044	507.345.996
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	45.534.005	18.865.483	241,4	26.990.004	21.037.537	30.233.555
Kredit i potraživanja od komitenata	224.500.357	219.433.627	102,3	208.234.158	191.448.642	174.242.139
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	5.912.974	8.096.190	73,0	8.318.606	8.228.284	6.137.776
Depoziti ostale obaveze prema drugim komitentima	431.058.218	406.192.067	106,1	370.987.710	350.668.156	317.577.748
KAPITAL	78.601.073	77.562.130	101,3	79.371.576	71.522.051	67.100.116
Adekvatnost kapitala	27,22%	28,82%	94,4	27,05%	25,22%	24,56%
Broj zaposlenih	2.730	2.985	91,5	3.056	3.076	3.106
Aktiva po zaposlenom (u hiljadama RSD)	193.065	167.603	115,2	155.679	143.559	128.818
Aktiva po zaposlenom (u hiljadama EUR)	1.642	1.425	115,2	1.324	1.212	1.087

¹ Parametri profitabilnosti su prikazani na godišnjem nivou

2. POSLOVNE AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONA STRUKTURA GRUPE

Bankarska Grupa se sastoji iz tri banke i to Komercijalne banke a.d. Beograd (Matične banke), Komercijalne banke a.d. Banja Luka, Komercijalne banke a.d. Podgorica (zavisne banke) i Društva za upravljanje UCITS fondom KOMBANK INVEST a.d. Beograd.

Matična Banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje kreditnih, depozitnih i garancijskih poslova, kao i za obavljanje poslova platnog prometa, u zemlji i inostranstvu. U okviru registrovanih delatnosti Matična banka obavlja sledeće poslove:

- depozitne poslove (primanje i polaganje depozita);
- kreditne poslove (davanje i uzimanje kredita);
- devizne, devizno-valutne i menjačke poslove;
- poslove platnog prometa;
- izdavanje platnih kartica;
- poslove sa hartijama od vrednosti (izdavanje hartija od vrednosti, poslove kastodi banke i dr.);
- brokersko-dilerske poslove;
- izdavanje garancija, avala i drugih oblika jemstava (garancijski posao);
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.);
- poslove zastupanja u osiguranju, po prethodnoj saglasnosti Narodne banke Srbije;
- poslove za koje je ovlašćena zakonom.

Matična Banka je ovlašćena za obavljanje platnog prometa sa inostranstvom od 2003. godine, za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva od 2005. godine, za obavljanje delatnosti kastodi banke od 2006. godine, i za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju od 2011. godine.

Komercijalna banka a.d. Banja Luka je registrovana u Bosni i Hercegovini za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu u skladu sa propisima Republike Srpske. Komercijalna banka a.d. Banja Luka obavlja sledeće poslove:

- primanje i polaganje depozita i drugih povratnih sredstava;
- davanje kredita;
- izdavanje garancija i svih oblika jemstava;
- usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca, u skladu sa posebnim propisima;
- kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala;
- izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove);
- finansijski lizing;
- kupovina i prodaja hartija od vrednosti;
- poslove za koje je ovlašćena zakonom.

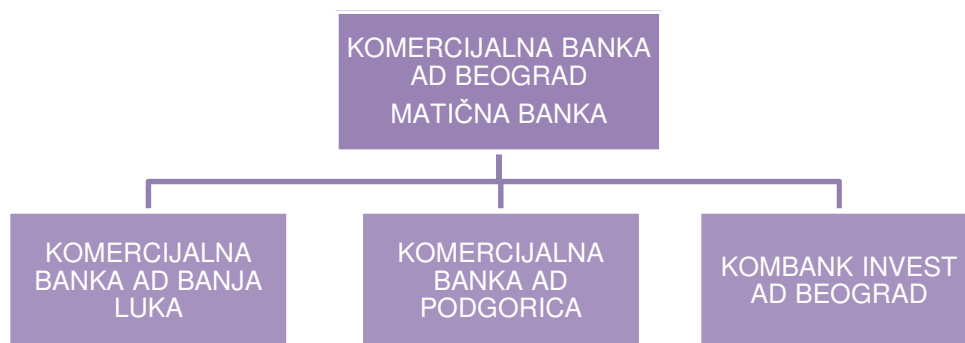
Komercijalna banka a.d. Podgorica je registrovana u Crnoj Gori za obavljanje poslova primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u celini ili delimično, za svoj račun. Komercijalna banka a.d. Podgorica obavlja sledeće poslove:

- depozitne poslove (primanje i polaganje depozita);
- kreditne poslove (davanje i uzimanje kredita);
- izdaje garancije i preuzima druge obaveze;
- kupuje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente;
- platni promet sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun komitenata stranim sredstvima plaćanja;
- prikupljanje podataka, vrši izradu analiza i davanje informacija i saveta o kreditnoj sposobnosti društva i preduzetnika;
- depo poslove;
- čuvanje sredstava i hartija od vrednosti;
- druge pomoćne poslove iz domena poslovanja Banke.

Društvo za upravljanje UCITS fondom KOMBANK INVEST a.d. Beograd je registrovano za obavljanje sledećih delatnosti:

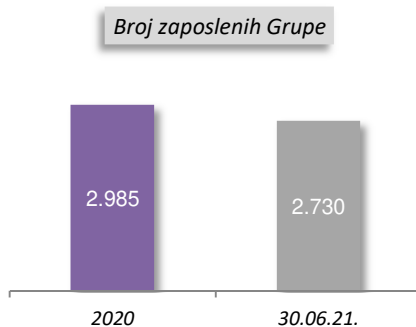
- organizovanje i upravljanje otvorenim investicionim fondovima;
- osnivanje i upravljanje zatvorenim investicionim fondovima;
- upravljanje privatnim investicionim fondovima;
- druge poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, odnosno poslove portfolio menadžera i investicionog savetnika.

Organizaciona struktura Grupe

Ljudski resursi Grupe

Na dan 30.06.2021. godine Grupa je ukupno imala 2.730 zaposlenih, za 255 manje nego na početku poslovne godine. Smanjenje je nastalo u Matičnoj banci za 233 radnika u KB Banja Luka za 14 radnika, dok je KB Podgorica za 8 smanjila broj radnika. KomBank Invest je zadržao isti broj zaposlenih kao i na početku godine. Optimizacija kadrovske strukture u članicama KB Grupe je sprovedena u skladu sa standardima NLB Grupe čiji je član postala i KB Grupa počevši od 31.12.2020. godine.

Usled rasta obima poslovanja kao i optimizacije broja zaposlenih, konsolidovana aktiva po zaposlenom na kraju prvog polugodišta 2021. godine povećana je za 15,2% i iznosi 193.065 hiljada dinara u odnosu na kraj prethodne godine kada je iznosila 167.603 hiljada dinara.

Osnovni podaci o članicama Grupe

	KOMERCIJALNA BANKA AD BANJA LUKA	KOMERCIJALNA BANKA AD PODGORICA	KOMBANK INVEST AD BEOGRAD
ADRESA SEDIŠTA	Jevrejska 69	Cetinjska br.11 PC The Capital Plaza, Kula PC1, VI sprat	Kralja Petra 19
DRŽAVA	BiH, Republika Srpska	Crna Gora	Srbija
TELEFON	00387-51-244-700	00382-20-426-300	00381-11-330-8310

**KOMERCIJALNA BANKA AD
BANJA LUKA**

99,998% vlasništvo KB Beograd

Komercijalna banka a.d. Banja Luka je osnovana u septembru 2006. godine i dana 15. septembra 2006. godine upisana u sudski registar Rešenjem Osnovnog suda u Banja Luci. Na dan 30.06.2021. godine Banka je imala 149 zaposlenih i poslovnu mrežu sačinjenu od Centrale banke, 10 filijala i 9 agencija.

**KOMERCIJALNA BANKA AD
PODGORICA**

100,0% vlasništvo KB Beograd

Komercijalna banka a.d. Podgorica osnovana je u novembru 2002. godine kao afilijacija Komercijalne banke ad Beograd i upisana u centralni registar Privrednog suda u Podgorici 6. marta 2003. godine. Na dan 30.06.2021. godine Banka je imala 140 zaposlenih i poslovnu mrežu sačinjenu od 9 filijala i 1 ekspoziture.

KOMBANK INVEST AD BEOGRAD

100,0% vlasništvo KB Beograd

Društvo za upravljanje UCITS fondom **KOMBANK INVEST a.d. Beograd** je privredno društvo upisano u Registar privrednih subjekata Agencije za privredne registre dana 5. februara 2008. godine. Društvo je osnovano kao nejavno akcionarsko društvo koje posluje u skladu sa Zakonom o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, Pravilnikom o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom i Pravilnikom o uslovima za obavljanje delatnosti društva za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom.

Društvo upravlja sa tri investiciona fonda i to:

1. KOMBANK IN FOND, UCITS- balansirani,
2. KOMBANK NOVČANI FOND, UCITS- očuvanja vrednosti imovine,
3. KOMBANK DEVIZNI FOND, UCITS- očuvanja vrednosti imovine.

Na dan 30.06.2021. godine Društvo je imalo pet zaposlenih lica.

Osnovni podaci o Matičnoj banci

Adresa/Centrala/ Sektori	Svetog Save 14	Svetogorska 42-44	Trg Politike 1
TELEFON	381-11-30-80-100	381-11-32-40-911	381-11-33-39-001
FAX	381-11-344-23-72	381-11-32-35-121	381-11-33-39-196
S.W.I.F.T. code	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG
REUTERS dealing code	KOMB	KOMB	KOMB
INTERNET	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com
E-mail	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD*88,28% vlasništvo Nova Ljubljanska banka d.d.
Ljubljana

* akcionari iznad 5% kapitala-običnih akcija na dan 30.6.2021. godine

Komercijalna banka a.d. Beograd, Matična banka, osnovana je 1. decembra 1970. godine, a transformisana u akcionarsko društvo 6. maja 1992. godine. Banka je registrovana kod Trgovinskog suda u Beogradu 10. jula 1991. godine, a zakonski je preregistrovana u Agenciji za privredne registre 14. aprila 2006. godine. Banka je dobila dozvolu za bankarsku delatnost od Narodne banke Jugoslavije 3. jula 1991. godine. Na dan 30.06.2021. godine Matična banka ima 2.436 zaposlenih i poslovnu mrežu sačinjenu od 6 poslovnih centara, jedne filijale (Kosovska Mitrovica), 200 ekspozitura, 3 sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Beograd, Centralna Srbija, Vojvodina) i sektor za rad sa privredom - velikim klijentima.

Poslovna mreža Matične banke

POSLOVNI CENTRI	SEDIŠTE
1. PC Beograd 1	Trg Politike 1, Beograd
2. PC Beograd 2	Trg Politike 1, Beograd
3. PC Kragujevac	Moše Pijade 2, Požarevac
4. PC Niš	Episkopska 32, Niš
5. PC Novi Sad	Bulevar oslobođenja 88, Novi Sad
6. PC Užice	Petra Čelovića 4, Užice
FILIJALA	SEDIŠTE
1. Kosovska Mitrovica	Čika Jovina 11, Kosovska Mitrovica

SEKTORI	SEDIŠTE
Sektor za rad sa 1. privredom-velikim klijentima	Svetogorska 42-44, Beograd
Sektor za rad sa 2. malom i srednjom privredom-Vojvodina	Bulevar oslobođenja 88 Novi Sad
Sektor za rad sa 3. malom i srednjom privredom-Beograd	Svetogorska 42-44, Beograd
Sektor za rad sa 4. malom i srednjom privredom-Centralna Srbija	Svetogorska 42-44, Beograd

Poslovanje u segmentu stanovništva, na dan 30.06.2021. godine, Matična banka je obavljala kroz mrežu od 200 ekspozitura grupisanih u šest Poslovnih centara i Filijalu Kosovska Mitrovica.

Rad sa pravnim licima odvijao se kroz tri Sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Vojvodina, Beograd i Centralna Srbija) i Sektorom za rad sa privredom - velikim klijentima.

3. FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA GRUPE

3.1. Makroekonomski uslovi poslovanja

Makroekonomski pokazatelji	SRBIJA	REPUBLIKA SRPSKA	CRNA GORA ²
Bruto društveni proizvod (BDP)	EUR 46,5 mlrd ³	EUR 5,7 mlrd ⁴	EUR 4,6 mlrd
Kretanje BDP-a	1,7% ⁵	-2,8% ⁶	-6,4% ⁷
Index potrošačkih cena (CPI) (VI 2021 / VI 2020)	+3,3% ⁸	+1,5% ⁹	+2,4% ¹⁰
Kretanje aktive bankarskog sektora	+4,0% ¹¹	+21,6% ¹²	+4,8% ¹³
Učešće aktive bankarskog sektora u BDP-u	342,5% ¹⁴	88,0% ¹⁵	103,8% ¹⁶
Kretanje industrijske proizvodnje	+10,1% ¹⁷	+19,9% ¹⁸	+2,2% ¹⁹
NPL bankarskog sektora	3,7% ²⁰	5,2%	11,6% ²¹
Stopa nezaposlenosti	12,8% ²²	15,6% ²³	23,58% ²⁴

Napomena: Makroekonomski uslovi poslovanja članica Grupe prema dostupnim podacima nadležnih institucija

3.2. Poslovanje Grupe u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine

Prvi negativni efekti na uslove poslovanja zbog pandemije korona virusa COVID-19 u Svetu i Evropi beleže se krajem 2019. i početkom 2020. godine. U regionu Balkana negativni efekti u poslovanju prisutni su od sredine marta meseca 2020. godine. Pandemija je nastavljena i u prvoj polovini 2021. godine.

I pored poslovanja u relativno nepovoljnim i izmenjenim makroekonomskim uslovima u zemlji i neposrednom okruženju gde posluju zavisne banke, Grupa je za prvih šest meseci 2021. godine zabeležila pozitivno kretanje bilansne aktive.

OPIS	30.06.2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
<i>(u hiljadama RSD)</i>					
BILANSNA AKTIVA GRUPE	527.068.148	500.295.263	475.755.894	441.586.959	400.108.316
Komercijalna banka ad Beograd	476.838.337	455.152.974	428.857.730	398.447.676	366.074.702
Komercijalna banka ad Banja Luka	32.266.747	27.879.636	29.256.166	27.624.178	20.075.186
Komercijalna banka ad Podgorica	17.787.152	17.088.819	17.472.505	15.353.955	13.801.705
KomBank INVEST ad Beograd	175.912	173.834	169.493	161.150	156.723

2 Centralna banka Crne Gore, Indikatori finansijske stabilnosti, jun 2021. godine

3 NBS, osnovni makroekonomski pokazatelji, jun 2021, stanje na dan 31.12.2020. godine

4 Podatak se odnosi na 2020. godinu

5 NBS, osnovni makroekonomski pokazatelji, stanje na kraju prvog kvartala 2021. godine

6 Republički zavod za statistiku RS, podatak se odnosi na Q4 2020/Q4 2019

7 Podatak se odnosi na period I-III 2021. godine

8 RZS, saopštenje, jun 2021., podatak se odnosi na jun 2021/jun 2020.

9 Podatak se odnosi na maj 2021/maj 2020

10 Podatak se odnosi na period maj 2021/maj 2020. godine

11 Rast aktive bankarskog sektora Srbije 30.06.2021./31.12.2020. godine

12 Podatak se odnosi na period mart 2021/2020. godine

13 Podatak se odnosi na period 30.6.2021./31.12.2020. godine

14 Podatak se odnosi na prvi kvartal 2021. godine

15 Podatak se odnosi na 2021. godinu

16 Podatak se odnosi na 30.06.2021. godine

17 RZS, Kretanje industrijske proizvodnje, jan-april 2021. / jan-april 2020. godine

18 Podatak se odnosi na period januar - maj 2021. / januar -maj 2020. godine

19 Podatak se odnosi na period maj 2021./maj 2020. godine

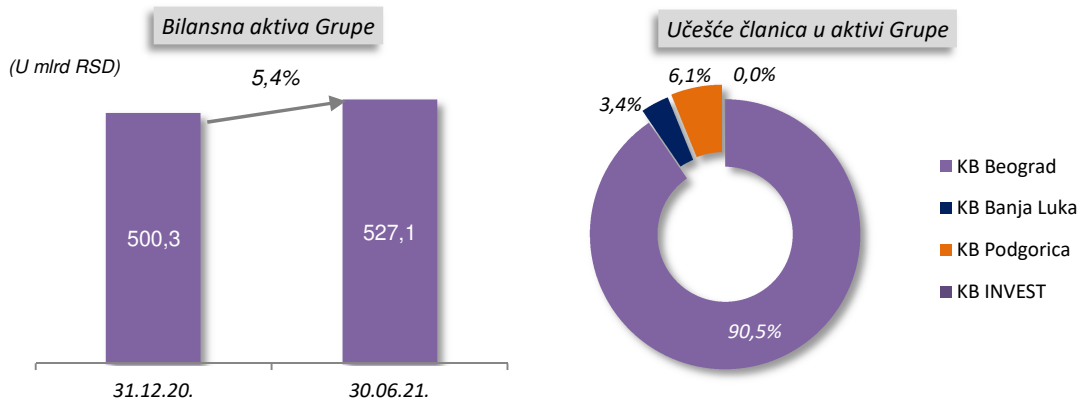
20 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, jul 2021. godine, podatak se odnosi na maj 2021. godine (NPL/ukupni krediti),

21 Centralna banka Crne Gore, Indikatori finansijske stabilnosti, jun 2021. godine (podatak za period 30.04.2021/31.12.2020.)

22 RZS, Anketa o radnoj snazi, Q1 2021. godine

23 Anketa stopa nezaposlenosti za 2021. godinu

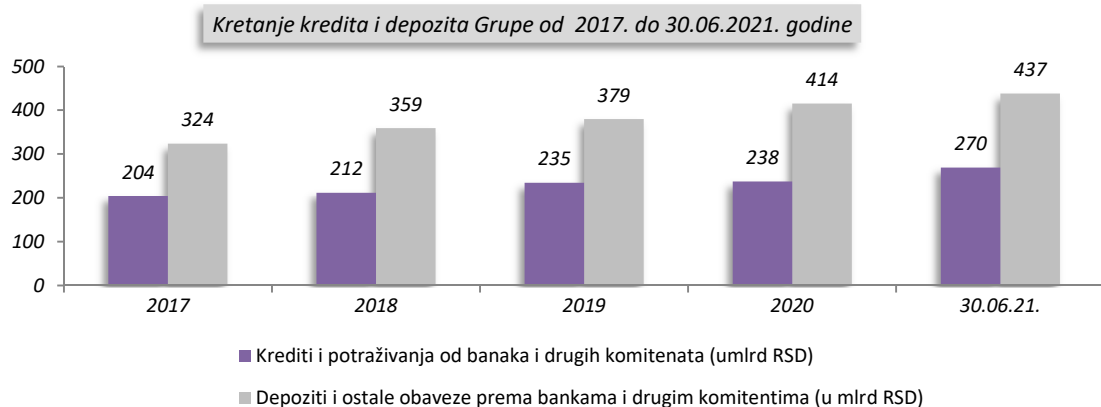
24 Podatak se odnosi na 31.07.2021. godine

Bilansna aktiva Grupe na kraju juna 2021. godine iznosi 527.068,1 milion dinara i u odnosu na početak godine povećana je za 26.772,9 miliona dinara (5,4%). Učešće Matične banke u konsolidovanoj aktivi je i dalje dominantno i iznosi 90,5% (članice Grupe čine 9,5% ukupne konsolidovane aktive).

Kredit i depoziti banaka i komitenata na dan 30.06.2021. godine po članicama Grupe

OPIS	30.06.2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
<i>(u hiljadama RSD)</i>					
KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I KOMITENATA	270.034.362	238.299.110	235.224.162	212.486.179	204.475.694
<i>Procent rast</i>	13,32%	1,31%	10,7%	3,9%	(2,5%)
Komercijalna banka ad Beograd	238.535.809	206.597.421	205.497.840	185.917.193	182.944.400
Komercijalna banka ad Banja Luka	18.547.774	18.873.327	18.734.989	16.811.744	13.647.511
Komercijalna banka ad Podgorica	12.934.699	12.811.983	10.974.943	9.740.866	7.883.783
KomBank INVEST ad Beograd	16.080	16.379	16.390	16.376	-
DEPOZITI I OBAVEZE PREMA BANKAMA I KOMITENTIMA	436.971.192	414.288.257	379.306.316	358.896.440	323.715.524
<i>Procent rast</i>	5,48%	9,22%	5,7%	10,9%	(8,8%)
Komercijalna banka ad Beograd	393.831.046	376.433.132	339.234.701	321.271.358	295.755.134
Komercijalna banka ad Banja Luka	27.698.066	23.109.297	24.601.533	23.547.061	15.803.267
Komercijalna banka ad Podgorica	15.442.080	14.745.828	15.470.082	14.078.021	12.157.123
KomBank INVEST ad Beograd	-	-	-	-	-

Učešće Matične banke, u kreditima i potraživanjima od banaka i drugih komitenata na nivou cele Grupe, na dan 30.06.2021. godine iznosi 88,3% (31.12.2020. iznosilo je 86,7%), učešće KB Banja Luka iznosi 6,9% (31.12.2020. iznosilo je 7,9%), dok KB Podgorica učestvuje sa 4,8% (31.12.2020. učestvovala je sa 5,4%).

Dominantno je i učešće Matične banke u depozitima i ostalim obavezama prema bankama i drugim komitentima Grupe sa 90,1% (31.12.2020. iznosilo je 90,9%), KB Banja Luka učestvuje sa 6,3% (31.12.2020. učestvovala je sa 5,6%), dok KB Podgorica učestvuje sa 3,5% (31.12.2020. učestvovala je sa 3,6%).

3.3. Konsolidovani bilans stanja na dan 30.06.2021. godine

Konsolidovana aktiva Grupe na dan 30.06.2021. godine

R.B.	OPIS	30.06.2021.	31.12.2020.	INDEXI	UČEŠĆE 30.06.2021.
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	AKTIVA (u hiljadama RSD)				
1.	Gotovina i sredstva kod centralne banke	89.067.301	86.892.070	102,5	16,9
2.	Založena finansijska sredstva	-	-	-	-
3.	Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-
4.	Hartije od vrednosti	149.766.598	158.438.656	94,5	28,4
5.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	45.534.005	18.865.483	241,4	8,6
6.	Kredit i potraživanja od komitenata	224.500.357	219.433.627	102,3	42,6
7.	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-	-
8.	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-
9.	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-
10.	Investicije u zavisna društva	-	-	-	-
11.	Nematerijalna imovina	454.663	578.413	78,6	0,1
12.	Nekretnine, postrojenja i oprema	6.458.975	6.743.199	95,8	1,2
13.	Investicione nekretnine	2.221.956	2.145.007	103,6	0,4
14.	Tekuća poreska sredstva	27.538	19.661	140,1	0,0
15.	Odložena poreska sredstva	2.484	2.484	100,0	0,0
16.	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	405.578	370.663	109,4	0,1
17.	Ostala sredstva	8.628.693	6.806.000	126,8	1,6
	UKUPNA AKTIVA (od 1. do 17.)	527.068.148	500.295.263	105,4	100,0

Od pojedinačnih bilansnih pozicija, najveće učešće u bilansnoj aktivi Grupe imali su krediti i potraživanja od komitenata (42,6%) koji imaju trend rasta u toku prvog polugodišta 2021. godine (u odnosu na početak godine povećani su za 2,3% odnosno za 5.066,7 miliona dinara).

Hartije od vrednosti predstavljaju značajnu poziciju konsolidovane aktive sa učešćem od 28,4%. Plasmani sredstava u hartije od vrednosti zabeležili su smanjenje na kraju prvog polugodišta 2021. godine (u odnosu na početak godine smanjeni su 5,5%, odnosno smanjeni su za 8.672,1 milion dinara).

Gotovina i sredstva kod centralne banke učestvovala su u ukupnoj konsolidovanoj aktivi sa 16,9% i u odnosu na početak godine povećana su za 2,5% odnosno povećana su za 2.175,2 miliona dinara.

Bilansna pozicija krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija čini 8,6% konsolidovane bilansne aktive i u odnosu na početak godine zabeležili su povećanje od 26.668,5 miliona dinara ili 141,4% (najvećim delom kao rezultat povećanja kod Komercijalne banke a.d. Beograd).

Konsolidovana pasiva Grupe na dan 30.06.2021.godine

R.B.	OPIS	30.06.2021.	31.12.2020.	INDEXI	UČEŠĆE 30.06.2021.
1	2	3	4	5=(3:4)*100	6
	PASIVA (u hiljadama RSD)				
1.	Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-
2.	Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	5.912.974	8.096.190	73,0	1,1
3.	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	431.058.218	406.192.067	106,1	81,8
4.	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-
5.	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-	-
6.	Obaveze po osnovu HOV ²⁵	-	-	-	-
7.	Subordinirane obaveze	-	-	-	-
8.	Rezervisanja	3.523.236	2.696.346	130,7	0,7
9.	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-
10.	Tekuće poreske obaveze	-	2.079	0,0	0,0
11.	Odložene poreske obaveze	85.979	176.573	48,7	0,0
12.	Ostale obaveze	7.886.668	5.569.878	141,6	1,5
13.	UKUPNE OBAVEZE (od 1. do 12.)	448.467.075	422.733.133	106,1	85,1
	KAPITAL				
14.	Akcijski kapital	40.034.550	40.034.550	100,0	7,6
15.	Dobitak	5.720.556	4.811.998	118,9	1,1
16.	Gubitak	1.384.190	1.261.380	109,7	0,3
17.	Rezerve	34.230.087	33.976.892	100,7	6,5
18.	Nerealizovani gubici	-	-	-	-
19.	Učešća bez prava kontrole	70	70	100,0	0,0
20.	UKUPNO KAPITAL (od 14. do 19.)	78.601.073	77.562.130	101,3	14,9
21.	UKUPNA PASIVA (13.+20.)	527.068.148	500.295.263	105,4	100,0

Na strani konsolidovane pasive, dominantni su depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima sa učešćem od 81,8%. Pozicija depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima su povećani u odnosu na početak godine za 24.866,2 miliona dinara ili za 6,1%.

U konsolidovanoj pasivi, ukupni kapital je učestvovao sa 14,9% (učešće ove pozicije na dan 31.12.2020. iznosilo je 15,5%). U odnosu na početak godine ukupan računovodstveni kapital Grupe je povećan za 1.038,9 miliona dinara prvenstveno kao rezultat promene računovodstvenog kapitala Komercijalne banke a.d. Beograd.

²⁵ Hartije od vrednosti

3.4. Konsolidovani bilans stanja na dan 30.06.2021. godine – članice bankarske Grupe

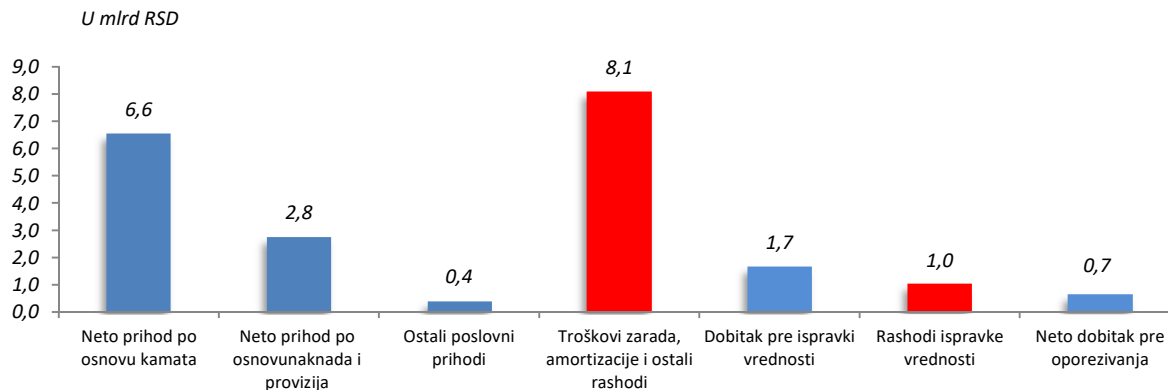
R.B.	OPIS	KB Beograd	KB Banja Luka	KB Podgorica	KomBank INVEST	UKUPNO GRUPA
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA/pozicija (u 000 RSD)					
1.	Gotovina i sredstva kod centralne banke	76.805.654	9.728.902	2.532.745	-	89.067.301
2.	Potraživanje po osnovu derivata	-	-	-	-	-
3.	Hartije od vrednosti	145.092.815	3.212.047	1.306.809	154.927	149.766.598
4.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finans. org.	43.085.530	1.654.038	778.357	16.080	45.534.005
5.	Kredit i potraživanja od komitenata	195.450.279	16.893.736	12.156.342	-	224.500.357
6.	Nematerijalna imovina	397.853	33.474	23.336	-	454.663
7.	Nekretnine, postrojenja i oprema	5.821.893	316.947	320.023	112	6.458.975
8.	Investicione nekretnine	1.950.289	198.584	73.083	-	2.221.956
9.	Tekuća poreska sredstva	18.911	8.550	-	77	27.538
10.	Odložena poreska sredstva	-	-	-	2.484	2.484
11.	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	130.426	144.307	130.845	-	405.578
12.	Ostala sredstva	8.084.687	76.162	465.612	2.232	8.628.693
13.	UKUPNA AKTIVA (od 1 do 12)	476.838.337	32.266.747	17.787.152	175.912	527.068.148
	PASIVA/pozicija					
14.	Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansij. organizacijama i centralnoj banci	1.772.079	3.874.830	266.065	-	5.912.974
15.	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	392.058.967	23.823.236	15.176.015	-	431.058.218
16.	Rezervisanja	3.340.103	43.196	124.478	15.459	3.523.236
17.	Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-	-
18.	Odložene poreske obaveze	59.910	17.666	8.403	-	85.979
19.	Ostale obaveze	7.345.877	370.437	168.624	1.730	7.886.668
20.	UKUPNE OBAVEZE (od 14 do 19)	404.576.936	28.129.365	15.743.585	17.189	448.467.075
21.	Ukupno kapital	78.178.686	618.987	(215.196)	18.596	78.601.073
22.	UKUPNA PASIVA (20+21)	482.755.622	28.748.352	15.528.389	35.785	527.068.148

Posmatrano po segmentima konsolidovanog Bilansa stanja, Komercijalna banka a.d. Podgorica na dan 30.06.2021. godine ima iskazan negativan kapital kao rezultat konsolidacije pozicija u okviru kapitala usled eliminacije internih odnosa, kada se akcijski kapital svodi na nulu pre svega zbog činjenice da je Matična banka jedini vlasnik Komercijalne banke a.d. Podgorica i istovremeno, zbog negativnog rezultata iz ranijeg perioda, koji je veći od iznosa formiranih rezervi i ostvarenog dobitka. Kapital u pojedinačnim finansijskim izveštajima Komercijalne banke a.d. Podgorica je u zakonom propisanim okvirima.

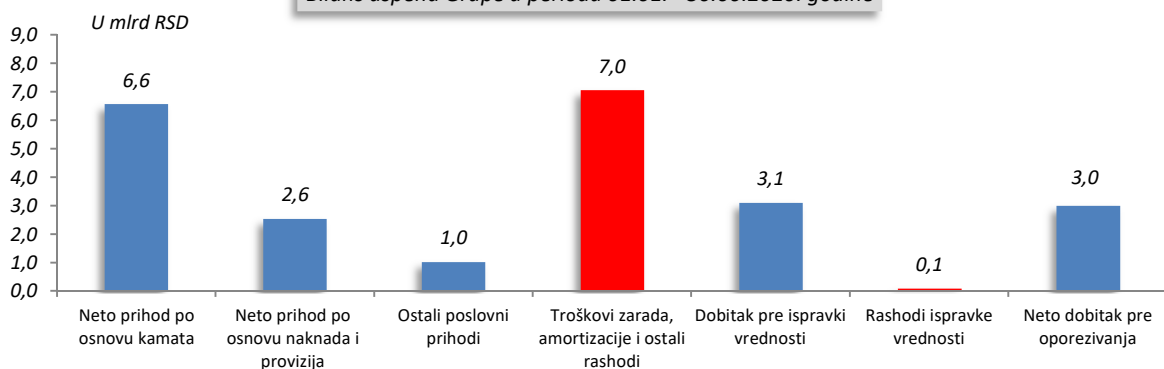
3.5. Konsolidovani bilans uspeha u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine

R.B.	OPIS	30.06.2021.	30.06.2020.	INDEXI
1	2	3	4	5=(3:4)*100
	(u hiljadama RSD)			
1.1.	Prihodi od kamata	7.230.824	7.286.389	99,2
1.2.	Rashodi od kamata	(680.163)	(725.656)	93,7
1.	Neto prihod po osnovu kamata	6.550.661	6.560.733	99,8
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	3.700.634	3.464.697	106,8
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(923.074)	(905.367)	102,0
2.	Neto prihod po osnovu naknada i provizija	2.777.560	2.559.330	108,5
3.	Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	2.280	36.489	6,2
4.	Neto dobitak/gubitak po osnovu reklasifikacije finansijskih instrumenata	-	-	-
5.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finan.instrum. koji se vrednuju po fer vrednosti	129.764	116.272	111,6
6.	Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	-	-	-
7.	Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	39.808	817	-
8.	Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(1.022.910)	(104.626)	977,7
9.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja finans.instr. koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	-	-
10.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena druš. i zajedn.poduhvate	-	-	-
11.	Ostali poslovni prihodi	123.456	132.556	93,1
	UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	8.600.619	9.301.571	92,5
12.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(2.714.238)	(3.446.840)	78,7
13.	Troškovi amortizacije	(568.220)	(597.084)	95,2
14.	Ostali prihodi	130.286	745.582	17,5
15.	Ostali rashodi	(4.795.513)	(2.996.201)	160,1
	DOBITAK/GUBITAK(-) PRE OPOREZIVANJA	652.934	3.007.028	21,7
16.	Porez na dobitak	-	(3.723)	-
17.	Dobitak po osnovu odloženih poreza	182.952	18.135	1008,8
18.	Gubitak po osnovu odloženih poreza	(46.177)	(162.091)	28,5
19.	DOBITAK/GUBITAK(-) NAKON OPOREZIVANJA	789.709	2.859.349	27,6
	Dobitak koji pripada matičnom entitetu	789.708	2.859.349	27,6
	Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole	1	-	-
	Gubitak koji pripada matičnom entitetu	-	-	-
	Gubitak koji pripada matičnom entitetu	-	-	-
	Zarada po akciji	-	-	-
	Osnovna zarada po akciji (u dinarima bez para)	-	164	-
	Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji (u dinarima bez para)	-	164	-

Bilans uspeha Grupe u periodu 01.01. - 30.06.2021. godine

Bilans uspeha Grupe u periodu 01.01. - 30.06.2020. godine

U toku prvih šest meseci 2021. godine, na nivou Grupe ostvaren je dobitak pre oporezivanja u iznosu od 652,9 miliona dinara, što je za 2.354,1 milion dinara ili 78,3% manje od dobitka ostvarenog u istom periodu prethodne godine.

Konsolidovani prihodi od kamata Grupe, za prvih šest meseci ove godine ostvareni su u iznosu od 7.230,8 miliona dinara i u odnosu na isti period prethodne godine manji su za 55,6 miliona dinara. U istom periodu zabeleženi su rashodi od kamata u iznosu 680,2 miliona dinara i smanjeni su za 45,5 miliona dinara. Pomenuto je rezultiralo smanjenjem neto prihoda po osnovu kamata Grupe u iznosu od 10,1 milion dinara odnosno 0,2%.

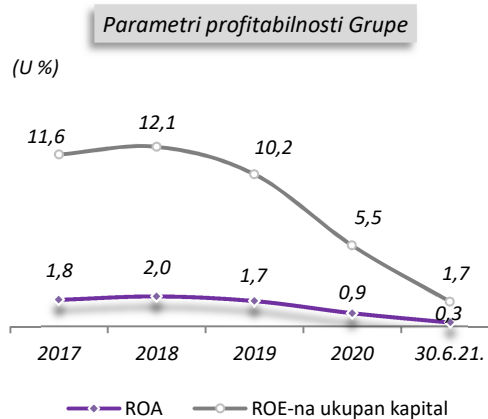
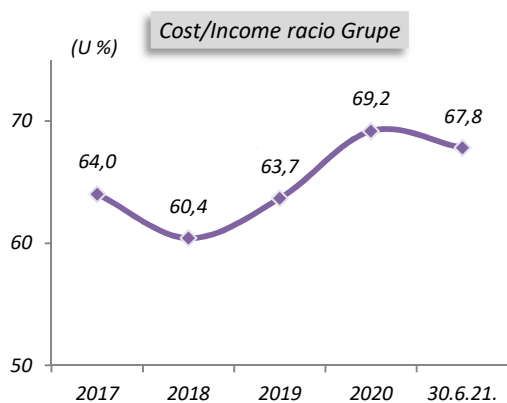
Konsolidovani prihodi po osnovu naknada i provizija, u prvom polugodištu 2021. godine iznose 3.700,6 miliona dinara i u odnosu na prihode ostvarene u istom periodu prethodne godine veći su za 235,9 miliona dinara. Rashodi od naknada i provizija iznose 923,1 milion dinara i u odnosu na rashode ostvarene u istom periodu prethodne godine veći su za 17,7 miliona dinara ili 2,0%. Kao rezultat navedenog neto prihodi od naknada i provizija Grupe iznose 2.777,6 miliona dinara i za 218,2 miliona dinara su iznad ostvarenih u prvih šest meseci prethodne godine.

U toku prvog polugodišta 2021. godine ostvaren je neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 1.022,9 miliona dinara, dok je u istom periodu prethodne godine ostvaren neto rashod u iznosu od 104,6 miliona dinara što predstavlja povećanje iste pozicije od 918,3 miliona dinara.

U toku prvih šest meseci 2021. godine Grupa je zabeležila neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti u iznosu od 129,8 miliona dinara, što je za 13,5 miliona dinara više nego u istom periodu prethodne godine.

Troškovi zarada, naknada zarada, troškovi amortizacije i ostali rashodi u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine iznose 8.078,0 miliona dinara i za 14,7% odnosno 1.037,8 miliona dinara su veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Pozicija ostali prihodi Grupe zabeležila je smanjenje u iznosu od 615,3 miliona dinara odnosno za 82,5% u odnosu na isti period 2020. godine.

3.6. Konsolidovani bilans uspeha u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine – članice bankarske Grupe

R.B.	OPIS	KB Beograd	KB Banja Luka	KB Podgorica	KomBank INVEST	UKUPNO GRUPA
1	2	3	4	5	6	7
	<i>(u hiljadama RSD)</i>					
1.1.	Prihodi od kamata	6.486.649	399.077	344.850	248	7.230.824
1.2.	Rashodi od kamata	(515.191)	(106.999)	(57.973)	-	(680.163)
1.	Neto prihod po osnovu kamata	5.971.458	292.078	286.877	248	6.550.661
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	3.438.032	141.751	108.134	12.717	3.700.634
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(856.582)	(35.906)	(30.456)	(130)	(923.074)
2.	Neto prihod po osnovu naknada i provizija	2.581.450	105.845	77.678	12.587	2.777.560
3.	Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti fin. inst. ²⁶	1.364	-	-	916	2.280
4.	Neto dobitak/gubitak po osnovu reklasifikacije fin. inst.	-	-	-	-	-
5.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja fin. inst. koji se vrednuju po fer vrednosti	129.754	-	-	10	129.764
6.	Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	-	-	-	-	-
7.	Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene VK ²⁷	54.419	725	(15.330)	(6)	39.808
8.	Neto prihod/rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(854.970)	(92)	(167.848)	-	(1.022.910)
9.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja fin. inst. koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	-	-	-	-
10.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-	-
11.	Ostali poslovni prihodi	114.869	5.197	3.390	-	123.456
	UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	7.998.344	403.753	184.767	13.755	8.600.619
12.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(2.372.498)	(168.442)	(165.585)	(7.713)	(2.714.238)
13.	Troškovi amortizacije	(467.552)	(56.469)	(44.168)	(31)	(568.220)
14.	Ostali prihodi	107.775	19.985	2.520	6	130.286
15.	Ostali rashodi	(4.472.087)	(147.854)	(171.984)	(3.588)	(4.795.513)
	DOBITAK/GUBITAK(-) PRE OPOREZIVANJA	793.982	50.973	(194.450)	2.429	652.934
16.	Porez na dobitak	-	-	-	-	-
17.	Dobitak po osnovu odloženih poreza	182.952	-	-	-	182.952
18.	Gubitak po osnovu odloženih poreza	(46.177)	-	-	-	(46.177)
19.	DOBITAK/GUBITAK(-) NAKON OPOREZIVANJA	930.757	50.973	(194.450)	2.429	789.709
	Dobitak koji pripada matičnom entitetu					
	Dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole					
	Gubitak koji pripada matičnom entitetu					
	Gubitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole					
	Zarada po akciji					
	Osnovna zarada po akciji (u din. bez para)					
	Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji (u din. bez para)					

26 Fin.inst. – finansijski instrumenti

27 VK – valutna klauzula

4. ULAGANJA U CILJU ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Grupa poštuje najviše međunarodne standarde i vrednosti u kreiranju finansijskih proizvoda i usluga, razvija i sprovodi aktivnosti na polju zaštite životne sredine i zaštite ljudskih i radnih prava. Definisani su standardi za identifikovanje, praćenje i upravljanje rizicima životne i društvene sredine u procesu odobravanja i praćenja plasmana. Navedeni standardi se adekvatno primenjuju na nivou članica Grupe na podkonsolidovanom nivou kroz inkorporiranje akata na nivou svake članice uz poštovanje lokalne regulative i internih akata članica Grupe usaglašenih sa aktima Banke. Takođe, Grupa razvija aktivnosti na polju zaštite životne sredine i zaštite ljudskih i radnih prava, primenjujući najbolju praksu održivog finansiranja.

Pristupi upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine obuhvataju dva nivoa upravljanja: na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou celokupnog portfolija. Za svaku delatnost klijenata Grupa definiše nivo rizičnosti, odnosno kategoriju rizika, sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu.

Kroz kategorizaciju plasmana u zavisnosti od nivoa rizika za životnu i društvenu sredinu, Grupa procenjuje u kom procentu se finansiraju delatnosti koje mogu imati štetne posledice po okruženje. Takođe, kontinuirano se prate vanredni događaji kod klijenata kod kojih takvi događaji mogu imati negativan uticaj na životnu sredinu, zdravlje ili bezbednost ili zajednicu u celini, i o tome redovno obaveštava organe upravljanja pojedinačnih članica i bankarske Grupe.

U cilju zaštite životne sredine i minimiziranja mogućnosti za pojavu događaja koji mogu imati štetan uticaj na životnu sredinu, zdravlje ili bezbednost ili zajednicu u celini, Grupa primenjuje listu delatnosti, projekata odnosno aktivnosti koje su isključene iz finansiranja ili posluje u skladu sa definisanim limitima prema pojedinim delatnostima, čime ispunjava standarde dobre međunarodne prakse u ovoj oblasti.

Redovno se vrši izveštavanje o nivoima rizika sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu.

5. ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE

Po završetku 2020. godine, a u toku prva dva kvartala 2021. godine od značajnijih poslovnih događaja, izdvajamo da je 28.01.2021. godine održana vanredna sednica Skupštine akcionara Matične banke.

Na vanrednoj Skupštini akcionara Matične banke od 28.01.2021. godine donete su sledeće odluke:

1. Odluka o izmenama i dopunama Statuta Komercijalne banke AD Beograd
2. Odluka o razrešenju predsednika Skupštine Komercijalne banke AD Beograd
3. Odobrenje Skupštine akcionara Banke za povećanje vlasničkog udela u Komercijalnoj banci AD Banja Luka na 100%
4. Odluka o utvrđivanju naknade članovima Upravnog odbora Banke i drugih odbora Banke.

Dana 28.04.2021. godine održana je redovna sednica Skupštine akcionara Matične banke. Na redovnoj Skupštini akcionara Matične banke donete su sledeće odluke:

1. Odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja o poslovanju i redovnih finansijskih izveštaja Banke za 2020. godinu sa mišljenjem spoljnog revizora
2. Odluka o usvajanju Godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe i konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupe za 2020. godinu sa mišljenjem spoljnog revizora
3. Odluka o raspodeli dobiti iz 2020. godine kao i neraspoređene dobiti iz ranijih godina
4. Odluka o stavljanju van snage Politike dividendi Banke
5. Odluka o usvajanju Poslovnika o radu Skupštine
6. Odluka o razrešenju člana Upravnog odbora-Guy Richard Steel Stevens
7. Odluka o imenovanju člana Upravnog odbora-Veljko Kuštrov.

Nova vanredna sednica Skupštine akcionara Matične banke održana je 16.08.2021. godine na kojoj je usvojena Odluka o imenovanju spoljnog revizora Banke za 2021. godinu.

Matična banka kao i ostale članice KB Grupe u skladu sa zakonskim propisima i preporukama institucija za javno zdravlje i dalje preduzimaju sve neophodne mere da se poslovne aktivnosti u izmenjenim uslovima neometano obavljaju uz punu zaštitu zaposlenih i klijenata Grupe.

Ostali značajni događaji nakon dana bilansa u Grupi odnosno u članicama Grupe, obelodanjeni su u Napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje – Događaji nakon datuma bilansa stanja.

6. PLAN BUDUĆEG RAZVOJA GRUPE

Strategije i planovi poslovanja za budući period definišu se i usvajaju na nivou pojedinačnih članica Grupe²⁸.

Poslovanje zavisnih banaka, članica Grupe, kao i Matične banke u narednom periodu generalno biće usmereno najpre na održavanje ali i na rast tržišnog učešća uz prihvatljiv nivo poslovnog rizika, a prvenstveno kreditnog rizika. Poslovanje Grupe u narednom periodu biće ograničeno i određeno novonastalim okolnostima prisutne pandemije virusa COVID-19, koja je na teritoriji Srbije i bliskog okruženja, prisutna od marta 2020. godine i nastavlja se i u 2021. godini.

Počev od 31.12.2020. godine Komercijalna banka a.d. Beograd deo je NLB Grupe. Za prvu godinu poslovanja u okviru NLB Grupe Banka je, polazeći od revidirane Strategije i biznis plana za period 2020-2022. godine, a uzimajući u obzir izmenjene okolnosti, sačinila i Budžet za 2021 godinu. Budžetom Banke za 2021. godinu obuhvaćeni su ključni segmenti poslovanja i postavljeni ciljevi za tekuću poslovnu godinu. U skladu sa metodologijom NLB Grupe Banka će u toku 2021. godine sačiniti Strategiju i biznis plan za naredni petogodišnji period. Navedenim dokumentom postaviće se ključni pravci razvoja za naredni period na nivou Banke i pojedinih poslovnih segmenata odnosno linija poslovanja.

Osnovni pravci razvoja **Komercijalne banke a.d. Beograd**, Matične banke, u 2021. godinu su:

- rast kredita stanovništvu (stambeni krediti, nestambeni krediti, agro krediti),
- povećanje i očuvanje postojeće baze aktivnih klijenata (kroz povećanje stepena zadovoljstva klijenata, bolju iskorišćenost kapaciteta Kontakt centra i Digitalne ekspoziture, poboljšanje „anti attrition“ politike u cilju zadržavanja najkvalitetnijih klijenata, poboljšanje korišćenja Analytical CRM alata SAS Real Time Decision Manager na digitalnim kanalima i uvođenje korišćenja istih u ekspoziturama, niz velikih marketinških kampanja na nivou NLB Grupe),
- značajniji rast portfolija u segmentu SME klijenata u odnosu na Large corporate i State klijente,
- značajniji plasman kredita iz Garantne šeme Vlade RS u Q2 u SME segmentu,
- izmena kreditnog procesa za klijente prihvatljivog rejtinga, za plasmane do 1.000.000 eur,
- rast udela prihoda od naknada i provizija u odnosu na prihode od kamata (Banka će veći fokus usmeriti na prihode od naknada i provizija obzirom na tendenciju pada kamatnih stopa i primenu digitalizacije i novih proizvoda u cilju privlačenja novih klijenata),
- značajniji rast stanja garancija i akreditiva sa efektom na prihode od naknada po ovom osnovu,
- aktiviranju proizvoda otkupa potraživanja (faktoring),
- obimnije projektno finansiranje.

Planirani rezultat za 2021. godinu je pod uticajem aktivnosti na integraciji Komercijalne Banke sa NLB Bankom Beograd. U tom smislu planirani su i:

- one-off troškovi u delu ljudskih resursa,
- dodatne (one-off) ispravke na kreditni portfolio, da bi nakon integracije „cost of risk“ bio u skladu sa strategijom NLB Grupe,
- troškovi integracije.

²⁸ U okviru ove tačke izveštaja su prikazani delovi preuzeti iz pojedinačnih Strategija i biznis planova poslovanja članica Grupe

Planiran je i rast aktive Komercijalne Banke kao i usklađivanje strukture aktive u skladu sa zahtevima NLB Grupe.

Kao strateški ciljevi za budući period **Komercijalne banke a.d. Banja Luka** definisani su:

- Održavanje stabilne finansijske institucije sa manjim rastom obima poslovanja u planskom periodu do 2023. godine. Obim poslovanja za 2021. godinu pokazuje trend pada poslovne aktivnosti ali sa održavanjem najbitnijih parametara koji ne pokazuju indicije narušene stabilnosti. Navedeno smanjenje je u dijelu izloženosti prema pravnim licima, a kao posledica očekivane integracije sa NLB bankom u 2021. godini i ograničenom izlaganju.
- rana identifikacija i kontrola rizika i nastavak vođenja politike odobravanja plasmana gde će akcenat biti na stabilnosti i kvalitetu kreditnog portfolija;
- poboljšanje strukture klijenata (pojačan fokus na segment srednjih, malih i mikro privrednih subjekata); bez dodatnog izlaganja prema državi, opštinama i velikim preduzećim usled očekivane integracije i ograničenja izlaganja u tom segmentu;
- ulaganja u hartije od vrednosti će biti opredeljena trenutnim stanjem likvidnih sredstava, pristupom alternativnim instrumentima kamatonosne aktive, adekvatnošću stope prinosa na hartije i regulatornim ograničenjima, dok će eventualna prodaja hartija biti opredeljena potrebom za likvidnim sredstvima kao i eventualnom pristupu profitabilnijim stavkama kamatonosne aktive;
- stabilan udeo prihoda od naknada i provizija (veći fokus na rast prihoda od naknada i provizija da bi se odgovorilo na izazove okruženja, niskih i opadajućih kamatnih stopa);
- bolja kontrola operativnih rashoda (bolja finansijska disciplina i kontrola operativnih rashoda, smanjenje CIR pokazatelja tokom celog perioda biznis plana);
- očuvanje dobre kapitalne pozicije (cilj je uvećanje ukupnog kapitala do kraja planskog perioda, rast kapitala kroz rast dobitka).

Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana (dalje u tekstu: NLB d.d. Ljubljana) je dana 30.12.2020. godine izvršila uplatu kupoprodajne cene po Ugovoru o prodaji akcija u Komercijalnoj banci AD Beograd zaključenim 26.02.2020. godine. sa Vladom Republike Srbije, te je time postala njen većinski akcionar sa 83,23% akcija. Kako je Komercijalna banka AD Beograd-Matična banka Komercijalne banke AD Banja Luka (dalje u tekstu: Banka), ova promena je uticala na vlasničku strukturu Banke i status lica u posebnom odnosu sa Bankom.

Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana je dana 24.12.2020. godine kupovinom 1 (jedne) akcije Banke, na Banjalučkoj berzi, od akcionara Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije AD Užice, postala akcionar Komercijalne banke AD Banja Luka.

Osnovni strateški ciljevi poslovanja **Komercijalne banke a.d. Podgorica** za budući planski period su sledeći:

- usmeravanje pažnje i aktivnosti prevashodno na fizička lica veće platežne sposobnosti, redovnih mesečnih primanja, zaposlenih u stabilnim institucijama, javnim ustanovama, privrednim licima;
- proširenje saradnje sa klijentima fizičkim licima kroz njihovo vezivanje za što veći broj proizvoda/usluga koje Banka ima u svojoj ponudi;
- razvoj i unapređenje imidža Banke i kontinuirana komunikacija sa klijentima u cilju povećanja broja manjih depozita (po viđenju i oročenih) fizičkih lica i zadržavanja svih depozita u Banci;
- kod fizičkih lica pojačati aktivnost u segmentu „cross selling“-a u Banci u cilju jačanja odnosa sa klijentima, povećanja broja proizvoda i prihoda po klijentu;
- proširivanje i kompletiranje aktivnosti na digitalizaciji poslovanja i primeni novih bankarskih tehnologija kako bi se upotpunila ponuda klijentima i olakšalo korišćenje usluga, a smanjili troškovi;
- kod kreditnih plasmana stanovništvu, glavna pažnja će biti na gotovinskim u odnosu na stambene kredite zbog povoljnijih cenovnih uslova;
- održavanje nivoa i kvaliteta kreditnog portfolia pravnih lica uz očuvanje klijentske baze;
- povećanje broja klijenata u segmentu mikro i malih preduzeća koji nisu značajno pogođeni krizom izazvanom pandemijom virusa COVID-19;
- jačanje baze klijenata koji imaju depozit u Banci;
- održavanje kontinuiteta u garancijskom poslovanju.

Poslovni ciljevi UCITS **KOMBANK INVEST a.d. Beograd** za budući planski period su:

- povećanje bilansne aktive;
- ulaganje imovine društva u najprofitabilnije finansijske instrumente;
- značajan rast prihoda od upravljanja fondovima, stabilni finansijski prihodi uz kontrolu visine rashoda poslovanja, što će rezultirati značajnim povećanjem godišnjeg neto dobitka;
- respektivan rast poslovnih rezultata i povećanje obima poslovanja korišćenjem pogodnosti koje donosi zakonska regulativa - direktne uplate u valuti Eur, slobodan promet investicionim jedinicama i zaloga prvog reda nad investicionim jedinicama;
- prilagođavanje novonastaloj ekonomskoj krizi usled pandemije COVID-19.

7. ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Grupa kontinuirano prati aktivnosti na tržištu bankarskih proizvoda, pri čemu članice Grupe samostalno koriste raspoložive kadrove, a u skladu sa svojim potrebama angažuju i specijalizovane, nezavisne agencije za istraživanje javnog mnjenja.

Brojni su pokazatelji da je Komercijalna banka Beograd, kao deo NLB Grupe, konstantno jedan od lidera na bankarskom tržištu, a istraživanja koja se rade periodično to i potvrđuju.

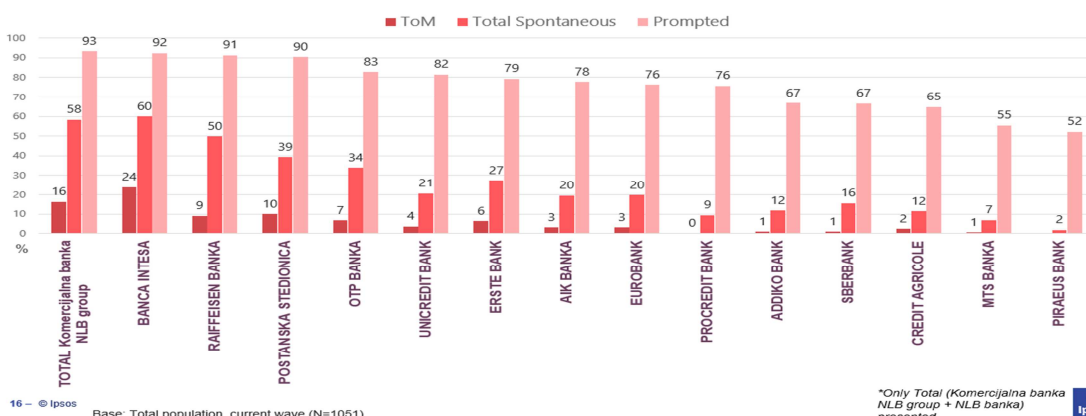
Istraživačka agencija IPSOS sprovodi istraživanje vezano za imidž i reputaciju banaka na našem tržištu i ove godine rađeno je prvi put objedinjeno istraživanje o oba brenda zajedno – Komercijalna banka i NLB Banka. U delu „Prepoznatljivost brenda“, Komercijalna banka je bila tokom 2020. godine, na drugom mestu u svesti ispitanika vezano za ime brenda banke. U prvoj polovini 2021. godine ponovljen je visok rezultat iz prethodne godine.

Komercijalna banka je bila visoko rangirana i u delu istraživanja „Prepoznatljivost reklame“, po sva tri kriterijuma u 2020. godini, kao i u prvoj polovini 2021. godine.

Najveći kapital Komercijalne banke Beograd, članice NLB Grupe, jesu njeni klijenti. Istraživanja pokazuju da postoji visok stepen zadovoljstva klijenata.

Prepoznatljivost brenda banaka u Srbiji (Ipsos, 2021. godine)

Brand Awareness – Current wave, Top 15

8. OTKUP SOPSTVENIH AKCIJA I UDELA

Članice Grupe nisu sticale sopstvene akcije u tekućoj poslovnoj godini, i ne nameravaju da stiču sopstvene akcije u narednom periodu.

9. POSLOVANJE OGRANAKA PRE KONSOLIDACIJE

Zavisne banke (Komercijalna banka a.d. Banja Luka i Komercijalna banka a.d. Podgorica) vode poslovne knjige i sastavljaju finansijske izveštaje u skladu sa računovodstvenim propisima Bosne i Hercegovine (Republike Srpske) odnosno Republike Crne Gore. KOMBANK INVEST a.d. Beograd izrađuje finansijske izveštaje u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije.

U svrhu pripremanja konsolidovanih finansijskih izveštaja pojedinačni finansijski izveštaji zavisnih banaka i Društva KOMBANK INVEST su prilagođeni prezentaciji finansijskih izveštaja na osnovu:

- računovodstvenih propisa Republike Srbije,
- internih akata Matične banke - Komercijalne banke a.d. Beograd i
- relevantnih MRS i MSFI.

Reklasifikovani pojedinačni bilansi stanja članica Grupe pre konsolidovanja na dan 30.06.2021. godine

R.B.	OPIS	KB Beograd	KB Banja Luka	KB Podgorica	KomBank INVEST
	<i>(u hiljadama RSD)</i>				
1.	Gotovina i sredstva kod centralne banke	76.805.654	9.731.039	2.538.770	152
2.	Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-
3.	Hartije od vrednosti	145.092.815	3.212.047	1.306.809	154.927
4.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	43.366.516	2.015.560	1.093.738	16.080
5.	Kredit i potraživanja od komitenata	195.450.279	16.893.737	12.156.342	-
6.	Investicije u zavisna društva	5.480.888	-	-	-
7.	Nematerijalna imovina	397.853	33.474	23.336	-
8.	Nekretnine, postrojenja i oprema	5.821.893	316.947	320.023	112
9.	Investicione nekretnine	1.950.289	198.584	73.083	
10.	Tekuća poreska sredstva	18.911	8.550	-	77
11.	Odložena poreska sredstva	-	-	-	2.484
12.	Stalna sredstva namenjena prodaji	130.426	144.308	130.845	-
13.	Ostala sredstva	8.085.020	76.162	465.612	2.232
14	UKUPNA AKTIVA (od 1 do 13)	482.600.544	32.630.406	18.108.558	176.064
15.	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	2.457.297	4.150.289	271.592	-
16.	Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	392.058.966	23.823.236	15.176.015	-
17.	Rezervisanja	3.340.103	43.196	124.478	15.459
18.	Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-
19.	Odložene poreske obaveze	59.910	17.666	8.403	-
20.	Ostale obaveze	7.345.877	370.461	168.653	2.010
21.	UKUPNE OBAVEZE (od 15 do 20)	405.262.153	28.404.849	15.749.141	17.468
22.	Ukupno kapital	77.338.391	4.225.557	2.359.418	158.596
23.	UKUPNA PASIVA (21+22)	482.600.544	32.630.406	18.108.558	176.064

NAPOMENA: Za potrebe konsolidovanja vrši se reklasifikacija pozicija u pojedinačnim (statutarnim) finansijskim izveštajima članica Grupe koje utiču na korekciju bilansne sume i rezultata u bilansu uspeha iskazanih u statutarnim izveštajima. Korigovani (reklasifikovani) finansijski izveštaji predstavljaju početne bilansne izveštaje i pozicije koje su dalje predmet konsolidacije.

Reklasifikovani pojedinačni bilansi uspeha članica Grupe pre konsolidovanja za period od 01.01. do 30.06.2021.godine

R.B.	OPIS	KB Beograd	KB Banja Luka	KB Podgorica	KomBank INVEST
1	2	3	4	5	6
	<i>(u hiljadama RSD)</i>				
1.1.	Prihodi od kamata	6.493.862	399.077	345.129	248
1.2.	Rashodi od kamata	(515.470)	(109.521)	(62.664)	-
1.	Neto prihod po osnovu kamata	5.978.392	289.556	282.465	248
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	3.446.860	141.957	108.137	12.717
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(856.791)	(37.584)	(36.313)	(1.423)
2.	Neto prihod po osnovu naknada i provizija	2.590.069	104.373	71.824	11.294
3.	Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti FI ²⁹	1.364	-	-	916
4.	Neto dobitak/gubitak po osnovu reklasifikacije FI	-	-	-	-
5.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po fer vrednosti	129.754	-	-	10
6.	Neto dobitak/gubitak po osnovu zaštite od rizika	-	-	-	-
7.	Neto prihod/rashod od kursnih razlika i efekata ugovorene VK ³⁰	31.237	274	6.895	(6)
8.	Neto prihod/rashod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	(854.970)	(92)	(167.848)	-
9.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	-	-	-
10.	Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	-	-	-
11.	Ostali poslovni prihodi	114.995	5.197	3.390	-
	UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	7.990.841	399.307	196.727	12.462
12.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(2.372.498)	(168.442)	(165.585)	(7.713)
13.	Troškovi amortizacije	(467.552)	(56.469)	(44.168)	(31)
14.	Ostali prihodi	107.774	19.985	2.520	6
15.	Ostali rashodi	(4.472.087)	(147.854)	(172.110)	(3.588)
	DOBITAK/GUBITAK(-) PRE OPOREZIVANJA	786.478	46.527	(182.616)	1.136
16.	Porez na dobitak	-	-	-	-
17.	Dobitak po osnovu odloženih poreza	182.952	-	-	-
18.	Gubitak po osnovu odloženih poreza	(46.177)	-	-	-
19.	DOBITAK/GUBITAK(-) NAKON OPOREZIVANJA	923.253	46.527	(182.616)	1.136

²⁹ FI – finansijski instrumenti³⁰ VK – valutna klauzula

10. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA GRUPE

Za adekvatnu procenu finansijskog položaja Grupe, na dan 30.06.2021. godine, od ključnog značaja su sledeći finansijski instrumenti odnosno bilansne pozicije: krediti i potraživanja od komitenata, hartije od vrednosti, gotovina i sredstva kod centralne banke, depoziti i obaveze prema drugim komitentima i kapital.

Na dan 30.06.2021. godine pozicija krediti i potraživanja od komitenata čini 42,6% ukupne konsolidovane aktive Grupe i povećana je za 5.066,7 miliona dinara u odnosu na početak godine.

Pozicija hartije od vrednosti čini 28,4% ukupne konsolidovane aktive Grupe i smanjena je za 8.672,1 milion dinara u odnosu na početak godine. Navedno ulaganje u hartije od vrednosti najvećim delom se sastoji od plasmana Komercijalne banke a.d. Beograd u hartije od vrednosti Republike Srbije u iznosu od 145.092,8 miliona dinara što čini 96,9% ukupnog iznosa na nivou Grupe.

Na dan 30.06.2021. godine gotovina i sredstva kod centralne banke čine 16,9% konsolidovane aktive (na dan 31.12.2020. godine navedena pozicija je u konsolidovanoj aktivni učestvovala sa 17,4%) i povećana su za 2.175,2 miliona dinara u odnosu na početak godine.

S druge strane, u konsolidovanoj pasivi Grupe, depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima čine 81,8% konsolidovane pasive (na dan 31.12.2020. godine činili su 81,2%) i povećani su za 24.866,2 miliona dinara. Depoziti su predstavljali osnovni izvor finansiranja i tokom prve polovine 2021. godine kako zavisnih banaka tako i Matične banke.

Pozicija ukupan kapital Grupe na dan 30.06.2021. godine čini 14,9% konsolidovane pasive (na dan 31.12.2020. godine činio je 15,5%) i povećan je za 1.038,9 miliona dinara.

Članice Grupe su dobro kapitalizovane, a pokazatelj adekvatnosti kapitala Grupe na dan 30.06.2021. godine iznosi 27,22% i značajno je iznad propisanog limita.

11. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Upravljanje rizicima je ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojim se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Grupa izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Takođe, u sistem upravljanja rizicima integrisan je i Plan oporavka Grupe, kao mehanizam rane identifikacije situacije teškog finansijskog poremećaja u kome Grupa može preduzeti mere, odnosno primeniti definisane opcije oporavka u cilju sprečavanja ulaska u fazu rane intervencije u kojoj aktivno učešće ima regulator, ili poboljšanja već pogoršanog finansijskog stanja.

Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i planom upravljanja kapitalom, Grupa je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti Grupe u skladu sa poslovnim strategijama pojedinačnih članica i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti, diverzifikacija rizika kojima je Grupa izložena, održavanje učešća NPL-a u ukupnim kreditima do prihvatljivog nivoa za Grupu, održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima.

Grupa permanentno prati sve najave i izmene regulatornog okvira, analizira uticaj na nivo rizika i preduzima mere za blagovremeno usklađivanje svog poslovanja sa novim propisima, a tokom 2021. godine posebno u delu regulative koja se odnosi na očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, kao i podrške privredi za ublažavanje posledica COVID-19 pandemije od strane regulatora na tržištima na kojima bankarska Grupa posluje. Kroz jasno definisan proces uvođenja novih i značajno izmenjenih proizvoda, usluga i aktivnosti u vezi sa procesima i sistemima Grupa analizira njihov uticaj na buduću izloženost rizicima u cilju optimizacije svojih prihoda i troškova za procenjeni rizik, kao i minimiziranja svih potencijalno mogućih negativnih efekata na finansijski rezultat Grupe.

Detaljniji prikaz ciljeva i politika upravljanja rizicima Grupe je predstavljen u Napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Politika zaštite od izloženosti kreditnom riziku

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, Grupa primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika pribavljajući i prihvatljive instrumente obezbeđenja (kolaterale), kao sekundarne izvore naplate plasmana. Grupa nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, procenjujući je u momentu podnošenja zahteva i redovnim monitoringom dužnika, plasmana i kolaterala, u cilju blagovremenog preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u postupku naplate.

Vrste obezbeđenja potraživanja zavise od procene kreditnog rizika dužnika i utvrđuju se u svakom konkretnom slučaju pojedinačno, a njihovo pribavljanje se vrši po zaključenju ugovora i pre realizacije plasmana.

Grupa je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima.

Grupa posebnu pažnju poklanja utrživosti i adekvatnoj proceni kolaterala, u vezi sa čim prilikom procene vrednosti kolaterala, angažuje ovlašćene procenitelje, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanju moguću meru, a nepokretnosti, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti osigurane kod osiguravajućeg društva prihvatljivog za Grupu, uz polise osiguranja vinkulirane u korist konkretne članice Grupe.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala, procenjena vrednost se koriguje za definisane procenite umanjena u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije nepokretnosti, koji se redovno preispituju i revidiraju.

Grupa posebnu pažnju posvećuje monitoringu kolaterala i preduzima aktivnosti na obezbeđenju novih procena vrednosti, ali i na pribavljanju dodatnih kolaterala, pre svega kod klijenata sa identifikovanim problemima u poslovanju, ali i klijenata kod kojih je pokrivenost izloženosti kolateralima smanjena usled pada vrednosti pribavljenih kolaterala.

U cilju adekvatnog upravljanja rizicima, Grupa sprovodi aktivnosti analize kreditnog rizika pri odobrenju plasmana i uspostavljanjem sistema za praćenje, prevenciju i upravljanje rizičnim plasmanima uključujući i adekvatnu identifikaciju potencijalno rizičnih klijenata (Watch List), vrši ublažavanje kreditnog rizika kod klijenata navedenog statusa, kao i kroz preduzimanje mera i akcija u cilju zaštite interesa Grupe i sprečavanja negativnih efekata na njen finansijski rezultat i kapital. Watch list proces je značajno unapređen u prvoj polovini 2021. godine u skladu sa procesom harmonizacije sa bankarskom Grupom NLB dd, Ljubljana. U okviru Watch list procesa definisane su kategorije WL1 (nivo 1), WL2 i ICL (nivo 2).

Tokom 2021. godine nastavilo se unapređenje sistema upravljanja rizicima uvažavajući proces harmonizacije sa novom bankarskom Grupom NLB dd Ljubljana, zahteve spoljnog revizora, kao i uticaja pandemije virusa COVID-19. Revidirana je Strategija upravljanja rizicima kao i procedure i metodologije u cilju usklađivanja sa zahtevima NLB Grupe.

U prvoj polovini 2021. godini u nastalim uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom sa blagim poboljšanjem poslovnog ambijenta, nastavilo se sa održavanjem kvaliteta kreditnog portfolija redovnim analizama uticaja pandemije na pad poslovnih aktivnosti i smanjenje finansijskog potencijala klijenata iz najugroženijih

delatnosti i rešavanja problema klijenata koji su već prepoznati kao problematični, a sprovođila je i aktivnosti na smanjenju nenaplativih plasmana. U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije, najugruženijim klijentima zbog uticaja pandemije COVID-19, odobran je moratorijum 3 (produženje roka kredite uz grejs period od 6 meseci), a u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srbije odobravani su krediti za likvidnost i refinansiranje iz Garantne šeme. U skladu sa lokalnim propisima vršen je računovodstveni otpis.

U prvoj polovini 2021. godine primenjena je i Odluka Narodna banka Srbije kojom se propisuje zastoj u otplati obaveza dužnika (moratorijum 3). Uveden je grejs period od 6 meseci klijentima koji su ispunjavali uslove iz Odluke NBS (posledica uticaja COVID-19) i koji su zahtevali moratorijum 3 u uslovima potencijalnih rizika uzrokovanih vanrednom zdravstvenom situacijom u zemlji. Takođe, Vlada Republike Srbije donela je i uredbu o produženju garantne šeme 1 i nove garantne šeme 2 u cilju podrške finansiranja privrednih klijenata. Grupa primenjuje MSFI 9 standard i u skladu sa navedenim standardom vrši obračun obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Primenjuje se koncept „očekivanih gubitaka“ kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih faktora na buduće kretanje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti i to za više scenarija. Portfolio se diferencira na tri nivoa koji prate status klijenta (nivo 1 – PL klijenti bez identifikovanog pogoršanja kreditnog rizika, nivo 2 – PL klijenti sa identifikovanim pogoršanjem kreditnog rizika – merenog setom definisanih kriterijuma, nivo 3 – NPL klijenti). Takođe, u skladu sa MSFI 9 standardom, Grupa obračunava obezvređenje i za izloženosti prema državama i centralnim bankama članica bankarske Grupe, a trajni ulogi (osim trajnih uloga u zavisna društva) se vrednuju po fer vrednosti. Nivo obezvređenja za kreditni rizik za NPL i PL portfolio, kao i obezvređenje državnih hartija od vrednosti u prvoj polovini 2021. godine, značajno se povećao zbog procesa harmonizacije sa matičnom bankom NLB dd Ljubljana. Na povećanje obezvređenja NPL plasmana, najviše je uticalo povećanje „hair cut“-a za kolaterale koji se koriste u procesu obezvređenja, kao i povećanja praga materijalne značajnosti kod NPL plasmana fizičkih lica, poljoprivrednika i preduzetnika. Povećanje obezvređenja kod PL plasmana uticala je primena novih PD, izmene metodologije u delu primene garancije države (umesto 100% odbitne stavke, koristi se PD za državu), izmene primene LGD i izmena metodologije u delu uticaja promene NLB rejtinga na stage 2. Rast obezvređenja kod hartija od vrednosti Republike Srbije, posledica je izmene metodologije u delu primene PD za države.

Grupa na podkonsolidovanoj osnovi je u svom poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika:

- Kreditnom i sa njim povezanim rizicima.
- Riziku likvidnosti.
- Tržišnom riziku.
- Kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.
- Operativnom riziku.
- Riziku ulaganja.
- Riziku izloženosti.
- Riziku zemlje kao i svim drugim rizicima koji se mogu pojaviti u redovnom poslovanju Grupe.

Izloženost kreditnom riziku

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe, usled neizvršenja obaveza dužnika prema članicama Grupe. Kreditni rizik uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema članicama Grupe, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Grupe u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Grupe, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe, uz minimiziranje kapitalnih zahteva za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka i u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Banke, članice bankarske Grupe, upravljaju kreditnim rizikom na nivou klijenta, grupe povezanih lica i celokupnog kreditnog portfolija. Takođe, odobravaju plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procenjuju da su kreditno sposobni vršeći analizu, odnosno kvantitativno i/ili kvalitativno merenje i procenu kreditnog rizika i finansijskog stanja dužnika. Proces merenja kreditnog rizika je zasnovan na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga, kao i na primeni regulative. Praćenjem i kontrolom portfolija u celini i po pojedinim segmentima, Grupa vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a, stepena pokrivenosti NPL-a

ispravnima vrednosti i slično), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava članicama Grupe da procene potencijalne gubitke, kao rezultat rizika kojima su izložene i da preduzmu odgovarajuće korektivne mere.

Izloženost riziku likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled nemogućnosti članica Grupe da ispune svoje dospelje obaveze usled povlačenja postojećih izvora finansiranja, kao i usled nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja – rizik likvidnosti izvora finansiranja, kao i otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu – tržišni rizik likvidnosti. Rizik likvidnosti ispoljava se kroz teškoće Grupe u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva ostale pasive.

Matična Banka, kao i članice Grupe na podkonsolidovanom nivo, u svom poslovanju poštuju osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo likvidnih sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuju princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti ispoljava se i u nemogućnosti Grupe da transformiše pojedine delove aktive u likvidna sredstva u kratkom roku. Grupa vrši analizu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive, odnosno obaveza i izražava se kroz potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Rizik likvidnosti izvora sredstava zapravo predstavlja rizik da Grupa neće moći da ispuni obaveze usled povlačenja nestabilnih izvora sredstava, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora sredstava. Sa druge strane, rizik likvidnosti ispoljava se i kroz deficit rezervi likvidnosti i otežanog ili nemogućeg pribavljanja likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama. Tokom prve polovine 2021. godine Grupa je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima, i u uslovima nešto nižih priliva usled primene moratorijuma na otplatu kredita, tokom drugog kvartala, svi pokazatelji rizika likvidnosti bili su viši u odnosu na definisane limite.

Matična Banka, kao i članice Grupe, aktivno preduzimaju preventivne mere u cilju minimiziranja izloženosti riziku likvidnosti.

Izloženost tržišnim rizicima

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena tržišnih varijabli i obuhvata devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje obavlja i cenovni rizik pozicija knjige trgovanja.

Grupa je izložena deviznom riziku koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled volatilnosti deviznih kurseva, odnosa promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala.

U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Grupa vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama poštujući principe ročne transformacije sredstava. U toku prve polovine 2021. godine, Grupa je bila usklađena sa regulatornim pokazateljem deviznog rizika koji je izražen kao 20% regulatornog kapitala.

Izloženost kamatnom riziku

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Matična Banka, kao i članice Grupe, na sveobuhvatan način blagovremeno utvrđuju uzroke tekuće i procenjuju faktore buduće izloženosti kamatnom riziku. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i pasive.

Upravljanje kamatnim rizikom ima za cilj održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala, vođenjem adekvatne politike ročne

usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatnih stopa i usklađivanja izvora sa plasmanima prema visini kamatne stope i ročnosti.

Izloženost operativnim rizicima

Operativni rizik je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u bankama članicama Grupe, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni rizik, koji predstavlja rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu sudskih ili vansudskih postupaka. Banke članice Grupe sprovode merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja, praćenje ključnih indikatora rizika, samoprocenjivanje i stresno testiranje operativnog rizika. Grupa preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi. U cilju minimiziranja pravnog rizika i uticaja istog na finansijski rezultat, Grupa nastavlja i dalje da unapređuje svoju poslovnu praksu u delu pravovremenog rezervisanja po osnovu tužbenih zahteva protiv banaka članica Grupe, a u skladu sa procenom budućeg očekivanog gubitka po tom osnovu.

Grupa je sprovela i procenu izloženosti operativnim rizicima u uslovima pandemije virusa Covid-19 i identifikovala operativne rizike. U cilju ublažavanja negativnih efekata, za identifikovane operativne rizike definisane su odgovarajuće mere za umanjeње rizika na nivou matične Banke.

Rizik ulaganja

Rizik ulaganja Grupe predstavlja rizik ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. U skladu sa regulativom prati se nivo trajnih ulaganja i o tome se obaveštavaju Organi i Odbori Grupe. Na ovaj način se obezbeđuje da ulaganje članica Grupe u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Grupe, te da ulaganja članica Grupe u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine ne pređu 60% kapitala Grupe.

Velika izloženost

Velika izloženost Grupe prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Grupom, jeste izloženost koja iznosi najmanje 10% kapitala Grupe. U toku prve polovine 2021. godine, Matična banka i banke članice bankarske Grupe su bile usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima izloženosti.

Izloženost riziku zemlje

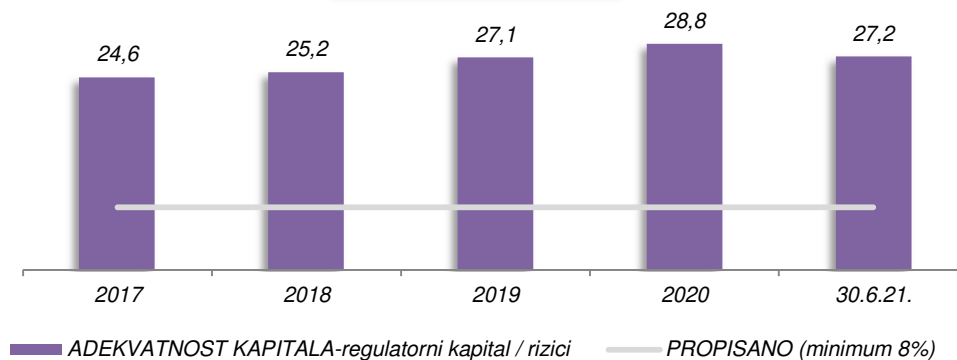
Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome su članice Grupe izložene, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog nemogućnosti članica Grupe da naplate potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Izloženost Grupe riziku zemlje je na prihvatljivom nivou.

Regulatorni zahtevi za Grupu KB

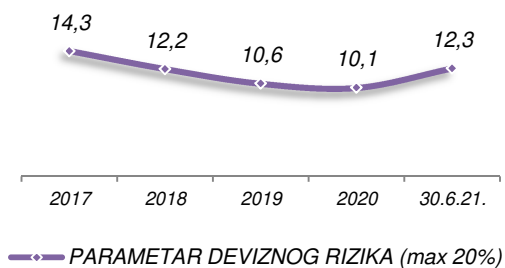
Prema Zakonu o bankama: „Za bankarsku grupu na konsolidovanoj osnovi utvrđuju se:

- pokazatelj adekvatnosti kapitala,
- velika izloženost,
- ulaganje u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine,
- otvorena neto devizna pozicija,
- pokazatelj pokrića likvidnom aktivnom“.

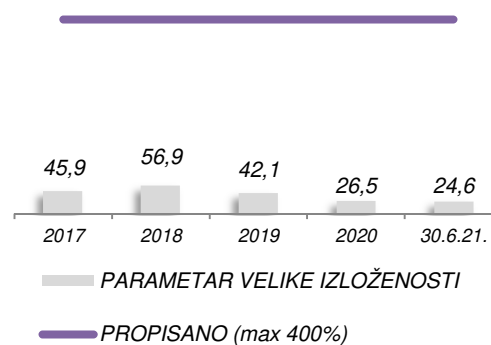
Adekvatnost kapitala Grupe

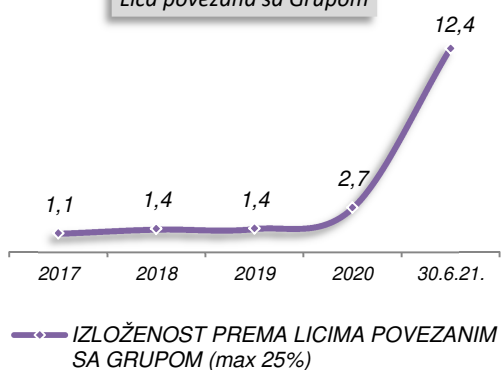
Parametar deviznog rizika Grupe

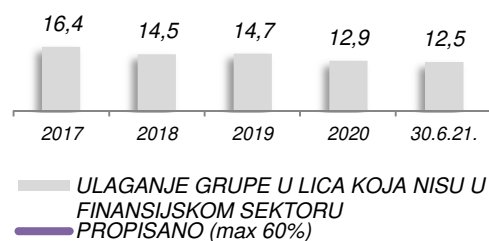
Parametar velike izloženosti Grupe

Lica povezana sa Grupom

Ulaganje Grupe

12. DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE GRUPE

KOMERCIJALNA BANKA A.D. BEOGRAD

U toku procesa integracije Komercijalne banke Beograd sa NLB Bankom Beograd i NLB Grupom, počelo je usaglašavanje i u domenu društveno odgovornog poslovanja obe banke. Dobre prakse su nastavljene i objedinjene u jedan zajednički cilj – unapređenje uslova u zajednici, koja za sve naše zaposlene nije samo mesto rada, već i dom. Komercijalna banka Beograd ove godine se po prvi put pridružila NLB Banci, u realizaciji projekta #Okvir podrške, koji je pokrenut 2020. godine u jeku pandemije, u svim zemljama u kojima NLB Grupa posluje. Cilj ovog projekta je da se, pružanjem profesionalne marketinške podrške za izradu kampanja i ustupanjem reklamnog prostora, lokalnim biznisima pomogne da dođu do novih kupaca i korisnika, i tako što efikasnije prevaziđu negativne posledice koronavirusa na poslovanje. Rekordne 244 prijave i 50 malih biznisa kojima je ustupljen reklamni prostor vredan više od dvadeset miliona dinara, potvrdile su opravdanost jedne ovakve aktivnosti i potrebe malih biznisa za podrškom.

Komercijalna banka Beograd dala je podršku i održivom razvoju, priključivši se tradicionalnom Organic konkursu NLB Banke, koji se održava po deseti put i povodom jubileja nagrađuje deset najboljih projekata za proizvodnju i preradu organske hrane i namirnica sa po 500.000 dinara.

Pored toga, Komercijalna banka Beograd tradicionalno je ostala uz one kojima je podrška najpotrebnija, naše prevremeno rođene heroine i heroje, i kroz projekat Zajedno za bebe sa Fondom B92 Ginekološko-akušerskoj klinici "Narodni front" u Beogradu donirala 4D ultrazvučni aparat, čija je vrednost oko 2,7 miliona dinara.

U ovoj godini nije izostala podrška umetnicima i umetnosti, koje je Komercijalna banka podržala donacijom za održavanje tradicionalne likovne kolonije udruženja Pigmalion, ovoga puta na temu Budućnost života.

Marketinške aktivnosti Banke

Početak procesa integracije dve banke pokrenuta je kampanja „Dobrodošlice“ koja komunicira specijalnu ponudu obe banke i sve pogodnosti koje kampanja donosi. Pokrenuta je specijalna akcija, u okviru koje će obe banke klijentima odobravati stambene i gotovinske kredite bez troškova obrade, a klijenti koji u promotivnom periodu otvore račun, bilo u Komercijalnoj banci ili NLB Banci, neće plaćati troškove održavanja računa do 30. septembra. Osim toga, kao deo kampanje, klijenti iz Srbije dobili su mogućnost da svoja sredstva podižu debitnim karticama bez provizije na gotovo 1.500 lokacija na svim tržištima na kojima je NLB Grupa prisutna. Ova kampanja biće aktuelna do isteka promotivnog perioda u oktobru 2021.

Svi benefiti kampanje prvo su komunicirani zaposlenima Komercijalne banke i NLB Banke i kroz direktne mejlove bazi klijenata. Osim tradicionalnih kanala komunikacije, televizija, radio i bilbordi, intenzivirana je i digitalna komunikacija na najposećenijim portalima (baneri), kao i kroz oglase i pretragu na Googlu. Takođe, komunikacija je organizovana i na svim kanalima društvenih mreža banke. Promocije proizvoda, usluga i drugih aktivnosti banke u direktnom kontaktu sa klijentima nisu rađena s obzirom na epidemiološku situaciju i pandemiju koronavirusa.

KOMERCIJALNA BANKA A.D. BANJA LUKA

Prvo polugodište 2021. godine obeležio je nastavak pandemije virusa corona, koja se odrazila i na poslovanje Komercijalne banke Banja Luka u smislu društveno odgovornog poslovanja u smislu da su onemogućeni i odloženi brojni događaji, sajmovi i manifestacije na kojima je Banka tradicionalno davala svoj doprinos. Tokom pandemije, Banka je, u skladu sa propisima i preporukama, klijentima omogućila olakšice u otplati kredita, kao i niže tarife za obavljanje transakcija unutrašnjeg platnog prometa putem elektronskog i mobilnog bankarstva.

KOMERCIJALNA BANKA A.D. PODGORICA

Društveno odgovorno poslovanje i težnja da se pomognu i podrže svi projekti koji doprinose široj društvenoj zajednici, neizostavan je deo aktivnosti Komercijalne banke a.d. Podgorica, članice NLB Grupe. Komercijalna banka a.d. Podgorica, članica NLB Grupe, je u 2021. godini nastavila sa društveno odgovornim aktivnostima koje u kontinuitetu sprovodi već duži niz godina, te pružila podršku određenom broju sportskih klubova, ali i pojedinaca koji ostvaruju zapažene rezultate iz oblasti sporta, nauke i umetnosti, kao i određenom broju građana koji su zatražili novčanu pomoć, a vode se kao kategorija visoko socijalno ugroženog stanovništva. U tom smislu smo, sledeći dobru praksu, kao društveno odgovorna institucija pomogli pionirski rad rvačkog kluba "Perjanik" iz Podgorice, zaključili Ugovor o sponzorstvu sa Šahovskim savezom Crne Gore, čime je Banka postala i generalni sponzor akcije "Šah u škole" pokrenute od strane upravo ŠSCG. Razvoj i podrška mladima i sportu jedan je od prioritarnih ciljeva Banke.

Takođe, u okviru programa podrške lokalnim zajednicama Banka je u 2021. godini donirala školski pribor đacima prvacima u 10 osnovnih škola u Crnoj Gori. Pozitivna energija, osmesi zahvalnosti i radost darivanja su epiteti prepoznatljivosti društveno odgovornog poslovanja Komercijalne banke a.d. Podgorica, članice NLB Grupe.

Banka je u 2021. godini nastavila i sa aktivnostima na realizaciji Ugovora o saradnji sa Ekonomskim fakultetom iz Podgorice, sa ciljem da se zajedničkim aktivnostima u okviru ove saradnje, poboljšaju znanja i veštine studenata kako bi se što bolje pripremili za tržište rada. Saradnja obuhvata širok spektar aktivnosti poput organizacije zajedničkih stručnih rasprava i tribina, gostovanje predstavnika Banke na Fakultetu i obrnuto, zajedničko osmišljavanje i izrada studija, stručne prakse za studente Ekonomskog fakulteta u Banci, kao i usavršavanje predavača, trenera i zaposlenih na obe strane.

12.1. Pravila korporativnog upravljanja

Pravila korporativnog upravljanja su zasnovana na odgovarajućim zakonskim propisima (Zakon o bankama i Zakon o privrednim društvima i Zakonom o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom). Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su principi korporativne prakse prema kojoj se, u poslovanju, ponašaju i pridržavaju nosioci korporativnog upravljanja. Cilj Kodeksa korporativnog upravljanja je uvođenje dobrih poslovnih običaja i uspostavljanje visokih standarda u oblasti korporativnog upravljanja, koji treba da omogući ravnotežu uticaja nosilaca korporativnog upravljanja društva, konzistentnost sistema kontrole, jačanje poverenja akcionara, investitora i drugih zainteresovanih strana, a sve u cilju obezbeđenja dugoročnog i održivog razvoja Banke/Grupe.

Pravila korporativnog upravljanja u Komercijalnoj banci a.d. Beograd su zasnovana na odgovarajućim zakonskim propisima (prvenstveno Zakon o bankama i Zakon o privrednim društvima). Nadležnosti i ovlašćenja svih organa Banke (Skupština akcionara, Upravni odbor, Izvršni odbor, Odbor za reviziju, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Kreditni odbor), su zasnovana na odgovarajućim zakonskim propisima i definisana su internim aktima (Ugovor o osnivanju, Statut Banke, poslovnici o radu organa Banke i drugim internim aktima). Banka u svom poslovanju, u skladu sa Odlukom Izvršnog odbora Banke br. 8373 od 09.04.2013. godine, primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Privredne komore Srbije („Sl. glasnik RS“, br. 99/2012), koji je usvojila Skupština Privredne komore Srbije. Pravila korporativnog upravljanja implementirana su kroz interna akta Banke i u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su principi korporativne prakse prema kojima se, u poslovanju, ponašaju i pridržavaju nosioci korporativnog upravljanja Banke. Cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u oblasti korporativnog upravljanja, ravnopravan uticaj svih zainteresovanih strana, postojećih i potencijalnih akcionara, zaposlenih, klijenata, organa Banke, države i dr. Konačan cilj je obezbeđenje dugoročnog i održivog razvoja Banke. Tekst Kodeksa korporativnog upravljanja je objavljen na internet stranici Banke (<https://www.kombank.com/sr/o-nama/korporativno-upravljanje>).

Komercijalna banka a.d. Banja Luka u svom poslovanju primenjuje Standarde korporativnog upravljanja koje je donela Komisija za hartije od vrednosti Republike Srpske u skladu sa članom 309. Zakona o privrednim društvima („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19) i članom 260. Zakona o tržištu hartija od vrijednosti („Službeni Glasnik Republike Srpske“ broj 92/06, 34/09, 30/12, 59/13, 108/13 i 4/17).

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list CG" br. 17/2007, 80/2008, 36/2011, 65/2020), Komercijalna banka a.d. Podgorica je danom registracije kao akcionarsko društvo steklo svojstvo pravnog lica. Kao akcionarsko društvo, Komercijalna banka a.d. Podgorica reguliše međusobne odnose svih zainteresovanih subjekata u skladu sa svojim Osnivačkim aktom i Statutom. Organi društva su Skupština Banke, Odbor direktora, Odbor za reviziju i izvršni direktori. Uloge organa Banke definisane su Statutom i drugim aktima Banke. U delu upravljanja, Banka primenjuje najbolje međunarodne prakse korporativnog upravljanja. Korporativno upravljanje se uspostavlja na način:

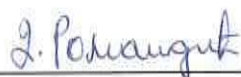
- Da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja.
- Da u tom okviru postavlja principe koji su fleksibilni i daju prostor Odboru direktora da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve.
- Da svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju Banke budu jasno diferencirani, da nema preklapanja niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana bude uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti.
- Da se odnosi među svim zainteresovanim stranama postave tako da kod svih preovlađuje zajednički interes, odnosno interes Banke u odnosu na njihove pojedinačne interese.
- Da se u potpunosti, efikasno i efektno izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja Bankom, odnosno da se Bankom upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka.

U primeni pravila korporativnog upravljanja implementirana su navedena akta, kao i druga interna akta Banke i u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

KOMBANK INVEST a.d. Beograd organizovan je u formi jednočlanog nejavnog akcionarskog društva koje nije javno sa sistemom dvodimnog upravljanja. Radi obezbeđenja nepristrasnosti, transparentnosti i odgovornosti u korporativnom ponašanju Društvo primenjuje Kodekse, Pravila ponašanja i profesionalne etike koja su usklađena sa matičnim društvom, Politiku upravljanja sukobom interesa i ličnim transakcijama i dr.

Nadležnosti i ovlašćenja svih organa članica Grupe zasnovana su na odgovarajućim zakonskim propisima i definisana u internim aktima. Pravila korporativnog upravljanja implementirana su kroz interna akta i u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d. Beograd

direktor Sektora
kontrolinga i planiranja

Dragana Romandić

zamenik Predsednika
Izvršnog odbora

Dejan Janjatović

БИЛАНС СТАЊА

на дан 30.09.2021.

у хиљадама динара

Поанција	АОП	Износ	
		30.09. текуће године	31.12. претходне године
1	2	4	5
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	0001	89.087.301	86.892.070
Заложена финансијска средства	0002	-	-
Потраживања по основу деривата	0003	-	-
Хартије од вредности	0004	149.786.698	158.438.656
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0005	45.534.005	18.885.483
Кредити и потраживања од комитената	0006	224.500.357	219.433.627
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0007	-	-
Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0008	-	-
Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0009	-	-
Инвестиције у зависна друштва	0010	-	-
Нематеријална имовина	0011	454.683	578.413
Некретнине, постројења и опрема	0012	6.458.975	6.743.199
Инвестиционе некретнине	0013	2.221.956	2.145.007
Текућа пореска средства	0014	27.538	19.661
Одложена пореска средства	0015	2.484	2.484
Стагна средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0016	405.578	370.683
Остала средства	0017	8.628.693	6.806.000
УКУПНА АКТИВА (од 0001 до 0017)	0018	527.068.148	500.295.263
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ, Обавезе по основу деривата	0401	-	-
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0402	5.912.974	8.096.190
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0403	431.058.218	406.192.067
Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0404	-	-
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0405	-	-
Обавезе по основу хартија од вредности	0406	-	-
Субординиране обавезе	0407	-	-
Резервисања	0408	3.523.236	2.896.346
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	0409	-	-
Текуће пореске обавезе	0410	-	2.079
Одложене пореске обавезе	0411	85.979	176.573
Остале обавезе	0412	7.886.688	5.589.878
УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0413	448.467.075	422.733.133
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	0414	40.034.550	40.034.550
Сопствене акције	0415	-	-
Добитак	0416	5.720.558	4.811.998
Губитак	0417	1.384.190	1.261.380
Резерве	0418	34.230.087	33.976.892
Нереализовани губици	0419	-	-
Учешћа без права контроле	0420	70	70
УКУПНО КАПИТАЛ (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) ≥ 0	0421	78.601.073	77.582.130
УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) < 0	0422	-	-
УКУПНА ПАСИВА (0413+0421-0422)	0423	527.068.148	500.295.263

БИЛАНС УСПЕХА

од 01.01.2021. до 30.06.2021.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		01.01. - 30.06. текуће године	01.01. - 30.06. претходне године
		3	4
1	2		
Приходи од камата	1001	7.230.824	7.286.389
Расходи од камата	1002	680.183	725.656
Нето приход по основу камата (1001-1002)	1003	6.550.641	6.560.733
Нето расход по основу камата (1002-1001)	1004	-	-
Приходи од накнада и провизија	1005	3.700.634	3.464.697
Расходи накнада и провизија	1006	923.074	905.367
Нето приход по основу накнада и провизија (1005-1006)	1007	2.777.560	2.559.330
Нето расход по основу накнада и провизија (1006-1005)	1008	-	-
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1009	2.280	36.489
Нето губитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	1010	-	-
Нето добитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1011	-	-
Нето губитак по основу рекласификације финансијских инструмената	1012	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1013	129.764	116.272
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1014	-	-
Нето добитак по основу заштите од ризика	1015	-	-
Нето губитак по основу заштите од ризика	1016	-	-
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1017	39.808	817
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	1018	-	-
Нето приход по основу умањена обезбеђења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1019	-	-
Нето расход по основу обезбеђења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1020	1.022.910	104.626
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизираној вредности	1021	-	-
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизираној вредности	1022	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1023	-	-
Нето губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1024	-	-
Остали пословни приходи	1025	123.456	132.556
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1018+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) ≥ 0	1026	8.600.619	9.301.571
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1003-1004+1007-1008+1009-1010+1011-1012+1013-1014+1015-1016+1017-1018+1019-1020+1021-1022+1023-1024+1025) < 0	1027	-	-
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	1028	2.714.238	3.446.840
Трошкови амортизације	1029	568.220	597.084
Остали приходи	1030	130.286	745.582
Остали расходи	1031	4.795.513	2.996.201
ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) ≥ 0	1032	652.934	3.007.028
ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) < 0	1033	-	-
Порез на добитак	1034	-	3.723
Добитак по основу одложених пореза	1035	182.952	18.135
Губитак по основу одложених пореза	1036	46.177	162.091
ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033-1034+1035-1036) ≥ 0	1037	789.709	2.859.349
ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА (1032-1033-1034+1035-1036) < 0	1038	-	-
Нето добитак пословања које се обуставља	1039	-	-
Нето губитак пословања које се обуставља	1040	-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1037-1038+1039-1040) ≥ 0	1041	789.709	2.859.349
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037-1038+1039-1040) < 0	1042	-	-
Добитак који припада матичном ентитету	1043	789.708	2.859.349
Добитак који припада власницима без права контроле	1044	1	-
Губитак који припада матичном ентитету	1045	-	-
Губитак који припада власницима без права контроле	1046	-	-
ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
Основна зарада по акцији (у динарима без пара)	1047		
Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)	1048		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

од 01.01.2021. до 30.06.2021.

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		01.01. - 30.06. текуће године	01.01. - 30.06. претходне године
1	2	3	4
ДОБИТАК ПЕРИОДА	2001	789.709	2.859.349
ГУБИТАК ПЕРИОДА	2002	-	-
Остали резултат периода			
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2003	-	7.894
Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2004	-	-
Актуарски добитци	2005	-	-
Актуарски губици	2006	-	-
Позитивни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2007	200.531	25.076
Негативни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2008	-	863
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2009	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2010	-	-
Нереализовани добитци по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2011	-	-
Нереализовани губици по основу финансијских обавеза банке вреднованих по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2012	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2013	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2014	-	-
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:			
Позитивни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2015	138.326	-
Негативни ефекти промене вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2016	41.223	890.402
Добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2017	-	-
Губици по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2018	-	-
Нереализовани добитци по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2019	-	-
Нереализовани губици по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и превођења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2020	2.223	2.019
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2021	-	-
Нереализовани губици по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2022	-	-
Нереализовани добитци по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2023	-	-
Нереализовани губици по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2024	-	-
Позитивни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2025	-	-
Негативни ефекти промене вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2026	-	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2027	4.597	125.829
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2028	50.781	4.945
Укупан позитиван остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) ≥ 0	2029	249.227	-
Укупан негативан остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018+2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) < 0	2030	-	739.430
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) ≥ 0	2031	1.038.936	2.119.919
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) < 0	2032	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2033	1.038.936	2.119.919
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2034	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2035	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2036	-	-

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

од 01.01.2021. до 30.09.2021.

у милијардама динара

Позиција	АЧП	Износ	
		01.01. - 30.09. текуће године	01.01. - 30.09. претходне године
	2	3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3002 до 3005)	3001	15.077.622	11.179.920
1. Приливи од плата	3002	9.640.894	7.386.896
2. Приливи од накнада	3003	3.729.214	3.500.432
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3004	1.705.162	269.603
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	3005	2.362	4.069
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3008	7.869.701	6.306.846
5. Одливи по основу плата	3007	581.751	657.631
6. Одливи по основу накнада	3008	920.656	923.478
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3009	2.304.823	2.125.904
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других додаци на терет расхода	3010	436.738	426.682
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3011	3.423.831	2.274.771
III. Нето приливи готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3001-3006)	3012	7.407.921	4.871.074
IV. Нето одливи готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза (3008-3011)	3013	-	-
V. Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза (од 3015 до 3020)	3014	30.513.110	18.892.772
10. Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитета	3015	-	-
11. Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3016	7.869.117	-
12. Смањење потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3017	-	-
13. Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитетима	3018	22.643.993	18.892.772
14. Повећање других финансијских обавеза	3019	-	-
15. Повећање обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3020	-	-
VI. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3022 до 3027)	3021	17.777.433	3.560.095
16. Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитета	3022	17.777.433	3.529.248
17. Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3023	-	53.817
18. Повећање потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3024	-	-
19. Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим финансијским организацијама, централној банци и комитетима	3025	-	-
20. Смањење других финансијских обавеза	3026	-	-
21. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3027	-	-
VII. Нето приливи готовине из пословних активности пре пореза на добит (3012-3013+3014-3021)	3028	20.143.598	20.183.791
VIII. Нето одливи готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013-3012+3021-3014)	3029	-	-
22. Плаћени порез на добит	3030	9.267	3.221
23. Исплаћене дивиденде	3031	9.797	-
IX. Нето приливи готовине из пословних активности (3028-3029-3030-3031)	3032	20.123.844	20.180.580
X. Нето одливи готовине из пословних активности (3029-3028+3030+3031)	3033	-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3035 до 3039)	3034	12.586.894	15.379.023
1. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3035	12.586.894	15.379.023
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничка подухвате	3036	-	-
3. Приливи од продаје нематеријалне имовине, некретности, постројења и опреме	3037	-	-
4. Приливи од продаје инвестиционих некретности	3038	-	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	3039	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3046)	3040	13.877.780	34.009.095
6. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничка подухвате	3041	13.809.123	33.693.818
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничка подухвате	3042	-	-
8. Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретности, постројења и опреме	3043	68.657	115.279
9. Одливи по основу набавка инвестиционих некретности	3044	-	-
10. Остали одливи из активности инвестирања	3045	-	-
III. Нето приливи готовине из активности инвестирања (3034-3040)	3046	-	-
IV. Нето одливи готовине из активности инвестирања (3040-3034)	3047	1.290.886	18.630.062
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3048 до 3054)	3048	204.542.371	108.453.378
1. Приливи по основу улагања капитала	3048	-	-
2. Приливи по основу субординираних обавеза	3050	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3061	204.542.371	108.453.378
4. Приливи по основу издатих хартија од вредности	3062	-	-
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3063	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3064	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3066 до 3069)	3058	204.860.343	108.823.443
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3066	-	-
8. Одливи по основу субординираних обавеза	3067	-	-
9. Одливи по основу узетих кредита	3068	204.614.297	108.556.542
10. Одливи по основу издатих хартија од вредности	3069	-	-
11. Остали одливи из активности финансирања	3060	266.046	264.901
III. Нето приливи готовине из активности финансирања (3048-3055)	3061	-	1.829.935
IV. Нето одливи готовине из активности финансирања (3058-3065)	3062	237.672	-
G. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001+3014+3034+3048)	3063	262.619.597	153.906.073
D. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3008+3021+3030+3031+3040+3066)	3064	244.224.991	150.724.870
Њ. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063-3064)	3065	18.595.006	3.180.403
З. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064-3065)	3066	-	-
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	3067	54.055.112	44.519.820
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3068	940.380	766.347
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	3069	695.928	684.116
А. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3065-3066+3067+3068-3069)	3070	72.694.560	47.784.254

Београд
 [Својеручни потпис]
 [Печат]

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE

**UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE
IZVEŠTAJE**

ZA 30.06.2021. GODINE

Beograd, avgust 2021. godine

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKARSKE GRUPE

Komercijalna banka a.d., Beograd (u daljem tekstu "Matična banka") osnovana je 1. decembra 1970. godine, a transformisana je u akcionarsko društvo 6. maja 1992. godine. Matična banka je registrovana kod Trgovinskog suda u Beogradu 10. jula 1991. godine, a zakonski je preregistrovana u Agenciji za privredne registre 14. aprila 2006. godine. Matična banka je dobila dozvolu za bankarsku delatnost od Narodne banke Jugoslavije 3. jula 1991. godine. Poreski identifikacioni broj Matične banke je 100001931.

Najveće učešće u upravljačkim akcijama Matične banke ima:

NLB d.d. Ljubljana 88.28%

Matična banka je otpočela proces integracije sa NLB Bankom AD, Beograd i radi na obezbeđenju uslova za adekvatno sporovđenje integracije koja je će biti završena u prvoj polovini 2022. godine.

Matična banka ima tri zavisna pravna lica sa učešćem u vlasništvu:

- 100% - Komercijalna banka a.d., Podgorica, Crna Gora
- 100% - Društvo za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd, Srbija
- 99.998% - Komercijalna banka a.d., Banja Luka, Bosna i Hercegovina.

Manjinski vlasnik u Komercijalnoj banci a.d., Banja Luka sa 0.002% je NLB d.d. Ljubljana.

Konsolidovani finansijski izveštaji i napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje predstavljaju podatke Matične banke, Komercijalne banke a.d., Podgorica, Komercijalne banke a.d., Banja Luka i Društva za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd (u daljem tekstu „Grupa“).

Komercijalna banka a.d., Podgorica osnovana je u novembru 2002. godine kao afilijacija Komercijalne banke a.d., Beograd i upisana u centralni registar Privrednog suda u Podgorici 6. marta 2003. godine. Matični broj Komercijalne banke a.d., Podgorica je 02373262. Komercijalna banka a.d. Podgorica izvršila je u julu 2018. godine izmenu imena i poslovnog sedišta iz Komercijalna banka a.d. Budva u Komercijalna banka a.d. Podgorica sa sedištem u Podgorici.

Komercijalna banka a.d., Banja Luka je osnovana u septembru 2006. godine i dana 15. septembra 2006. godine je upisana u sudski registar Rešenjem Osnovnog suda u Banja Luci. Matični broj Komercijalne banke a.d., Banja Luka je 11009778.

Društvo za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd osnovano je u decembru 2007. godine i registrovano 5. februara 2008. godine. Matični broj Društva je 20379758. U skladu sa Zakonom o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, poslovno ime je 04.11.2020. godine promenjeno u Društvo za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd.

Aktivnosti Grupe uključuju kreditne, depozitne i garancijske poslove i poslove platnog prometa u zemlji i inostranstvu u skladu sa Zakonom o bankama, kao i poslove upravljanja investicionim fondovima. Grupa je dužna da posluje po principima likvidnosti, sigurnosti i profitabilnosti.

Na dan 30. juna 2021. godine Grupu čine: centrala i sedište Matične banke u Beogradu, u ulici Svetog Save br. 14; sedište Komercijalne banke a.d., Podgorica u Podgorici Cetinjska 11, Poslovni centar Capital Plaza; sedište Komercijalne banke a.d., Banja Luka u Banja Luci – ulica Jevrejska br. 69; sedište Društva za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd u Beogradu, u ulici Kralja Petra br.19; 6 poslovnih centara, 3 sektora za rad sa malom i srednjom privredom, 20 filijala i 210 ekspozitura na teritoriji Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine (2020. godine: 6 poslovnih centara, 3 sektora za rad sa malom i srednjom privredom, 20 filijala i 213 ekspozitura).

Grupa je na dan 30. juna 2021. godine imala 2,730 zaposlenih, a 31. decembra 2020. godine 2,985 zaposlenih.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe za 30.06.2021. godine sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava ("Sl. glasnik RS", br. 14/2012, 5/2015 i 24/2017) na osnovu Zakona o tržištu kapitala („Sl.glasnik RS“ 31/2011, 112/2015, 108/2016 i 9/2020). Propisani set konsolidovanih finansijskih izveštaja čine: Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o ostalom rezultatu, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu i Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje.

Konsolidovani finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama koje su date u daljem tekstu.

Matična banka je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Prilikom sastavljanja polugodišnjih konsolidovanih finansijskih izveštaja za 2021. godinu Grupa je primenila Računovodstvene politike u delu finansijskih instrumenata i omogućavanja alociranja kreditnih gubitaka na sve obračunske periode u kojima pritiču koristi od sredstava, što predstavlja pretpostavku za utvrđivanje tačnog rezultata.

Grupa je implementirala novi MSFI 16 od datuma njegovog stupanja na snagu 01.01.2019. godine i uskladila Računovodstvene politike koje su usvojene od strane Upravnog odbora matične Banke u junu 2019. godine.

Nove Računovodstvene politike u odnosu na prethodne, pored izvršenih dopuna zahteva računovodstvenog standarda MSFI 16 - Lizing, sadrže i dopune kojim su precizirane naknade koje čine integralni deo EKS-a i metod razgraničenja naknada, u skladu sa zahtevima MSFI 9.

Pri sastavljanju i prezentovanju periodičnih finansijskih izveštaja za period januar – jun 2021. godine primenjena je zakonska regulativa NBS po kojoj su banke bile u obavezi da primene obrasce finansijskih izveštaja sa važenjem počev od 01.01.2018. godine. Početkom jula 2020. godine NBS je objavila set zakonskih propisa, koji se odnose na banke, sa obavezom primene novih obrazaca finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2021. godine

Međunarodni računovodstveni standard 16 Lizing, je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 01. januara 2019. godine. MSFI 16 definiše principe za priznavanje, merenje, prezentaciju i obelodanjivanje lizinga za obe strane u ugovoru, odnosno za korisnika lizinga i davaoca lizinga i zahteva od korisnika lizinga da obračunavaju sve zakupe u okviru jednog bilansnog modela sličnog računovodstvu za finansijski lizing u skladu sa MRS 17. Standard uključuje dva izuzeća od priznavanja za zakupce - zakup "imovine male vrednosti" i kratkoročni zakupi (tj. zakupi sa rokom zakupa od 12 meseci ili manje). Matična banka je izabrala da koristi izuzeća koja su predviđena standardom.

Članice Grupe su u toku 2021. godine vodile poslovne knjige i sastavile pojedinačne finansijske izveštaje u skladu sa lokalnim zakonskim propisima, ostalim propisima koji se baziraju na Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) kao i propisima nadležnih centralnih banaka i regulatornih tela. Pojedinačni godišnji finansijski izveštaji svake članice Grupe su revidirani od strane eksternih revizora, na osnovu važećih lokalnih propisa. Polugodišnji finansijski izveštaji nisu predmet revizije u skladu sa važećim zakonskim regulativama članica Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**30. jun 2021. godine**

U svrhu pripremanja konsolidovanih finansijskih izveštaja pojedinačni finansijski izveštaji zavisnih članica su prilagođeni prezentaciji finansijskih izveštaja na osnovu računovodstvenih propisa Republike Srbije.

Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u dinarima i zaokruženi u hiljadama.

Funkcionalne valute EUR iz finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d., Podgorica i BAM iz finansijskih izveštaja Komercijalne banke a.d., Banja Luka, preračunate su u izveštajnu valutu, odnosno funkcionalnu valutu Matične banke – dinar (RSD) na bazi zvanično objavljenih kurseva Narodne banke Srbije.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike, date u nastavku, članice Grupe primenjuju u prezentovanim periodičnim finansijskim izveštajima.

(a) Konsolidacija

Matična banka ima kontrolu nad sledećim pravnim licima, čija je konsolidacija izvršena u ovim finansijskim izveštajima:

Pravno lice	Učešće u kapitalu
Komercijalna banka a.d., Podgorica, Crna Gora	100%
Komercijalna banka a.d., Banja Luka, Bosna i Hercegovina	99.998%
Društvo za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd	100%

Prilikom izrade konsolidovanog bilansa uspeha i konsolidovanog izveštaja o tokovima gotovine, za preračunavanje reklasifikovanih obrazaca zavisnih banaka primenjen je prosečan kurs Narodne banke Srbije za 2021. godinu od 117.5761 za jedan EUR i 60.1157 za jedan BAM, a ostali reklasifikovani finansijski izveštaji (bilans stanja, izveštaj o ostalom rezultatu i izveštaj o promenama na kapitalu) primenom zaključnog kursa na dan bilansa od 117.5660 za jedan EUR, odnosno 60.1105 za jedan BAM.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**30. jun 2021. godine****(b) Preračunavanje deviznih iznosa**

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Monetarne pozicije aktive i pasive u stranoj valuti, koje su iskazane po nabavnoj vrednosti, preračunate su u dinare prema srednjem kursu koji je važio na dan bilansa. Kursne razlike nastale kao rezultat preračuna deviznih pozicija iskazane su u okviru bilansa uspeha. Nemonetarne pozicije aktive koje se vrednuju po nabavnoj vrednosti u stranoj valuti preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane Narodne banke Srbije, bili su sledeći:

	30.06.2021.	U dinarima 31.12.2020.
USD	98.7369	104.6329
EUR	117.5660	117.5760
CHF	107.1607	109.9252
BAM	60.1105	60.1157

(c) Kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionog odnosa koji su definisani ugovorom između članice Grupe i klijenta.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha primenom metoda efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskih sredstava ili obaveza (ili, prema potrebi, tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost.

Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, članice Grupe procenjuju buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope.

Računovodstvene politike Grupe definišu konkretne naknade koje čine integralni deo EKS-a i metod njihovog razgraničenja tokom perioda trajanja plasmana kao i njihovo evidentiranje u okviru prihoda od kamata, u skladu sa MSFI 9.

Naknade koje su deo efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta, saglasno MSFI 9, obuhvataju sledeće vrste naknada:

1. naknada koju banka naplaćuje u vezi sa emitovanjem ili sticanjem finansijskog sredstva. Takve naknade mogu uključivati kompenzacije za aktivnosti procene finansijskog stanja zajmoprimca, procene i evidentiranje garancija, kolaterala i drugih sigurnosnih aranžmana, pregovaranja o uslovima finansijskog instrumenta, priprema i obrada dokumenata i zatvaranje transakcije;
2. naknada koju banka prima za odobravanje kredita kada je verovatno da će se kreditni aranžman realizovati;
3. naknade koje se plaćaju po osnovu emitovanja finansijskih obaveza koje su vrednovane po amortizovanoj vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Prilikom početnog priznavanja kredita odobrenih fizičkim i pravnim licima, članice Grupe, kao deo efektivne kamatne stope koji ulazi u amortizovanu vrednost kredita, uključuju naknade za obradu kreditnog zahteva koje se naplaćuju od klijenata, fizičkih ili pravnih lica, prilikom odobrenja kredita, a koje se razgraničavaju metodom EKS tokom perioda trajanja kredita i priznaju kao prihod od kamate.

Izuzetno od prethodnog stava, ukoliko je naknada za obradu kreditnog zahteva primljena po osnovu revolving kredita ili odobrenih prekoračenja po tekućim računima, s obzirom na činjenicu da nije moguće predvideti visinu i dinamiku korišćenja odobrenih sredstava, naknada se razgraničava po proporcionalnoj metodi tokom perioda trajanja kredita i priznaje kao prihod od kamate.

Transakcioni troškovi su troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze.

Priznavanje prihoda od kamata na obezvređene plasmane vrši se po neto principu, umanjnjem bruto obračunate kamate za iznos ispravke vrednosti na potraživanja od kamata, odnosno za iznos koji je izvesno da se neće naplatiti. Priznavanje prihoda od kamata na obezvređene plasmane koji pripadaju nivou obezvređenja 3, po neto principu, sprovodi se primenom unwinding koncepta u skladu sa aktom članica Grupe koji regulišu predmetnu oblast. Kada finansijsko sredstvo postane značajno kreditno obezvređeno, od momenta inicijalnog priznavanja, tada dospeva u nivo obezvređenja 3, a prihodi od kamate se računaju primenom alternativnog koncepta unwinding – IRC metode.

(č) Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u utvrđivanje efektivne kamatne stope.

U skladu sa Računovodstvenim politikama, ukoliko je naknada za obradu zahteva klijenta primljena po osnovu datih garancija, akreditiva, avala, eskonta ili faktoringa, ista se razgraničava po proporcionalnoj metodi tokom perioda trajanja instrumenta i priznaje kao prihod od naknade.

U slučaju sindiciranog kredita bitno je razlikovati po kom osnovu je primljena ta naknada, te ukoliko je naknada primljena:

- Za uslugu aranžera/agenta – evidentira se kao prihod od naknade, nije deo efektivne kamatne stope i razgraničava se tokom perioda trajanja kredita;
- Za uslugu kreditora – evidentira se kao prihod od kamate, čini deo efektivne kamatne stope i razgraničava se tokom perioda trajanja kredita metodom EKS.

Ostali prihodi od naknada i provizija se evidentiraju u trenutku pružanja usluga. Prihodi od naknada i provizija uključuju i prihode po osnovu izvršenih usluga međunarodnog i domaćeg platnog prometa, izdavanja i korišćenja platnih kartica i ostalih bankarskih usluga.

ć) Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata i neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koje se vrednuju po fer vrednosti

Realizovani ili nerealizovani dobitci i gubici po osnovu promene tržišne vrednosti hartija od vrednosti kojima se trguje i koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha priznaju se u okviru ove pozicije, dok se nerealizovani dobitci i gubici po osnovu promene vrednosti dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti vrednovanih po fer vrednosti kroz ostali rezultat priznaju u okviru revalorizacionih rezervi uključenih u kapital Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Prilikom prestanka priznavanja HoV po fer vrednosti kroz ostali rezultat sa priznavanjem kroz bilans uspeha (prodaje ili trajnog smanjenja vrednosti), odgovarajući iznosi prethodno formiranih revalorizacionih rezervi iskazuju se u bilansu uspeha kao dobiti ili gubici po osnovu prestanka priznavanja, dok se prilikom prestanka priznavanja HoV po fer vrednosti kroz bilans uspeha prethodno formirani iznosi koji se odnose na promenu vrednosti takođe priznaju u bilansu uspeha kao dobiti ili gubici po osnovu prestanka priznavanja.

Dobici/gubici po osnovu ugovorene valutne klauzule i promene kursa hartija od vrednosti kao i prihodi od kamata po hartijama od vrednosti, osim HoV po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju se u okviru bilansa uspeha.

(d) Dividende

Prihodi po osnovu dividendi se priznaju u momentu priliva ekonomskih koristi od dividendi. Dividende su prikazane u okviru pozicije ostali prihodi.

(dž) Poreski rashodi

Poreski rashodi obuhvataju tekuće poreze i odložene poreze. Tekući porezi i odloženi porezi se prikazuju u bilansu uspeha, osim u meri u kojoj se odnose na stavke koje se direktno priznaju u okviru kapitala ili u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(i) Tekući porez na dobit

Tekući porez predstavlja očekivanu obavezu ili potraživanje po osnovu poreza na dobit za obračunski period, koji je utvrđen po poreskoj prijavi za porez na dobit, uz korišćenje poreskih stopa važećih ili koje će važiti na datum izveštavanja, sa odgovarajućim korekcijama poreske obaveze iz prethodne godine.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi i uključeni su u neto dobitak/(gubitak) perioda.

(ii) Odloženi porezi

Odloženi porezi se utvrđuju u odnosu na privremene razlike nastale između knjigovodstvenih vrednosti imovine i obaveza u finansijskim izveštajima i vrednosti imovine i obaveza za poreske svrhe. Prilikom određivanja odloženih poreza koriste se poreske stope za koje se očekuje da će biti u primeni u trenutku nastanka privremenih razlika, a na osnovu zakonskih propisa koji su bili u primeni na izveštajni datum.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će verovatno postojati oporeziva dobit od koje se prenosi poreski gubitak i krediti mogu umanjiti. Odložena poreska sredstva su predmet analize na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju se do iznosa za koji više nije verovatno da će doći do realizacije neophodne oporezive dobiti. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

(iii) Ostali porezi i doprinosi

U skladu sa važećim regulativama u Republici Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini članice Grupe plaćaju različite poreze i doprinose, porez na dodatu vrednost, porez na kapitalni dobitak i doprinose na zarade. Ovi rashodi uključeni su u "Ostale poslovne rashode".

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

(d) Finansijski instrumenti

Finansijskim instrumentom se smatra svaki ugovor kojim nastaje finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza članica Grupe, uz istovremeno nastajanje finansijske obaveze, odnosno finansijskog sredstva trećih lica.

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo je svako sredstvo koje je:

- gotovina,
- instrument kapitala drugog pravnog lica,
- ugovorno pravo za primanje gotovine ili nekog drugog finansijskog sredstva od drugog pravnog lica,
- ugovorno pravo za razmenu finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim pravnim licem, pod uslovima koji su potencijalno povoljni,
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala i koji je nederivatni, a za koji članice Grupe jestu ili mogu biti u obavezi da prime promenljiv broj instrumenata sopstvenog kapitala,
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala i koji je derivatni, a koji će biti ili može biti izmiren drugačije nego razmenom fiksnog iznosa gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj instrumenata sopstvenog kapitala.

Finansijske obaveze

Finansijska obaveza je svaka ugovorena obaveza članica Grupe:

- da isporuči gotovinu ili drugo finansijsko sredstvo drugom pravnom licu,
- da razmeni finansijske instrumente sa drugim pravnim licem pod uslovima koji su potencijalno nepovoljni.

Pravila procenjivanja finansijskih instrumenata

Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 uvodi nove kriterijume za klasifikaciju finansijskih sredstava, osim vlasničkih instrumenata i derivata, koji se zasnivaju na proceni poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima i ugovornim karakteristikama novčanih tokova finansijskih instrumenata.

Finansijska sredstva

Članice Grupe vrše procenu ciljeva poslovnih modela za upravljanje finansijskim sredstvima na portfolio nivou, budući da ovakva procena na najbolji način oslikava način upravljanja poslovnim aktivnostima i način izveštavanja rukovodstva.

Klasifikacija finansijskih sredstava se zasniva na primeni odgovarajućeg poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i ispunjenosti testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni model određuje da li novčani tokovi proizlaze iz prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, prodaje finansijskog sredstva ili oba. Poslovni model za klasifikaciju finansijskih sredstava se određuje na odgovarajućem nivou agregiranja.

Ispunjenost testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova podrazumeva da se novčani tokovi sastoje isključivo od plaćanja glavnice i kamata na preostalu glavnici (SPPI kriterijum).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

Finansijska sredstva se mogu klasifikovati u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku (AC)
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL)
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat sa priznavanjem kroz bilans uspeha - „recycling“ (FVOCI)
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat bez priznavanja kroz bilans uspeha (FVOCI)

U skladu sa klasifikacijom sredstava iz prethodnog stava, članice Grupe kategorizuju sve plasmane iz svog portfolia koji se odnose na:

- **Kredite** i potraživanja kao nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim otplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu i koja članca Grupe ne namerava da proda u kratkom roku,
- **HOV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha** koje predstavljaju instrumente stečene u svrhu ostvarivanja dobiti po osnovu fluktuacije cena i marže,
- **Hartije od vrednosti, koje obuhvataju dužničke hartije od vrednosti i vlasničke hartije od vrednosti (instrumente kapitala):**
 - Dužničke hartije od vrednosti uključuju obveznice i prenosive sekjuritizovane instrumente duga, državne zapise, blagajničke zapise, komercijalne zapise, sertifikate o depozitu, bankarske akcepte, subordinirane obveznice i druge slične dužničke hartije od vrednosti kojima se trguje na finansijskim tržištima.
 - Vlasničke hartije od vrednosti uključuju akcije koje predstavljaju udeo u kapitalu akcionarskog društva i zamenljive obveznice koje imaocu, pod uslovima utvrđenim odlukom o izdavanju, daju pravo na zamenu za obične akcije društva. Vlasničke hartije od vrednosti (instrumenti kapitala) su svi oblici učešća u kapitalu pravnih lica za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodati zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena.
 - Investicije u zavisna pravna lica koja obezbeđuju kontrolu, odnosno preko 50% upravljačkih prava i investicije u pridružena pravna lica koja obezbeđuju od 20% do 50% upravljačkih prava i
- **Finansijske derivate** koji obuhvataju forward i swap transakcije.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

(e) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina iskazana u Izveštaju o tokovima gotovine uključuje gotovinu na žiro računu u dinarima, gotovinu u blagajnama u dinarima i u stranim valutama, ostala novčana sredstva ukoliko se mogu priznati kao gotovinski ekvivalenti i plemenite metale ako su neposredno unovčivi u kratkom roku.

Gotovinski ekvivalenti obuhvataju kratkoročna, visokolikvidna ulaganja koja se brzo pretvaraju u poznate iznose gotovine i koja su predmet beznačajnog uticaja rizika od promene vrednosti.

(f) Nekretnine i oprema

(f.1) Priznavanje i vrednovanje

Nekretnine i oprema su materijalne stavke koje se drže za upotrebu u poslovne svrhe, a u vezi sa kojima se očekuju buduće ekonomske koristi u periodu dužem od jednog obračunskog perioda.

Priznavanje stavki nekretnina i opreme vrši se ukoliko su ispunjeni sledeći uslovi:

- postojanje verovatnoće priliva budućih ekonomskih koristi u periodu dužem od godinu dana i
- postojanje mogućnosti pouzdanog merenja troškova pribavljanja.

Početno merenje nekretnina i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstva. Naknadna ulaganja u nekretnine i opremu, koja utiču na poboljšanje stanja sredstva iznad njegovog početno procenjenog korisnog veka upotrebe se mogu kapitalizovati tako da uvećavaju nabavnu vrednost nekretnina i opreme.

Nakon početnog priznavanja, oprema se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne akumulirane gubitke usled smanjenja vrednosti.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine se vrednuju po revalorizacionom iznosu koji predstavlja njihovu fer vrednost na datum revalorizacije umanjenu za naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti. Revalorizacija se vrši dovoljno redovno, kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo korišćenjem fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda.

Kada delovi nekretnine ili opreme imaju različite korisne vekove trajanja, oni se vode kao zasebne stavke (glavne komponente) opreme.

Dobici ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između vrednosti ostvarene njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u okviru ostalih prihoda ili rashoda.

(f.2) Naknadni troškovi

Troškovi zamene sastavnog dela nekog osnovnog sredstva priznaju se kao deo knjigovodstvene vrednosti tog osnovnog sredstva ukoliko je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sastavnim delom priliti u članicu Grupe i ako se cena koštanja tog dela može pouzdano izmeriti. Knjigovodstvena vrednost zamenjenog dela se isknjižava. Troškovi redovnog servisiranja nekretnine i opreme se priznaju u bilansu uspeha kada nastanu.

(f.3) Amortizacija

Amortizacija se priznaje u bilansu uspeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procenjenog veka trajanja svake stavke nekretnina i opreme, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebne ekonomske vrednosti sadržane u sredstvu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**30. jun 2021. godine**

Amortizacija se obračunava po stopama koje obezbeđuju nadoknadu vrednosti nekretnina i opreme u toku njihovog korisnog veka trajanja u skladu sa aktom koji definiše predmetnu oblast.

Primenjene stope amortizacije u tekućem i prethodnom obračunskom periodu su:

Opis	Procenjen koristan vek (u godinama)	%
Građevinski objekti	40	2.50%
Kompjuterska oprema	4	25.00%
Nameštaj i ostala oprema	3 – 15	6.70% - 50.00%
Ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima	1.2-23.6	4.25% - 86.20%
Osnovna sredstva uzeta u lizing	1.00 -14.11	6.70%–100.00%

Osnovicu za amortizaciju čini nabavna ili revalorizovana vrednost nekretnina i opreme, umanjena za procenjenu rezidualnu (preostalu) vrednost.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i kada je to potrebno vrši se njihova korekcija.

Troškovi održavanja sredstava se priznaju u bilansu uspeha za period u kome nastanu.

(f.4) Lizing sredstva

U skladu sa MSFI 16 Grupa kao primalac lizinga priznaje sredstvo s pravom korišćenja i lizing obavezu na datum početka lizinga. Datum početka lizinga je datum na koji davalac lizinga daje osnovno sredstvo (tj. sredstvo koje je predmet lizinga) na raspolaganje primaocu lizinga.

Članice grupe kao primaoci lizinga, inicijalno (na datum početka lizinga) i naknadno, odmeravaju vrednost sredstva s pravom korišćenja po nabavnoj vrednosti, na sledeći način:

Naknadno, priznata nabavna vrednost se umanjuje za:

- Akumuliranu amortizaciju (pri čemu se amortizacija obračunava po proporcionalnom metodu) i
- Akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti, u skladu sa MRS 36.

(g) Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina je sredstvo koje se može identifikovati kao nemonetarno, bez fizičke suštine i koje zadovoljava određene kriterijume iz MRS kada je:

- Odvojivo, moguće ga je odvojiti i prodati, iznajmiti ili razmeniti,
- Nastalo po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od članice Grupe, ili drugih prava i obaveza.

Nematerijalna imovina se početno vrednuje po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja, koja se sastoji od nabavne cene uvećane za direktne troškove neophodne za stavljanje sredstva u upotrebu.

Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se odmerava po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke usled obezvređenja.

Interno nastali izdaci u vezi sa nematerijalnom stavkom, uključujući i izdatke nastale po osnovu istraživanja i razvoja priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastali, osim ukoliko ne čine deo nabavne vrednosti druge stavke imovine koja ispunjava uslove priznavanja. U tom slučaju interno nastali izdaci uvećavaju nabavnu vrednost imovine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procenjenog veka trajanja date stavke nematerijalnih ulaganja, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebne ekonomske vrednosti sadržane u sredstvu. Procenjeni korisni vek nematerijalne imovine iznosi od 2 do 10 godina, odnosno amortizacione stope se kreću u rasponu od 10.00% do 50.00%.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i kada je to potrebno vrši se njihova korekcija.

(h) Investicione nekretnine

Investicione nekretnine predstavljaju nekretnine (zemljište, građevinski objekat ili deo građevinskog objekta), koje članice Grupe drže u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili u obe svrhe, a ne za prodaju u redovnom toku poslovanja ili za korišćenje u administrativne svrhe.

Inicijalno vrednovanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja. Nabavna vrednost kupljene investicione nekretnine obuhvata njenu kupoprodajnu cenu i sve izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstva.

Za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina članice Grupe koriste model nabavne vrednosti, odnosno investicione nekretnine se vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke usled obezvređenja.

Procenjeni vek trajanja investicionih nekretnina je 40 godina, a amortizacija se obračunava po stopi od 2.5%. Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procenjenog veka trajanja date stavke nepokretnosti, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebne ekonomske vrednosti sadržane u sredstvu.

Investiciona nekretnina se preknjižava na druge oblike imovine kada dođe do promene njene namene, na osnovu knjigovodstvene isprave koja dokazuje navedenu promenu.

Investiciona nekretnina se isknjižava iz evidencije kada dođe do njenog otuđenja ili kada se ne očekuju buduće ekonomske koristi od njene upotrebe i otuđenja.

Razlika između knjigovodstvene vrednosti i prodajne vrednosti investicionih nekretnina koje se prodaju, priznaje se u bilansu uspeha u periodu u kome je nastala.

(i) Sredstva stečena naplatom potraživanja i sredstva namenjena prodaji

Kao stalna sredstva namenjena prodaji klasifikuju se sredstva čija se knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti kroz prodajnu transakciju, a ne kroz nastavak korišćenja.

Vrednovanje stalnih sredstava raspoloživih za prodaju se vrši po nižoj od sledećih dveju vrednosti: knjigovodstvenoj ili fer vrednosti umanjenoj za troškove prodaje. U slučaju da sredstvo ne bude prodato u roku od jedne godine nakon početnog priznavanja vrši se usklađivanje knjigovodstvene vrednosti sa fer vrednošću stalnih sredstava namenjenih prodaji, kao i usklađivanje ukoliko dođe do obezvređenja sredstava u smislu pada nadoknadive vrednosti. Efekti ovih usklađivanja se priznaju kao rashodi perioda.

Za stalna sredstva namenjena prodaji ne vrši se obračun amortizacije.

Naplata potraživanja preuzimanjem pokretne i nepokretne imovine, u slučaju kada je potraživanje obezbeđeno hipotekom, fiducijom, zalogom na pokretnim stvarima ili nekom drugom vrstom obezbeđenja, vrši se na osnovu odluke suda i/ili ugovora o kupoprodaji proisteklim iz vansudskog poravnanja ili aukcijske kupovine.

Pokretna i nepokretna sredstva stečena naplatom potraživanja priznaju se u poslovnim knjigama kao zalihe sredstava stečenih naplatom potraživanja, sa namerom prodaje u roku od godinu dana.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Inicijalno se vrednuju po nižoj vrednosti od:

- bruto vrednosti potraživanja po osnovu kojeg se stiče imovina ili
- procenjene vrednosti imovine (koja nije starija od jedne godine) umanjene za troškove prodaje.

Izuzetno, kada se imovina stiče odlukom suda u iznosu koji je niži od bruto vrednosti potraživanja, imovina se vrednuje po vrednosti iz sudske odluke. Pri tome se vrši i procena stečene imovine u što kraćem periodu, a najkasnije na kraju tekuće godine.

U slučaju da je ugovorena vrednost imovine koja se stiče u vansudskom postupku veća od vrednosti ukupnog potraživanja, razlika se priznaje u knjigama kao obaveza u momentu prodaje. Rokovi i način izmirenja nastale obaveze preciziraju se Ugovorom o kupoprodaji.

Nakon početnog priznavanja vrši se usklađivanje knjigovodstvene vrednosti sa fer vrednošću sredstava stečenih naplatom potraživanja, kao i usklađivanje ukoliko dođe do obezvređenja sredstava u smislu pada nadoknadive vrednosti. Efekti ovih usklađivanja se priznaju kao rashodi perioda. Usklađivanje fer vrednosti sredstava stečenih naplatom potraživanja, vrši se na isti način kao i za sredstava namenjena za prodaju.

Kod sredstava stečenih naplatom potraživanja i sredstava namenjenih prodaji članice Grupe primenjuju procedure obavezne procene fer vrednosti pre postupka prodaje.

(j) Lizing obaveze

Pravila klasifikacije ugovora prema stadardu MSFI 16, Grupa je primenila počev od januara 2019. godine. MSFI 16 definiše početno priznavanje, odmeravanje i obelodanjivanje lizinga za obe strane u ugovoru, odnosno za primaoca i davaoca lizinga.

Grupa kao primalac lizinga, treba da kombinuje dva ili više ugovora zaključenih u isto vreme ili blizu istog sa istom ugovornom stranom (ili povezanim licima ugovorne strane), kao i da obračuna ugovore kao jedan ugovor, ukoliko se ugovori pregovaraju kao paket sa opštim komercijalnim ciljem koji se ne mogu razumeti bez njihovog zajedničkog razmatranja, iznos naknade koja se plaća u jednom ugovoru zavisi od cene ili izvršenja drugog ugovora ili prava korišćenja osnovnih sredstava koja su preneti ugovorima (ili neka prava na korišćenje osnovnog sredstva koja se prenose u svakom od ugovora) čine jedinstvenu komponentu lizinga.

Primalac lizinga, inicijalno (na datum početka lizinga) i naknadno, odmerava vrednost lizing obaveze na sledeći način:

Inicijalno po sadašnjoj vrednosti budućih lizing plaćanja koja će se vršiti tokom perioda trajanja lizinga i uključuje:

- Sadašnju vrednost lizing rata i
- Sadašnju vrednost očekivanih plaćanja na kraju ugovora o lizingu

Prilikom obračuna sadašnje vrednosti lizing plaćanja moraju se odrediti tri parametra: period lizinga, plaćanja lizinga i primenjiva kamatna (diskontna) stopa.

Shodno tome, lizing obaveza se akumulira korišćenjem iznosa koji daje konstantnu periodičnu diskontnu stopu na preostali iznos obaveze (tj. diskontna stopa se utvrđuje na početku perioda lizinga, sve dok se ne izvrši ponovna procena koja zahteva promenu diskontne stope). Plaćanje lizinga umanjuje obavezu lizinga kada se isplati.

Naknadno, Grupa odmerava vrednost lizing obaveze, takođe, po sadašnjoj vrednosti budućih lizing plaćanja koja će se vršiti tokom perioda trajanja lizinga, i to na sledeći način:

- Uvećavanjem sadašnje vrednosti budućih lizing plaćanja iz prethodnog perioda za troškove kamata korišćenjem metoda efektivne kamate, primenom diskontne stope određene na početku lizing perioda (ukoliko se nije naknadno menjala) i
- Umanjenjem za izvršena plaćanja po osnovu lizinga.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

(k) Obezvredjenje nefinansijskih sredstava

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava, osim investicionih nekretnina i odloženih poreskih sredstava, se analizira na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje pokazatelji koji ukazuju da je došlo do njihovog obezvredjenja. U slučaju da se utvrdi da postoje određeni pokazatelji obezvredjenja, utvrđuje se nadoknadiiva vrednost sredstava. Gubitak po osnovu obezvredjenja se priznaje ako knjigovodstvena vrednost sredstva prevazilazi njegovu procenjenu nadoknadiivu vrednost.

Nadoknadiiva vrednost sredstva se utvrđuje kao vrednost koja je veća od upotrebne vrednosti sredstva i njegove fer vrednosti. Za potrebe utvrđivanja upotrebne vrednosti, procenjeni budući novčani prilivi po osnovu sredstva se diskontuju na njihovu sadašnju vrednost, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca, kao i rizika specifičnih za sredstvo.

Gubitak po osnovu obezvredjenja se priznaje u slučaju kada je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadiive vrednosti. Gubitak po osnovu obezvredjenja se priznaje u okviru bilansa uspeha.

Gubici po osnovu obezvredjenja iz prethodnih perioda se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li je došlo do smanjenja gubitaka ili da oni više ne postoje. Gubitak po osnovu obezvredjenja se ukida u slučaju da je došlo do promene pretpostavki korišćenih za utvrđivanje nadoknadiive vrednosti sredstva. Gubitak po osnovu obezvredjenja se ukida samo do iznosa do kojeg knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjena za amortizaciju sredstva, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka po osnovu obezvredjenja.

(l) Depoziti, krediti i subordinirane obaveze

Depoziti, dužničke hartije od vrednosti, krediti i subordinirane obaveze predstavljaju osnovni izvor finansiranja članica Grupe.

Članice Grupe klasifikuju instrumente finansiranja kao finansijske obaveze ili kao kapital u skladu sa suštinom ugovorenih uslova za konkretni instrument.

(lj) Rezervisanja

Rezervisanje je obaveza koja je neizvesna u pogledu roka i iznosa. Rezervisanje predstavlja najbolju procenu izdataka potrebnih da bi se izmirila sadašnja obaveza na datum bilansa.

Rezervisanje se priznaje kada:

- postoji obaveza (pravna ili stvarna) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja,
- postoji izvesnost odliva resursa koji će uslediti za izmirenje obaveza i
- iznos obaveze može da se pouzdano proceni.

Rezervisanje se priznaje u slučaju kada se očekuje da će članica Grupe, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu, koja se može pouzdano utvrditi i čije izmirenje uzrokuje odliv resursa, koji predstavljaju ekonomsku korist za članicu Grupe. Rezervisanje se utvrđuje putem diskontovanja očekivanih budućih novčanih odliva, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i, tamo gde je to odgovarajuće, rizika specifičnih za obavezu.

Članice Grupe vrše dugoročna rezervisanja za:

- potencijalne gubitke po preuzetim potencijalnim obavezama,
- potencijalne odlive po sudskim sporovima,
- isplatu primanja zaposlenih po osnovu budućih obaveza i
- druge potencijalne obaveze ukoliko ispunjavaju uslove priznavanja, shodno zahtevima MRS/MSFI i internim aktima članica Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Matična banka na dnevnom nivou prati broj pristiglih tužbi po svim osnovama, a naročito tužbe klijenata fizičkih lica po osnovu naknada koje je Matična banka naplatila prilikom odobravanja kredita čiji se broj znatno uvećao. Matična banka smatra da su tužbe potpuno neutemeljene, a isto je u svojim izjavama potvrdila i Narodna banka Srbije. NLB d.d. kao većinski akcionar i ostali strani investitori su se pridružili NBS i MMF u njihovim zahtevima prema državnim organima kako bi našli rešenje za ovu neodrživu situaciju.

(m) *Finansijske garancije*

Finansijske garancije predstavljaju ugovore kojima se članice Grupe obavezuju da izvrše plaćanja njihovim korisnicima za gubitke nastale zbog neispunjavanja obaveze plaćanja određenog dužnika po dospeću obaveze, a u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

Obaveze po finansijskim garancijama se inicijalno priznaju po fer vrednosti, a inicijalna fer vrednost se amortizuje tokom trajanja finansijske garancije. Obaveza po osnovu garancije se naknadno odmerava u iznosu koji je veći od amortizovane vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanog budućeg plaćanja (kada je plaćanje po osnovu garancije verovatno). Finansijske garancije se evidentiraju u okviru vanbilansnih stavki.

(n) *Kapital i rezerve*

Ukupan kapital Grupe obuhvata akcijski kapital, emisionu premiju, rezerve iz dobiti i ostale rezerve, revalorizacione rezerve, akumulirani rezultat i rezultat tekućeg perioda.

Kapital Grupe se sastoji od akcijskog kapitala i emisije premije Grupe. Akcijski kapital Grupe formiran je inicijalnim ulozima akcionara i narednim emisijama novih akcija.

Kapital Grupe formiran je iz uloženi sredstava osnivača Matične banke i manjinskog osnivača Komercijalne banke a.d., Banja Luka. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u kapital Grupe.

(nj) *Zarada po akciji*

Matična banka prikazuje osnovnu i umanjenju zaradu po akciji za sopstvene obične akcije. Osnovna zarada po akciji se računa deljenjem dobitka ili gubitka koji pripada vlasnicima običnih akcija Matične banke ponderisanim prosekom broja običnih akcija u opticaju tokom perioda.

Umanjena zarada po akciji se računa deljenjem korigovanog dobitka ili gubitka koji pripada vlasnicima običnih akcija za efekte preferencijalnih, zamenljivih akcija, ponderisanim prosekom broja običnih akcija u opticaju tokom perioda.

(o) *Izveštavanje po segmentima*

Segment poslovanja je deo Grupe - članica Grupe, koja se samostalno bavi poslovnim aktivnostima iz kojih se mogu ostvariti prihodi i nastati troškovi, uključujući prihode i troškove koji nastaju iz transakcija sa drugim članicama Grupe, čiji poslovni rezultat redovno kontroliše menadžment Matične banke (kao glavni operativni donosilac odluka), kako bi donosio odluke o alokaciji resursa po segmentima i ocenjivao njihove rezultate. Za segmente poslovanja Grupe dostupni su zasebni finansijski izveštaji.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Bankarska grupa je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, ublažavanje, praćenje i kontrolu, odnosno uspostavljanje ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Grupa je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: okvir upravljanja rizicima, strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. S obzirom da je postala članica NLB Grupe krajem prethodne godine, tokom prvog polugodišta 2021. godine izvršeno je usklađivanje strateških akata iz oblasti upravljanja rizicima sa odgovarajućim aktima NLB Grupe (rizični apetit – izjava, sistem internih limita, metodologija fer vrednovanja, strategija upravljanja rizicima i politike upravljanja pojedinačnim rizicima, interni rejting sistem, Proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i Proces interne procene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) itd.).

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i njegovo usklađivanje sa sklonošću Grupe ka rizicima i tolerancijom prema rizicima, a u skladu sa usvojenim strategijama i politikama.

Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, Grupa je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, diversifikacija rizika kojima je Grupa izložena, održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala, održavanje učešća rizičnih kredita (NPL) u ukupnim kreditima do prihvatljivog nivoa za Grupu, održavanje pokazatelja pokrića likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima, razvoj aktivnosti Grupe u skladu sa poslovnom strategijom, mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti. Ciljevi upravljanja rizicima usklađeni su sa planom poslovanja Grupe.

Uvažavajući potrebe usklađivanja procesa i sistema upravljanja rizicima Banke sa odgovarajućim sistemima, procesima i praksom matične Banke NLB dd, te potrebe kontinuiranog unapređenja procesa upravljanja rizicima, preporuke spoljnog revizora, kao i novonastalu situaciju izazvanu pandemijom virusa COVID-19, Grupa na podkonsolidovanoj osnovi je izvršila odgovarajuće izmene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima u prvoj polovini 2021. godine.

Sistem upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima je definisan sledećim aktima:

- Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i Planom upravljanja kapitalom;
- Politikama upravljanja rizicima;
- Procedurama upravljanja rizicima;
- Metodologijama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
- Ostalim aktima.

Strategijom upravljanja rizicima definisani su osnovni rizici kojima je Grupa izložena ili može biti izložena, kao i osnovni principi identifikacije, praćenja, merenja, kontrole i upravljanja tim rizicima, kao i sklonosti ka preuzimanju rizika (Rizični apetit). Strategijom je uspostavljen sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji je uključen u sve aktivnosti Grupe na podkonsolidovanoj osnovi i koji obezbeđuje da rizični apetit i profil uvek budu u skladu sa već utvrđenom sklonošću ka rizicima. Sistem upravljanja rizicima srazmeran je prirodi, obimu i složenosti poslovanja Banke, odnosno njenom rizičnom profilu.

Takođe, strategijom upravljanja rizicima definisani su kriterijumi za utvrđivanje, kao i osnovna načela upravljanja lošom aktivom i najviši prihvatljiv nivo loše aktive za Grupu, kao i osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Ključni principi koji se odnose na preuzimanje rizika, a sastavni su deo donošenja poslovnih odluka, izražavaju se pomoću sledećih kriterijuma:

- utvrđivanje ciljnih poslovnih aktivnosti i aktivnosti koje nisu prihvatljive, u smislu preuzetih rizika,
- utvrđivanje maksimalnog obima preuzetog rizika,
- praćenje profitabilnosti pojedinih transakcija u vezi sa preuzetim rizicima.

Strategija za upravljanje rizicima zasnovana je na:

- strateškim ciljevima definisanim u Poslovnoj strategiji Komercijalne banke AD Beograd,
- smernicama o spremnosti na preuzimanje rizika definisanim u Rizičnom apetitu Komercijalne banke AD Beograd,
- redovnom godišnjem pregledu strateških ciljeva, procesom planiranja poslovanja i planiranja kapitala,
- procesu interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interne procene likvidnosti (ILAAP),
- aktivnostima i merama u slučaju aktiviranja Plana oporavka,
- ostalim internim stres testovima i analizama rizika,
- regulatornim i internim izveštajima,
- Rizičnom apetitu i Strategiji za upravljanje rizicima na nivou NLB Grupe.

Grupa se vodi glavnim principima upravljanja rizicima tako što u svom poslovanju:

- uzima u obzir glavni koncept rizičnog apetita i limite definisane u rizičnom apetitu Banke;
- uključuje analize rizika u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou u cilju predupiranja rizika koje nose volatilne izloženosti sa potencijalno negativnim ishodom;
- primenjuje diverzifikaciju kako bi izbegla koncentraciju na nivou portfolija;
- uključuje i optimalno koristi kapital i upravlja njegovom alokacijom kroz biznis segmente;
- kreira adekvatno izbalansiranu rizikom ponderisanu (prilagođenu) cenu;
- obezbeđuje sveukupnu usklađenost poslovanja kroz interna akta/dokumenta;
- obezbeđuje adekvatan sistem internih kontrola zasnovan na modelu „tri linije odbrane“.

Grupa je utvrdila osnovna načela upravljanja rizicima kako bi ispunila svoje dugoročne ciljeve:

- Preuzimanje i upravljanje rizicima prilagođeno je ostvarivanju poslovne strategije i planova pojedinačnih članica;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima bazira se na sistemu za upravljanje rizicima koji je u skladu sa zakonskom regulativom u Republici Srbiji i državama sedišta članica bankarske Grupe, standardima u NLB Grupi i dobrom poslovnom praksom u ovoj oblasti;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima predstavlja jednu od ključnih menadžment funkcija. Ova funkcija je integrisana u sve poslovne aktivnosti, tako da su jasno razdvojene faze identifikovanja, merenja i praćenja rizika, sa jedne strane, i preuzimanja i upravljanja rizicima, sa druge strane, uz uvažavanje principa nezavisnosti;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima se zasniva na Strategiji i politikama upravljanja rizicima. To je dokumentovan proces sa jasno utvrđenim ciljevima, tokom aktivnosti, ovlašćenjima i odgovornostima;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima određeno je prema postavljenim zakonskim i interno propisanim limitima po kategorijama rizika, uz jasno definisane postupke u slučaju prekoračenja limita;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima podrazumeva uspostavljanje i primenu odgovarajućeg sistema unutrašnjih kontrola. Ove kontrole predstavljaju skup procesa i postupaka koji obuhvataju kontinuiranu proveru, izveštavanje i promene u cilju razvoja, odnosno unapređivanja sistema za upravljanje rizicima.

U okviru upravljanja NPE (izloženost neizvršavanju obaveza), zavisno od procene potencijalne sposobnosti otplaćivanja i poslovne održivosti klijenata, Banka ima sledeće opcije na raspolaganju:

- dogovor sa klijentom o dobrovoljnom (vansudski i sudski) plaćanju obaveza;
- centralizovana naplata pre suda putem telefona;
- restrukturiranje duga bez popusta;
- restrukturiranje duga sa popustom;
- naplata duga (likvidacija kolaterala – prodaja nepokretnosti, pokretne imovine, hartija od vrednosti, udela, potraživanja itd.);

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

- preuzimanje adekvatne imovine (naročito nekretnine – rešenje zasnovano na temeljima subjekata posebne namene, čiji je cilj sveobuhvatno upravljanje nekretninom pod hipotekom);
- otpis preostalih potraživanja u slučaju da su sve zakonske mogućnosti iscrpljene;
- prodaja potraživanja, ako je moguće, u paketu;
- aktivno upravljanje izdatim garancijama za građevinska preduzeća u stečaju u saradnji sa ugovornim partnerima;
- primena drugih mera za postizanje maksimalne otplate duga.

Politike upravljanja pojedinim vrstama rizika bliže definišu:

- Način organizovanja procesa upravljanja rizicima bankarske Grupe i jasna razgraničenja odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa, uključujući i proces upravljanja lošom aktivom, odnosno rizičnim plasmanima;
- Način procene rizičnog profila bankarske Grupe i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
- Načine praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje bankarska Grupa koristi i njihovu strukturu;
- Način odlučivanja i postupanja u slučaju prekoračenja uspostavljenih limita, uz definisanje izuzetnih okolnosti u kojima je moguće odobravanje prekoračenja u zakonskim okvirima;
- Mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- Način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala bankarske Grupe;
- Principe funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- Okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Procedurama upravljanja rizicima Grupa bliže definiše proces upravljanja rizicima i nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih oblika Matične banke i članica bankarske Grupe u sistemu upravljanja rizicima.

Pojedinačnim metodologijama članice Grupe su detaljnije propisale metode i pristupe koji se koriste u sistemu upravljanja rizicima.

Nadležnosti

Upravni odbor je nadležan i odgovoran za usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću, nadzor nad radom Izvršnog odbora, usvajanje tromesečnih izveštaja o upravljanju rizicima, usvajanje Plana oporavka, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i drugo.

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanjem njihove primene i izveštavanjem Upravnog odbora u vezi s tim aktivnostima. Takođe, Izvršni odbor analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i odlučuje, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, o svakom povećanju izloženosti Grupe prema licu povezanim sa Grupom i o tome obaveštava Upravni odbor.

Odbor za reviziju (Odbor za praćenje poslovanja) je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola matične Banke i Grupe. Najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti, predlaže unapređenje politika i procedura upravljanja rizicima i sprovođenja sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan i odgovoran za praćenje izloženosti rizicima koji proizlaze iz strukture bilansnih potraživanja, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti. Svaka članica Grupe ima Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima, kao i o postupanjima sa problematičnim potraživanjima u okvirima utvrđenim aktima Matične banke, analizira izloženost Matične banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru Matične banke. Svaka članica Grupe ima kreditni odbor koji odlučuje u okviru svojih nadležnosti i limita.

Funkcija upravljanja rizicima Matične banke definiše i predlaže za usvajanje strategiju, politike, procedure i metodologije upravljanja rizicima, identifikuje, meri, ublažava, prati i kontroliše i izveštava o rizicima kojima su Matična banka i Grupa izložene u svom poslovanju. Takođe, nadležna je za razvijanje modela i metodologija za identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, kao i za izveštavanje nadležnih organa bankarske Grupe.

Sektor upravljanja sredstvima i bilansom Matične banke je odgovoran za upravljanje sredstvima i likvidnošću, kao i upravljanje aktivom i pasivom na nivou Grupe. Takođe, učestvuje i u upravljanju rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i deviznim rizikom.

Funkcija unutrašnje revizije je odgovorna za kontinuirano sprovođenje nezavisnog vrednovanja sistema upravljanja rizicima na nivou Grupe, kao i za redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola. Unutrašnja revizija o svojim nalazima i preporukama izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor.

Funkcija kontrole usklađenosti poslovanja dužna je da najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje rizike usklađenosti poslovanja Matične banke, kao i članica Grupe, i predlaže planove upravljanja rizicima, o čemu sastavlja izveštaj koji dostavlja Izvršnom odboru i Odboru za praćenje poslovanja Matične banke.

Proces upravljanja rizicima

Na nivou bankarske Grupe redovno se mere, odnosno procenjuju rizici koji su identifikovani u poslovanju. Merenje podrazumeva primenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda i modela merenja koje omogućuju uočavanje promena u profilu rizika i procenu novih rizika.

Za sve identifikovane rizike određuje se njihova značajnost, koja je zasnovana na sveobuhvatnoj proceni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima bankarske Grupe.

Ublažavanje rizika podrazumeva diversifikaciju, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a bankarska Grupa ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom, sklonošću ka rizicima i tolerancijom prema rizicima.

Praćenje i kontrola rizika se sprovode kroz kontinuirano praćenje izloženosti po različitim kriterijumima, kao i kroz praćenje i kontrolu limita koje je bankarska Grupa uspostavila, koji zavise od poslovne strategije i tržišnog okruženja, kao i od nivoa rizika koji je Grupa spremna da prihvati.

Grupa je uspostavila sistem redovnog izveštavanja o izloženosti rizicima i rizičnom profilu, koji omogućuje relevantnim zaposlenim na svim nivoima organizacione strukture u Grupi pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno sigurno i stabilno poslovanje.

Vrste rizika

Bankarska Grupa je u poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika: kreditnom i sa njim povezanim rizicima, riziku likvidnosti, tržišnim rizicima, operativnim rizicima, riziku ulaganja, riziku koncentracije, riziku izloženosti i riziku zemlje, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti pri redovnom poslovanju članica Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

4.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled neizvršenja obaveza dužnika prema članicama Grupe.

Tokom 2020. godine, kao i prve polovine 2021. godine, poseban izazov sa aspekta upravljanja kreditnim rizikom predstavljaju uslovi izazvani pandemijom virusa COVID-19, koji su potpuno drugačiji u odnosu na ranije okolnosti poslovanja sa kojima se susretao realni i finansijski sektor.

Članice Grupe imaju definisane kriterijume odobravanja kredita, izmene uslova, produženja roka i restrukturiranja potraživanja, koji su propisani procedurama i metodologijama odobravanja plasmana i upravljanja rizicima.

Pre odobrenja plasmana članice Grupe procenjuju kreditnu sposobnost dužnika kao primarni izvor otplate plasmana na osnovu interno definisanih kriterijuma i ponuđeni kolateral kao sekundarni izvor naplate. Na osnovu identifikovanog i izmerenog nivoa kreditnog rizika (procene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti dužnika, kao i vrednosti i pravne sigurnosti kreditne zaštite i drugih relevantnih faktora) i nezavisnog mišljenja o riziku, nadležna lica, odbori i organi članica Grupe, saglasno definisanom sistemu odlučivanja, donose odluku o odobrenju/izmenama plasmana.

Donošenje odluka o izlaganju kreditnom riziku, Grupa je definisala kroz sistem odlučivanja u zavisnosti od vrste klijenata i nivoa izloženosti. Donosioci kreditnih odluka su: lica sa posebnim ovlašćenjima iz Funkcije upravljanja rizicima, Kreditni odbor, Izvršni odbor i Upravni odbor.

Prilikom donošenja odluka poštuje se princip dvostruke kontrole, tzv. „princip četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da uvek postoji strana koja predlaže i strana koja odobrava određeni plasman.

Organizacioni model sistema upravljanja kreditnim rizikom Grupe obezbeđuje adekvatnu komunikaciju, razmenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, a takođe obezbeđuje jasnu operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije za nezavisno upravljanje rizicima i aktivnosti podrške, s jedne strane, od aktivnosti preuzimanja rizika, sa druge strane, odnosno podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti. Grupa je uspostavila i adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom i odgovarajuće izveštavanje rukovodstva Grupe.

U skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova koje obavlja, Grupa je organizovala proces upravljanja kreditnom rizikom i jasno razgraničila odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Grupe u skladu je sa definisanom Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Grupe, na osnovu koje se vrši limitiranje mogućih uticaja negativnih efekata na finansijski rezultat i adekvatnost kapitala.

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:

- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou celokupnog portfolija Grupe;
- Održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital;
- Rangiranje plasmana u skladu sa njihovom rizičnošću;
- Poslovanje u skladu sa dobrim praksama za odobravanje plasmana;
- Obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje kreditnim rizikom.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom, članice Grupe nastoje da posluju sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i pribavljaju odgovarajuće instrumente obezbeđenja plaćanja. Članice Grupe ocenjuju kreditnu sposobnost svakog klijenta u momentu podnošenja zahteva i vrše monitoring dužnika, plasmana i kolaterala, kako bi bile u mogućnosti da preuzmu odgovarajuće aktivnosti u cilju naplate potraživanja.

Sve članice Grupe vrše kvantitativno i/ili kvalitativno merenje, odnosno procenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces merenja kreditnog rizika je zasnovan na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Rejting sistem je instrument za donošenje pojedinačnih odluka i procenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana. Pored navedenog, rejting sistem služi za procenjivanje nivoa rizika ukupnog portfolija, a koristi se i u postupku obezvređenja plasmana u cilju rangiranja nivoa rizičnosti i iskazivanja realne vrednosti potraživanja. Interni sistem rejtinga podleže redovnoj reviziji i unapređenju. U sklopu procesa harmonizacije sistema upravljanja rizicima Grupa sa odgovarajućim sistemom na nivou NLB Grupe, tokom prvog polugodišta 2021. godine je započet i proces usklađivanja internog rejting sistema.

Radi adekvatnog i efikasnog upravljanja rizicima kojima su izložene u svom poslovanju, Matična banka i članice Grupe poštuju i načela propisana regulativom svojih centralnih banaka, koja zahtevaju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanog okvira i obračun rezerve za procenjene gubitke.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Grupe, odnosno održavanje prihvatljivog nivoa kvaliteta kreditnog portfolija Grupe.

Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika su:

- Limiti izloženosti – rizik koncentracije,
- Diversifikovanje ulaganja,
- Sredstva obezbeđenja.

Limiti izloženosti po osnovu pojedinačnog dužnika zasnivaju se na proceni kreditne sposobnosti dužnika, a limiti izloženosti na nivou portfolija usmereni su na ograničenje koncentracije izloženosti u portfoliju. Grupa kontinuirano kontroliše kretanje kreditnog rizika u okviru definisanog rizičnog profila.

Rizik koncentracije obuhvata: veliku izloženost (izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Grupom), grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika kao što su privredni sektori, vrste proizvoda, geografska područja i slično, instrumente kreditne zaštite.

Grupa prati izloženost prema definisanim limitima sa istim ili sličnim faktorima rizika, i u zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja, kretanja u pojedinim delatnostima i geografskim područjima, vrednosti predviđene Biznis planovima pojedinačnih članica Grupe, redovno vrši preispitivanje definisanih limita i predlaže redefinisane istih u slučaju promene faktora rizika.

Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine, propisala bankama da prate i rizik koncentracije, odnosno izloženosti banke prema grupama proizvoda, prvenstveno izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih stanovništvu ugovorene ročnosti preko 8 godina u 2019., preko 7 godina u 2020. i od 2021. preko 6 godina.

Praćenje kvaliteta plasmana na nivou pojedinačnog dužnika zasniva se pre svega na obezbeđivanju ažurnih podataka o finansijskom stanju i kreditnoj sposobnosti dužnika i tržišnoj vrednosti sredstava obezbeđenja, dok se praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija vrši identifikovanjem promena na nivou grupa klijenata određenog nivoa rizika, plasmana, kolateralu, potrebnih rezervi za očekivane i neočekivane gubitke, u cilju utvrđivanja i upravljanja stanjem i kvalitetom aktive.

Kontrola kreditnog rizika podrazumeva proces kontinuiranog praćenja poslovanja sa definisanim sistemom limita, naročito kada izloženost kreditnom riziku teži gornjoj granici definisanog rizičnog profila, a posebno prilikom uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

U cilju zaštite od rizika neizvršenja obaveza u poslovanju sa klijentima, članice Grupe preduzimaju sledeće mere za regulisanje potraživanja: produženje roka, restrukturiranje, poravnanje, preuzimanje sredstava obezbeđenja u cilju naplate potraživanja, zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem, pokretanje sudskog spora i ostale mere.

Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja ili prenos iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Grupa osim kreditne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (plative i činidbene garancije, avali, akreditivi) po osnovu koje ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica. Za vanbilansnu izloženost članice Grupe koriste iste kontrolne procese i procedure koje se koriste za kreditni rizik po osnovu bilansnih izloženosti.

Izveštavanje o kreditnom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, koje se sprovodi po utvrđenoj dinamici u skladu sa definisanim sistemom izveštavanja:

- članice Grupe izveštavaju Matičnu banku na mesečnom nivou;
- Matična banka izveštava na konsolidovanoj osnovi, polugodišnje i godišnje.

MSFI 9 finansijski instrumenti

Grupa kontinuirano primenjuje MSFI 9 standard. U skladu sa MSFI 9 standardom finansijska aktiva može se klasifikovati i vrednovati kao:

- Finansijski instrumenti po amortizovanom trošku (AC), poslovni model prikupljanja novčanih tokova glavnice i kamate i ispunjen SPPI kriterijum;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), ispunjen SPPI, ali je poslovni model prikupljanje novčanih tokova i prodaja;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

S obzirom da su Matična banka i članice Grupe na podkonsolidovanoj osnovi postale članica NLB Grupe krajem godine, tokom prve polovine 2021. godine započet je proces usklađivanja metodologija obezvređenja sa uspostavljenim pravilima na nivou bankarske Grupe. U prvoj polovini 2021. godine, usklađene su vrednosti hair cuta za pojedinačno obezvređenje plasmana, promenjen je prag materijalne značajnosti za obezvređenje NPE klijenata fizičkih lica, izmenjen je obračun obezvređenja za plasmane koji imaju obezbeđenje garanciju Republike Srbije, izmenjen PD za obračun obezvređenja HoV Republike Srbije i promenjena je formula za primenu LGD. U narednom periodu nastaviće se proces harmonizacije u delu primene Metodologije za obezvređenje u skladu sa pravilima Grupe.

Poslovni model Grupe opredeljen je kao držanje radi prikupljanja novčanih sredstava po osnovu glavnice i kamata, što je potkrepljeno sprovedenom analizom koja ukazuje da ne postoje činjenice da se Grupa opredelila za drugačiji poslovni model. Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 standard zahteva da se sva finansijska sredstva, osim vlasničkih instrumenata i derivata, procenjuju na osnovu poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima, ali i ugovornih karakteristika novčanih tokova samih instrumenata (na bazi testiranja SPPI kriterijuma). Novčani tokovi finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanom trošku sastoje se od plaćanja glavnice i kamate čije su komponente naknada za vremensku vrednost novca, troška kreditnog rizika, administrativni troškovi i profitna marža.

Vlasnički instrumenti, ulaganja u lica koja nisu zavisna, a koji se ne drže radi trgovine, se klasifikuju kao sredstva čija se vrednost procenjuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat, sa naknadnom reklasifikacijom dobitka i gubitka kroz bilans uspeha.

Takođe, primenom MSFI 9 standarda, Grupa obračunava obezvređenje i za kreditne plasmane date državama i centralnim bankama članica Grupe (za sredstva koja nisu odmah raspoloživa) koje se evidentira na teret bilansa uspeha, kao i obezvređenje po osnovu hartija od vrednosti koje se evidentira kroz ostali ukupni rezultat.

Identifikovanje problematičnih i restrukturiranih potraživanja

Članice Grupe prate kvalitet portfolija na osnovu identifikovanja i analize ranih signala upozorenja kod klijenata. Signali upozorenja se kontinuirano prate i na osnovu analize istih, klijenti se svrstavaju u kategoriju Standardni, Potencijalno rizični (Watch list) i NPL klijenti (klijenti sa problematičnim potraživanjima).

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, počev od 01.01.2018. godine, Grupa je uvela i nivoe obezvređenja (nivo 1, nivo 2 i nivo 3) koji prate status klijenta. Standardni klijenti se svrstavaju u nivo 1, klijenti kod kojih je identifikovano povećanje kreditnog rizika (Watch list klijenti, pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja, dani kašnjenja od 31 dan do 90 dana) svrstavaju se u nivo 2, a NPL klijenti se svrstavaju u nivo 3. Klijenti koji se nalaze u nivoima 1 i 2 se obezvređuju na grupnoj

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

osnovi, dok se klijenti iz nivoa 3, uz ispunjenje kriterijuma materijalne značajnosti, obezvređuju pojedinačno. NPL klijenti koji se nalaze u nivou 3, a imaju manje materijalno značajnu izloženost, obezvređuju se na grupnoj osnovi uvažavajući zahteve MSFI 9 standarda u delu najmanje 2 scenarija naplate.

Restrukturirani neproblematični klijenti se svrstavaju u kategoriju potencijalno rizičnih klijenata, odnosno u nivo 2 obezvređenja, dok se restrukturirani problematični svrstavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima, odnosno kategorizuju se u nivo 3 obezvređenja.

Svrha praćenja kvaliteta portfolija je sprečavanje direktnog transfera Standardnih klijenata u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima bez prethodnog identifikovanja klijenata kao potencijalno rizičnih i bez sprovođenja radnji prevencije rizičnih plasmana, odnosno ublažavanja i smanjivanja kreditnog rizika putem sprovođenja adekvatne strategije i akcionih planova. Potencijalno rizični klijenti se prate češće u odnosu na Standardne klijente i ukoliko se utvrdi dalje povećanje kreditnog rizika, klijenti se svrstavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima.

Pod problematičnim potraživanjima podrazumevaju se sva potraživanja koja kasne u izmirivanju obaveza preko 90 dana po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi prema Banci (matičnom društvu) ili podređenim društvima, potraživanja kod kojih je na osnovu finansijskog stanja procenjeno da dužnik neće moći da izmiri svoje obaveze u celosti, ne uzimajući u obzir mogućnost realizacije instrumenata kreditne zaštite (bez obzira da li kasni u izmirivanju obaveza), potraživanja za koja je utvrđen iznos obezvređenja na pojedinačnoj osnovi.

Problematičnim se smatraju i potraživanja po osnovu: prestanka evidentiranja prihoda od kamata, provizija i naknada u bilansu uspeha, specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik koja su obračunata zbog značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta koje je usledilo nakon nastanka izloženosti, značajnog gubitka koji se ostvaruje ustupanjem potraživanja, restrukturiranja potraživanja izvršenog usled finansijskih teškoća dužnika, kao i podnošenja predloga za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom. Problematičnim potraživanjima smatraju se sva potraživanja od dužnika ukoliko je jedno potraživanje klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja.

Restrukturiranje potraživanja je odobravanje, zbog finansijskih poteškoća dužnika, ustupaka u vezi sa otplatom pojedinačnog potraživanja koji ne bi bili odobreni da dužnik nije u tim poteškoćama, bez obzira da li ima dospelih obaveza, da li je to potraživanje obezvređeno i da li je za njega nastupio status neizmirenja obaveza. Restrukturiranje se vrši na jedan od sledećih načina: promenom uslova pod kojima je potraživanje nastalo, naročito ako su naknadno ugovoreni uslovi otplate povoljniji u odnosu na prvobitno ugovorene (smanjenje kamatne stope, otpis dela glavnice i/ili kamate, promena datuma dospeća i dr), kao i refinansiranjem potraživanja. Ovakve okolnosti se često u praksi nazivaju „forbearance“. Pored navedenog, u kategoriju restrukturiranih potraživanja svrstavaju se i potraživanja kod kojih je:

- izvršena promena ugovorenih uslova otplate problematičnih potraživanja ili koja bi, u odsustvu navedenih izmena, bila svrstana u kategoriju problematičnih potraživanja,
- izvršena promena ugovorenih uslova otplate potraživanja koja dovodi do potpunog ili delimičnog otpisa u materijalno značajnom iznosu,
- članice Grupe aktivirale ugovorene klauzule o restrukturiranju na osnovu kojih se uslovi otplate menjaju usled nastupanja određenih događaja (ugrađene klauzule) prema dužniku od koga je potraživanje već klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja ili bi bilo tako klasifikovano da nisu aktivirane te klauzule,
- ukoliko je dužnik istovremeno kada je odobreno novo potraživanje (ili u kratkom periodu pre ili posle tog odobravanja) izvršio plaćanje po osnovu drugog potraživanja grupe (ili drugog pravnog lica prema kome je ustupljeno potraživanje prema tom dužniku), a koje je bilo klasifikovano ili je ispunjavalo uslove da bude klasifikovano u grupu problematičnih ili bi, u odsustvu novog potraživanja, bilo klasifikovano u navedenu grupu, odnosno ispunjavalo te uslove.

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, svako restrukturiranje potraživanja usled finansijskih poteškoća smatra se modifikovanim ili promenjenim finansijskim sredstvom.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI”, tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja i inicijalno se vrednuju po fer vrednosti. Oni u momentu inicijalnog priznavanja nemaju obezvređenje, ali je potrebno uključiti očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja sredstva u obračun efektivne kamatne stope.

Samim tim, Grupa uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagođene efektivne kamatne stope finansijskih sredstava za koja se smatra da su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja. Takođe, za potrebe obračuna obezvređenja, ova sredstva će za ceo period trajanja ostati u nivou 3.

MSFI 9 u slučaju značajne modifikacije finansijskog instrumenta ukazuje na potrebu za prestankom priznavanja starog finansijskog sredstva i priznavanjem novog po fer vrednosti na dan priznavanja.

Prestanak priznavanja dovodi do trajnog dobitka ili gubitka, koji se priznaje u okviru bilansa uspeha, a jednakog razlici između amortizovane vrednosti starog finansijskog sredstva i fer vrednosti novog finansijskog sredstva umanjenog za iznos očekivanih kreditnih gubitaka priznatih kao obezvređenje na novom finansijskom sredstvu.

Prilikom svake promene kreditnih uslova, kod plasmana koji nisu u statusu problematičnih (PL) klijenata, kao i kod loših (NPL) klijenata, Grupa izračunava 10% test u cilju utvrđivanja da li se radi o značajnoj ili manje značajnoj modifikaciji.

Članice Grupe u sistemu evidentiraju svaku modifikaciju sredstva, bez obzira da li se radi o manje značajnoj ili značajnoj modifikaciji, i bez obzira da li je modifikacija nastala zbog promene tržišnih uslova kod dobrih (PL) klijenata ili je nastala zbog problema u poslovanju loših (NPL) klijenata.

Članice Grupe redovno prate preduzete mere za restrukturiranje rizičnih plasmana i kontrolišu pravovremenost preduzimanja ovih mera. Praćenje preduzetih mera, odnosno realizacija istih, kao što je npr. izmirenje dospelih obaveza, vrši se na dnevnom nivou. Monitoring poslovanja restrukturiranih klijenata obavlja se redovno na svakih 6 meseci ili češće u slučaju potrebe. Analiza finansijskih izveštaja, analiza zaduženosti, provera adekvatnosti obezbeđenja, kao i monitoring sveukupnog poslovanja, strategija prema dužnicima, predstavljaju ključne tačke pomenutog monitoringa.

Restrukturirano potraživanje koje je klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja, članice Grupe nakon isteka godinu dana od dana njegovog restrukturiranja klasifikuju u grupu potraživanja koja se ne smatraju problematičnim, ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- nije utvrđen iznos obezvređenja za restrukturirano potraživanje i nije nastupio status neizmirenja obaveza;
- u poslednjih 12 meseci izvršene su uplate blagovremeno, ili sa docnjom ne dužom od 30 dana, u skladu sa izmenjenim uslovima otplate;
- na osnovu analize finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, ocenjeno je da će dužnik moći da izmiri obaveze u celosti u skladu sa izmenjenim uslovima otplate.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Rizik promene kvaliteta aktive

Kvalitet aktive Grupe se meri stepenom izloženosti pojedinim kategorijama rizika prema kriterijumima definisanim internim sistemom rejtinga. Interni sistem rejtinga se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim parametrima za određivanje rejtinga dužnika. Rejting skala sadrži pet kategorija rizika, koje su podeljene na 19 podkategorija. Različite izloženosti prema istom dužniku opredeljuju istu kategoriju rejtinga, bez obzira na specifičnosti različitih vrsta kredita.

Grupa koristi različite rejting modele za kreditni rizik u zavisnosti od vrste clijenata. Izračunavanje rejtinga vrši se na mesečnom nivou na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih parametara i blagovremenosti u izmirivanju obaveza.

Nizak nivo rizika podrazumeva poslovanje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i prihvatljiv je za Grupu, povišen nivo rizika predstavlja poslovanje sa klijentima koji imaju određene probleme u poslovanju, a mogu negativno da utiču na izmirenje obaveza i čije poslovanje se intenzivno prati i visok nivo rizika označava klijente sa negativnim rezultatima poslovanja i lošom kreditnom istorijom.

Grupa se štiti od rizika promene kvaliteta aktive kroz kontinuirano praćenje poslovanja clijenata, identifikovanje promena koje mogu nastati pogoršanjem stanja dužnika, kašnjenjem u otplati ili promenama u okruženju, kao i pribavljanjem odgovarajućih sredstava obezbeđenja.

Rizik promene vrednosti aktive – umanjenje imovine

Obezvređenje plasmana ima za cilj obezbeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, kako bi se zaštitio kapital Grupe u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvređenje plasmana i rezervisanja vrše se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja kredita, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

Glavni elementi u proceni obezvređenja plasmana su sledeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita (finansijske teškoće), opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvređenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja clijenata ili realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava.

Članice Grupe vrše procenu obezvređenja potraživanja na grupnoj i pojedinačnoj osnovi.

Pojedinačno i grupno procenjivanje u nivou 3

Članice Grupe procenjuju ispravku vrednosti za svaki pojedinačno značajan plasman sa statusom neizmirenja obaveza – default-a (rizičan plasman, podkategorije rizika 4D, 4DD i 5, prema internom sistemu rejtinga), odnosno plasmani koji su klasifikovani u nivo 3 u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrednost kolaterala koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do novih informacija koje prema proceni bitno menjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrednost kolaterala i izvesnost ispunjenja obaveza klijenta prema članicama Grupe, vrši se nova procena obezvređenja plasmana.

Prag materijalne značajnosti članice Grupe određuju na osnovu analize vrednosne strukture portfolija po vrstama clijenata i proizvoda.

Ispravka vrednosti na pojedinačnoj osnovi se obračunava ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva i ukoliko postoji merljivo smanjenje budućih tokova gotovine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Objektivnim dokazima koji ukazuju na potrebu obezvređenja plasmana, smatraju se:

- kada finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- kada postoje podaci o neizmirenju obaveza, učestalom kašnjenju u otplati ili neispunjavanju drugih ugovornih odredaba;
- kada članice Grupe, usled finansijskih poteškoća dužnika, bitno promene uslove otplate potraživanja u odnosu na one koji su prvobitno ugovoreni;
- dužnik ne može da izmiri svoje obaveze u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja;
- neprekidna blokada računa preko 60 dana;
- kada postoje izvesne značajne finansijske poteškoće u poslovanju klijenta (bankrotstvo, likvidacija, stečaj ili neka druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika) i slično.

Dokazi se mogu dokumentovati i analizom u Watch procesu informacijom o povećanom stepenu rizika dužnika.

Pored toga, dokumentaciju potrebnu kao dokaz za obezvređenje plasmana, predstavljaju i dokazi za procenu očekivanih priliva po plasmanu, koji se pre svega odnose na dokumentaciju o planiranim budućim novčanim tokovima dužnika.

Kada postoje objektivni dokazi, iznos obezvređenja se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstava i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, pri čemu Grupa uvažava postojanje više scenarija naplate prilikom procene očekivanih budućih tokova gotovine u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom, scenarija koja se mogu uzeti u obzir su scenarija iz poslovanja (restrukturiranje/sporazumi i slično), scenarija iz realizacije kolaterala (vansudski/sudski/stečaj i ostalo) i prodaja potraživanja. Verovatnoću određenog scenarija članice Grupe procenjuju na osnovu istorijske realizacije i naplate problematičnih slučajeva, specifičnosti pojedinačnog klijenta, kao i predviđanjem budućih mogućih ishoda, pri čemu je zbir svih scenarija 100%.

Za grupu manje materijalnih potraživanja koja se nalaze i nivou 3, prilikom obračuna obezvređenja koristi se takođe više scenarija naplate, koja se primenjuju sa određenim verovatnoćama, gde su te verovatnoće izračunate na osnovu statističkih modela koristeći istorijske podatke o naplati.

Grupno procenjivanje

Obezvređenje se procenjuje grupno po svim plasmanima kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja i nalaze se u nivou 1 – standard klijenti i u nivou 2 – klijenti sa identifikovanim povećanjem kreditnog rizika, kao i potraživanja po osnovu provizija i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrednost.

Grupna procena se vrši po grupama, prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika, koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije (po vrstama klijenata u sektoru privrede i po bonitetnim grupama po vrstama plasmana u sektoru stanovništva), bazirane na sistemu internog rejtinga i to na mesečnom nivou. Metodologija za obezvređenje je značajno promenjena i umesto pristupa realizovanog gubitka u skladu sa MRS 39, primenjuje se princip budućeg očekivanog gubitka, u skladu sa MSFI 9, kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje verovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti.

U skladu sa MSFI 9, obezvređenje se odmerava na sledeći način:

- Nivo 1 – Krediti kod kojih nije identifikovano pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Grupa obračunava trošak obezvređenja baziran na 12-mesečnim očekivanim kreditnim gubicima;
- Nivo 2 – Krediti kod kojih je identifikovano značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Grupa obračunava trošak obezvređenja baziran na očekivanim kreditnim gubicima za ceo životni vek instrumenta.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**30. jun 2021. godine**

Troškovi obezvređenja finansijskih instrumenata, kod kojih se ne smatra da postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika, obračunati su na osnovu 12-mesečnih očekivanih kreditnih gubitaka (ECL). U Nivo 1 uključene su i izloženosti prema državama i centralnim bankama članica Grupe i druge izloženosti sa ponderom kreditnog rizika 0, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, izuzev izloženosti po osnovu obavezne rezerve i sličnih izloženosti po osnovu kojih očekivani kreditni gubici teže 0.

Svi finansijski instrumenti kod kojih je realizovano pogoršanje kreditnog rizika klasifikovani su u nivo 2 i troškovi obezvređenja obračunati su na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka za ceo životni vek instrumenta.

U predhodnom periodu analizirani su svi klijenti sa izloženošću preko definisanog nivoa, a koji posluju u delatnostima za koje je procenjeno da su najviše izložene negativnim efektima pandemije virusa COVID-19. Svi klijenti za koje je procenjeno da su, ili bi mogli biti, izloženi efektima pandemije virusa COVID-19, iako nemaju realizovane ranije definisane kriterijume za transfer u nivo 2 u skladu sa MSFI 9 standardom, su odmah razvrstani u nivo 2. Takođe, izvršena je i analiza klijenata iz segmenta stanovništva koji su zaposleni u nedržavnom i nejavnom sektoru i koji nisu penzioneri. Ukoliko je za navedene klijente identifikovan izostanak zarade, ili je ista umanjena za iznos iznad definisanog nivoa, izvršen je transfer takvih klijenata u nivo 2. Posledično, za navedene klijente obračunato je i obezvređenje za ceo period trajanja kreditab

Tokom prve polovine 2021. godine, Matična banka je nastavila sa odobravanjem olakšica klijentima koji su pogođeni pandemijom COVID 19 u skladu sa Odlukom NBS (moratorijum 3) i u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srbije (Garantna šema 1 i 2).

Grupa razmatra da li postoji značajan rast kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja sredstva u odnosu na rizik neizmirenja na kraju svakog izveštajnog perioda. Identifikovanje značajnog pogoršanja kreditnog rizika bazira se na definisanim kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima (kao što su signali ranog upozorenja, docnja preko 30 dana i slično).

Grupa obračunava troškove obezvređenja dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), kao akumulirani iznos obezvređenja koji takođe utiče i na bilans uspeha. Međutim, očekivani kreditni gubici ne umanjuju iznos bruto finansijske aktive u bilansu stanja.

Za sektor privrede i stanovništva, Grupa obračunava očekivane kreditne gubitke (obezvređenje) na sledeći način:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)

EAD Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)

MPD Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)

LGD Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)

DF EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Navedena formula koristi se za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka (obezvređenja) u nivou 1 i 2, uz respektovanje vremenskog horizonta.

EAD, odnosno izloženost u trenutku nastupanja statusa default-a, predstavlja procenu knjigovodstvene vrednosti u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova, kao i moguća korišćenja sredstava iz odobrenih linija pre momenta default-a.

Izloženost usled neispunjenja obaveza (EAD) predstavlja bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih instrumenata koji podležu obračunu umanjavanja vrednosti, uzimajući u obzir i mogućnost klijenta da poveća svoju izloženost u statusu neispunjenja obaveza.

Za izračunavanje EAD za nivo 1, Grupa procenjuje mogućnost neizmirenja obaveza u okviru 12 meseci za obračun dvanaestomesečnog očekivanog kreditnog gubitka (ECL), odnosno, izračunava se obezvređenje za kredit koji se nalazi u nivou 1, za koji se očekuje da će rezultirati nemogućnošću isplate obaveza u periodu od 12 meseci od datuma bilansa stanja. Za nivo 2, izloženost po neispunjenju obaveza se razmatra za sve događaje u toku životnog veka instrumenata.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**30. jun 2021. godine**

PD predstavlja procenu verovatnoće neispunjenja obaveza u datom vremenskom periodu. Neispunjenje obaveza se može desiti samo u određeno vreme tokom procenjenog perioda, ukoliko se nije prethodno prestalo sa priznavanjem instrumenta, a Grupa je još uvek izložena. Grupa na osnovu istorijskih podataka izračunava PD parametar, posebno u sektoru privrede i sektoru stanovništva. U sektoru privrede PD se obračunava po vrstama lica (velika preduzeća, srednja preduzeća, mala preduzeća...), a u sektoru stanovništva po vrstama proizvoda (stambeni krediti, gotovinski krediti, poljoprivredni krediti...). Nakon obračuna istorijskih PD-jeva, Grupa uključuje i *forward looking* komponentu kroz Beta faktor koji predstavlja uticaj kretanja makroekonomskih varijabli (kretanje bruto društvenog proizvoda, nezaposlenosti, stope inflacije, industrijske proizvodnje...) na budući PD. Beta faktor se izračunava pomoću statističkih i ekonometrijskih modela.

Za potrebe uključivanja *forward looking* komponente, Grupa u obračun vrednosti Beta faktora uključuje tri različita scenarija kretanja makroekonomskih varijabli (optimistični, realan i pesimistični), nakon čega se vrši ponderisanje sa verovatnoćama očekivane realizacije navedenih scenarija, kako bi se dobio finalni Beta faktor koji sadrži sva tri scenarija (optimističan, realan, pesimističan).

Za obračun obezvređenja za nivo 1, Grupa koristi jednogodišnje PD-jeve za prvih 12 meseci, koji predstavljaju proizvod istorijskog PD i Beta faktora izračunatog za prvu godinu.

Kod obračuna obezvređenja za nivo 2, gde se obezvređenje obračunava za svaku godinu trajanja finansijskog sredstva, Grupa koristi marginalni PD koji predstavlja razliku dva kumulativna PD, između $t+1$ i t , gde t predstavlja vremenski period od jedne godine. Kumulativni PD se odnosi na verovatnoću default-a koja će se desiti zaključno sa periodom t . Verovatnoća da će se realizovati default pre ili zaključno sa rokom dospeća T odgovara lifetime PD-ju, odnosno verovatnoći default-a za ceo period života finansijskog instrumenta.

LGD Gubitak u slučaju neizmirenja obaveza je procena gubitaka koji se javlja u slučaju neizmirenja obaveza u određeno vreme. Zasniva se na razlici između ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koje bi kreditor očekivao da primi, uključujući i realizaciju bilo kojeg kolaterala. To je obično izraženo kao procenat EAD-a. Grupa u svojoj proceni kreditnih gubitaka, odmerenih u skladu sa Metodologijom procene obezvređenja i MSFI 9 standardom, želi da odrazi mogućnost naplate novčanih tokova, kako iz redovnih novčanih tokova, tako i iz realizacije kolaterala i drugih sredstava obezbeđenja, koji su direktno povezani sa finansijskim instrumentom. U tom smislu, Grupa primenjuje generalno koncept odvojenog LGD secured i LGD unsecured parametra u zavisnosti od stepena obezbeđenosti pojedinačnog plasmana. Za potrebe obračuna LGD secured-a, odnosno očekivane stope gubitka nakon realizacije kolaterala, Grupa uzima u obzir sve interno raspoložive kolaterale gde postoji procena o mogućoj naplativosti.

Poslednji korak u obračunu obezvređenja je diskontni faktor - **DF** u cilju svođenja na sadašnju vrednost. Za diskontovanje se koristi inicijalna efektivna kamatna stopa u čiji obračun ulaze samo one kamate i naknade koje se mogu identifikovati kao direktan prihod Grupe. U nivou 2, period na koji se vrši diskontovanje, zavisi od roka trajanja finansijskog sredstva, dok je u nivou 1 vremenski faktor uvek jednak jednoj godini (12 meseci).

Za obračun obezvređenja za izloženosti prema državama, finansijskim institucijama i obezvređenje hartija od vrednosti, Grupa koristi drugačiji način obračuna obezvređenja. Tom prilikom koristi sve raspoložive izvore do kojih može doći, bez upotrebe prekomernog troška ili truda, kako bi adekvatno utvrdila verovatnoću default-a za potrebe obračuna obezvređenja. Verovatnoća default-a za period od godinu dana je utvrđena kao verovatnoća migracije iz utvrđenog eksternog rejtinga ugovorne strane (ili rejtinga srodne ugovorne strane ukoliko ne postoji dostupan eksterni rejting), u status default-a. Kumulativni PD se određuje jednostavno eksponencijalnim dizanjem na stepen jednogodišnjih stopa default-a, na sledeći način:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Vrednosti godišnje stope PD koje se koriste u obračunu obezvređenja hartija od vrednosti i finansijskih institucija svode se na mesečne.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Za LGD unsecured parametar koristi se vrednost propisana za izloženosti prema državama i finansijskim organizacijama, u skladu sa bazelskim standardima. LGD secured (ako postoji sredstvo obezbeđenja) koristi se na isti način kao kod privrede i stanovništva.

Obezvređenje plasmana privrede, stanovništva, država i finansijskih institucija umanjuje vrednost plasmana i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha, a obezvređenje hartija od vrednosti se evidentira kroz ostali rezultat.

Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Utvrđivanje pojedinačnog verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama – plativim i činidbenim garancijama, akreditivima, avalima i drugim vanbilansnim stavkama) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze i dužnik se nalazi u nivou 3. Takođe, za nivo 1 i 2, Grupa utvrđuje procenu verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama za sve vanbilansne stavke, uključujući i neiskorišćene preuzete obaveze. Način obezvređenja vanbilansnih stavki za nivo 1 i nivo 2 je isti kao obezvređenje bilansnih potraživanja, osim u delu priznavanja EAD-a. Kod procene verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Grupa umanjuje izloženost za faktor konverzije (CCF). U skladu sa MSFI 9 standardom, Grupa je na osnovu iskustva obračunala faktore kreditne konverzije (CCF), koji predstavljaju verovatnoću konverzije vanbilansnih izloženosti u bilansne i zaključila da ne raspolaže dovoljnim brojem istorijskih podataka za definisanje CCF. Zbog toga, Grupa koristi najbolju aproksimaciju CCF, a to su faktori konverzije definisani regulativom centralnih banaka članica Grupe. Za neiskorišćene preuzete obaveze, za koje je Grupa ugovorila безусловnu otkazivost ugovora, ili mogućnost otkaza ugovorene obaveze ako klijent prekrši ugovorene kovenante, Grupa ne obračunava rezervisanja po osnovu neiskorišćenih preuzetih obaveza.

Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, najčešća praksa koju članice Grupe koriste, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, je i pribavljanje instrumenata obezbeđenja (kolaterala), kojima se obezbeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. Iznos i vrsta potrebnog kolaterala zavisi od procene kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Kao standardne instrumente obezbeđenja članice Grupe od klijenata pribavljaju ugovorno ovlašćenje i menice, dok se kao dodatni instrumenti, u zavisnosti od procene kreditnog rizika i vrste plasmana, ugovaraju:

- Za komercijalne kredite ili korporacijske kredite i kredite za male biznise – zaloge na pokretnim i nepokretnim stvarima (hipoteke), depoziti, bankarske, korporativne i garancije države, jemstva, zaloge na hartijama od vrednosti, udelima i potraživanjima;
- Za kredite stanovništvu – hipoteke na nepokretnosima, depoziti, jemstva solidarnog dužnika, osiguranje Nacionalne korporacije za osiguravanje stambenih kredita kod matične Banke i drugo;
- Za pozajmljene vrednosne papire i ugovore o reotkupu – novac ili vrednosni papiri.

Prilikom procene nepokretnosti ili zaloge na pokretnoj imovini, članice Grupe obezbeđuju stručnu i nezavisnu procenu vrednosti nepokretnosti od strane ovlašćenih procenitelja, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svele na najmanje moguću meru. Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Gruppu, a polise vinkulirane u korist određene članice Grupe.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala (hipoteka, zaloga, hartija od vrednosti i sl.), procenjena vrednost kolaterala se koriguje za definisani procenat (haircut) u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije, koji se redovno preispituju i revidiraju. Na ovaj način članice Grupe sa štite od potencijalnih gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja iz sredstava obezbeđenja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE**30. jun 2021. godine**

Korektivni faktor (haircut) predstavlja razliku između procenjene vrednosti kolaterala i novčanog priliva koji je moguće ostvariti prodajom kolaterala u postupku naplate. Haircut procenjenu tržišnu vrednost svakog instrumenta obezbeđenja svodi na očekivanu vrednost koja će biti naplaćena njegovom realizacijom u budućnosti, i to uvažavajući volatilitet tržišne vrednosti, mogućnost realizacije i gotovinske odlive po osnovu troškova aktiviranja i prodaje (sudski troškovi, troškovi poreza koji padaju na teret prodavca, troškovi konsultanata i oglašavanja i ostali troškovi), očekivani pad tržišne vrednosti od trenutka procene do trenutka planirane realizacije, kao i svojstvenu neizvesnost u utvrđivanju vrednosti.

Članice Grupe obraćaju pažnju na redovnu procenu/vrednovanje kolaterala. Za nerizične plasmane (standard klijente) koji se nalaze u nivou 1 i klijente koji se nalaze na Watch listi – nivo 2, hipoteke na stambenim i poslovnim nepokretnostima procenjuju se najmanje jednom u tri godine od strane ovlašćenog procenjivača. Za rizične plasmane (NPL) koji se nalaze u nivou 3, hipoteke na stambenim objektima se procenjuju najmanje jednom u tri godine, hipoteke na poslovnim objektima (poslovni prostori, lokali, skladišta, građevinsko zemljište sa i bez građevinske dozvole, poljoprivredno zemljište, ostalo) najmanje jednom u 18 meseci, a hipoteke na industrijskim objektima procenjuju se minimum jednom godišnje (12 meseci) od strane ovlašćenog procenjivača. Hartije od vrednosti se procenjuju na mesečnoj osnovi za sve plasmane.

Redovno praćenje vrednosti nepokretnosti podrazumeva proveru vrednosti nepokretnosti na osnovu raspoloživih podataka i informacija, poređenje vrednosti nepokretnosti iz portfolija sa kretanjima vrednosti na tržištu zemalja članica Grupe (realizovana prodaja, ponuda i tražnja) po regionima propisanim u katalogu kolaterala, korišćenje statističkog modela itd.

Za sve poslovne nepokretnosti Grupa sprovodi proveru vrednosti najmanje jednom godišnje, a za stambene i ostale nepokretnosti najmanje jednom u tri godine.

Vrednost kolaterala i tendencije kretanja, članice Grupe prate i ažuriraju kako bi se potencijalni rizik od nerealne procene sveo na najmanju moguću meru, a u slučaju potrebe može zahtevati i dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom. Kolaterali predstavljaju sekundarni izvor naplate potraživanja.

4.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih uticaja na finansijski rezultat i kapital Grupe, usled nemogućnosti Grupe da izmiruje svoje obaveze, a u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva i ostalih obaveza.

Grupa u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti se ispoljava u razlici između priliva sredstava, sa jedne strane, i dospeća obaveza, sa druge strane, uključujući i mogućnost kašnjenja planiranih priliva, kao i neočekivane odlive. Rizik likvidnosti može se javiti u vidu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive i obaveza i izražava se kroz potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Sa druge strane, rizik likvidnosti ispoljava se kroz deficit rezervi i otežanog ili nemogućeg pribavljanja likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama.

Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja rizika likvidnosti od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom matične Banke u okviru svojih nadležnosti, kao i ostali nadležni odbori članica Grupe, čije odluke mogu uticati na izloženost Grupe ovom riziku.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

U cilju minimiziranja rizika likvidnosti, Grupa:

- vrši diversifikaciju izvora sredstava, po valutama i ročnosti;
- formira i održava dovoljan nivo rezervi likvidnosti;
- upravlja novčanim sredstvima;
- prati buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnom nivou;
- limitira osnovne izvore kreditnog rizika koji imaju najznačajniji uticaj na rizik likvidnosti;
- definiše i periodično testira Planove za upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o riziku likvidnosti.

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje uzroka koji dovode do nastanka rizika likvidnosti i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti riziku likvidnosti, kao i izloženosti riziku likvidnosti po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena rizika likvidnosti predstavlja kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog rizika likvidnosti, korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- racio analiza;
- stress test.

Ublažavanje podrazumeva održavanje rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil Grupe, kroz definisanje sistema limita koji obuhvata regulatorne i interne limite, kao i blagovremeno preduzimanje mera za umanjene rizika i poslovanje u okviru pomenutih limita.

Kontrola i praćenje rizika likvidnosti obuhvata proces praćenja usklađenosti sa interno utvrđenim limitima, kao i monitoring definisanih mera za umanjene izloženosti riziku likvidnosti Grupe koji podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja rizikom likvidnosti, kao i nezavisan sistem kontrole koju sprovode organizacioni oblici nadležni za internu reviziju i kontrolu usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom izveštavanja.

Grupa usklađuje svoje poslovanje sa limitima za pokazatelj likvidnosti, i to: 0.8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu, kao i limitima za uži pokazatelj likvidnosti, i to: 0.5 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.6 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 0.7 kao prosek svih radnih dana u mesecu. Tokom prve polovine 2021. godine Grupa je održavala pokazatelj pokrića likvidnom aktivom zbirno u svim valutama, na nivou koji nije niži od propisanog regulatornog limita od 100%.

Tokom prve polovine 2021. godine pokazatelj likvidnosti, uži pokazatelj likvidnosti i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom Grupe su se kretali iznad definisanih limita.

Pored toga Grupa limitira i usklađuje poslovanje sa limitima strukture pasive i limitima definisanim sa aspekta ročnosti po značajnijim valutama.

Grupa kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnijim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospeća odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti. Rukovodstvo veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolija depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo, pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava. Grupa redovno testira Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama i proverava period preživljavanja i solventnost, dostupnost izvora za pokriće obaveza koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Nediskontovani novčani tokovi koji proističu iz pozicija monetarne aktive i pasive obuhvataju buduće novčane tokove po osnovu bilansnih pozicija i budućih kamata. U slučaju transakcionih i depozita po viđenju, koji su u skladu sa konzervativnim pristupom raspoređeni na ročnost do jednog meseca, nediskontovani novčani tokovi obuhvataju samo tokove po osnovu glavnice duga.

Tržišni rizici

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe usled promena tržišnih varijabli i obuhvata kamatni rizik u bankarskoj knjizi, devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje obavlja i cenovni rizik pozicija knjige trgovanja.

Grupa je izložena cenovnom riziku, deviznom riziku, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja isporuke po osnovu stavki koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koji se drže sa namerom trgovanja, ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi trgovanja.

Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njihovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja tržišnim rizikom vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i drugi nadležni odbori matične Banke, kao i nadležni odbori članica Grupe čije odluke mogu uticati na izloženost Grupe ovom riziku.

4.3. Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive.

Grupa upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- rizik krive prinosa (yield curve risk) – kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (basis risk) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (optionality risk) – kome je izložena zbog ugovorenih opcija – kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevedeno, Grupa upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Grupa posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno identifikovanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Racio analiza;
- Duracija;
- Ekonomska vrednost kapitala;
- Stress test.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Grupe i podrazumeva proces definisanja sistema limiti izloženosti Grupe, kao i definisanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika.

Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjenje izloženosti kamatnom riziku Grupe. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja, kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacioni oblici nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa članica Grupe o upravljanju kamatnim rizikom.

Interni limiti determinišu se na osnovu internog izveštaja o kamatom GAP-u, koji obuhvata sve pozicije bilansa.

Tokom prve polovine 2021. godine pokazatelji kamatnog rizika su se kretali u okviru interno definisanih limita.

Izveštaj o GAP-u kamatnog rizika monetarnog podbilansa sadrži monetarne bilansne pozicije raspoređene prema periodu ponovnog formiranja kamatne stope ili preostalom periodu do dospeća, u zavisnosti od toga koji period je kraći. U skladu sa navedenim, korišćena je konzervativna pretpostavka da će svi transakcioni i depoziti po viđenju biti povučeni u roku do jednog meseca.

Rukovodstvo članica Grupe veruje da odgovarajuća usklađenost pozicija po vrsti kamatne stope i periodu ponovnog formiranja pruža dobar preduslov za postojanje usklađenosti kamatnog GAP-a sa zahtevanim finansijskim rezultatom, uz očuvanje ekonomske vrednosti kapitala.

Rizik od promene kamatnih stopa

Pored praćenja kamatnog GAP-a, upravljanje kamatnim rizikom podrazumeva i praćenje osetljivosti aktive i pasive članica bankarske Grupe na različita scenarija promene kamatne stope. Grupa redovno sprovodi stres testiranje kamatnog rizika, kojim procenjuje procene uticaja promene ključnih faktora na kamatni rizik Grupe.

Grupa procenjuje uticaj koji bi mogao imati standardizovani šok kamatnih stopa (paralelni pozitivni i negativni pomak kamatnih stopa na referentnoj krivoj prinosa za 200 baznih poena) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za sve ostale valute zajedno.

U modeliranju scenarija, pored promena kamatnih stopa, posebno se razmatra uticaj prevremenog povlačenja depozita i prevremenog vraćanja kredita, koje članice Grupe procenjuju na bazi istorijskih kretanja i ekspertske procene. Grupa je izvršila procenu kretanja transakcionih depozita, depozita po viđenju i štednje stanovništva primenom relevantnih statističkih modela iz domena analize vremenskih serija.

4.4. Devizni rizik

Grupa je izložena deviznom riziku koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled promene međuvalutnih odnosa, promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala. Deviznom riziku izložene su sve pozicije sadržane u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja u stranoj valuti i zlatu, kao i dinarske pozicije indeksirane valutnom klauzulom.

U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Grupa vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava.

Grupa je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja deviznog rizika od procesa njegovog upravljanja.

Proces upravljanja deviznim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o deviznom riziku.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Grupa na sveobuhvatan način blagovremeno identifikuje uzroke koji dovode do nastanka deviznog rizika, što podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti deviznom riziku, kao i izloženosti deviznom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena deviznog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog deviznog rizika, korišćenjem sledećih tehnika:

- GAP analiza i pokazatelj deviznog rizika;
- VaR;
- Stress test;
- Backtesting.

Ublažavanje deviznog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Grupe kroz postavljanje transparentnog sistema limita i definisanje mera za ublažavanje deviznog rizika.

Kontrola i praćenje deviznog rizika obuhvata praćenje i nadzor usklađenosti pozicija sa interno i eksterno definisanim limitima, kao i monitoring definisanih i preduzetih mera. Kontinuiranim praćenjem i kontrolom deviznog rizika omogućeno je blagovremeno preduzimanje mera u cilju održavanja deviznog rizika u okviru definisanih limita. Kontrola deviznog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja, kao i nezavisan sistem kontrole koji sprovode organizacioni oblici nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o deviznom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja i sprovodi se na dnevnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom izveštavanja.

Grupa usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem deviznog rizika, koji predstavlja odnos zbira otvorene devizne pozicije i pozicije u zlatu, sa jedne strane, i regulatornog kapitala, sa druge strane.

Pregled desetodnevniog VaR-a

Grupa vrši i stresno testiranje deviznog rizika kojim se procenjuje potencijalni uticaj specifičnih događaja i/ili promene više finansijskih varijabli na finansijski rezultat, kapital i pokazatelj deviznog rizika.

VaR označava najveći mogući gubitak u portfoliju Grupe tokom određenog perioda i pri unapred definisanom intervalu poverenja. Grupa izračunava jednodnevni i desetodnevni VaR parametar i stres VaR parametar, sa intervalom poverenja od 99%, na deviznim pozicijama (devizni VaR). Grupa izračunava VaR primenom autoregresivnog-heteroskedastičnog modela GARCH u cilju procene regulatornih kapitalnih zahteva za devizni rizik.

Devizni VaR se računa na pozicijama u stranoj valuti, kao i na pozicijama indeksiranim valutnom klauzulom koje su sadržane u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

4.5. Operativni rizik

Banke članice Grupe na dnevnom nivou prate događaje operativnih rizika i upravljaju operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakom organizacionom delu banaka, članica Grupe, imenovani su zaposleni zaduženi za operativne rizike, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazi podataka operativnih rizika. Organizacioni delovi banaka, članica Grupe, u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima, vrše monitoring i izveštavanje o operativnim rizicima.

Merenje, odnosno procenu operativnog rizika Grupa vrši kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog operativnog rizika. Banke članice Grupe sprovode merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja, praćenje ključnih indikatora rizika, samoprocenjivanje i stresno testiranje operativnog rizika. Samoprocenjivanje podrazumeva procenu izloženosti rizicima od strane organizacionih delova u skladu sa mapom identifikovanih operativnih rizika merenjem mogućeg raspona, značaja za poslovanje i učestalosti događaja koji mogu da prouzrokuju gubitke, identifikovanjem nivoa kontrole koje oblasti poslovanja imaju nad ovim rizicima i mere za poboljšanje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Stres test predstavlja tehniku upravljanja operativnim rizikom, kojom se procenjuje potencijalni uticaj specifičnih događaja i/ili promene više faktora rizika na izloženost operativnom riziku.

Grupa ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom. Grupa preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi.

Putem pouzdanog izveštavanja o realizaciji mera za ublažavanje operativnih rizika, Grupa je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacioni delovi banaka članica Grupe u cilju umanjavanja operativnih rizika i preventivnog reagovanja na događaje operativnih rizika koji su u nastajanju. Članice Grupe procenjuju rizik poveravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem, na osnovu ugovora zaključenih sa tim licima, kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovorenih strana.

U cilju nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih sistema i procesa Grupe, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, banke članice Grupe su usvojile planove za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja. Banke članice Grupe su usvojile planove oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa.

4.6. Rizici ulaganja

Rizici ulaganja Grupe predstavljaju rizike ulaganja u druga pravna lica, osnovna sredstva i investicione nekretnine. Ulaganja Grupe u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Grupe, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim članice Grupe stiču udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskim sektoru. Ukupna ulaganja Grupe u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru, u osnovna sredstva i investicione nekretnine Grupe ne smeju preći 60% kapitala Grupe, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

4.7. Rizik izloženosti

Velika izloženost Grupe prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Grupom, jeste izloženost koja iznosi preko 10% kapitala Grupe.

U svom poslovanju Grupa vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Grupe;
- Zbir svih velikih izloženosti Grupe ne sme preći 400% kapitala Grupe.

Definisani limiti izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica odnose se i na lica povezana sa Grupom.

Izloženost Grupe prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Grupom, kretala se u okviru propisanih limita.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

4.8. Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Grupa izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Grupe zbog nemogućnosti članica Grupe da naplate potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- Političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti članica Grupe da naplate potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- Rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Grupa upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, članice Grupe vrše određivanjem kategorije internog rejtinga zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procenta od kapitala Grupe u zavisnosti od kategorije internog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Grupa vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom zemlje Grupa definiše limite izloženosti pojedinačno, po zemljama porekla dužnika.

4.10. Upravljanje kapitalom

Grupa je uspostavila sistem upravljanja rizicima u skladu sa obimom i strukturom svojih poslovnih aktivnosti, a cilj upravljanja kapitalom je nesmetano ostvarenje ciljeva poslovne politike Grupe.

Obračun kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala je počevši od 30.06.2017. godine usklađen sa Bazel III standardom.

Osnovni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- očuvanje minimalnog regulatornog zahteva (EUR 10 miliona);
- održavanje zaštitnih slojeva kapitala;
- poštovanje minimalnih regulatornih pokazatelja adekvatnosti kapitala uvećanih za zaštitne slojeve kapitala;
- održavanje poverenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja;
- ostvarenje politike dividendi.

Regulatorni kapital bankarske Grupe predstavlja zbir osnovnog kapitala (koga čine osnovni akcijski i dodatni osnovni kapital) i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala predstavljaju odnos kapitala (ukupnog, osnovnog ili osnovnog akcijskog) Grupe i zbira: rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka); rizične aktive po osnovu izloženosti tržišnim rizicima; rizične aktive po osnovu izloženosti operativnom riziku; rizične aktive po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti i rizične aktive po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/isporuke po osnovu slobodnih isporuka na nivou Grupe se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktive.

Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku se dobija množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđenog kao trogodišnji prosek proizvoda indikatora izloženosti po svim linijama poslovanja i propisanih stopa kapitalnog zahteva za svaku poslovnu liniju.

U hiljadama dinara

Pokazatelji adekvatnosti kapitala

	30.06.2021.	31.12.2020.
Osnovni kapital	71,116,551	70,902,630
Osnovni akcijski kapital	70,743,041	70,529,120
Dodatni osnovni kapital	373,51	373,51
Odbitne stavke od kapitala	(1,870,939)	(1,881,099)
Kapital	69,245,612	69,021,531

Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/isporuke po osnovu slobodnih isporuka	215,071,973	199,051,603
Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku	37,304,676	36,826,475
Rizična aktiva po osnovu izloženosti tržišnim rizicima	2,015,283	3,594,496

Pokazatelj adekvatnosti kapitala (min. 18.83%)	27.22%	28.82%
---	---------------	---------------

Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala (min. 15.63%)	27.22%	28.82%
--	---------------	---------------

Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala (min. 13.23%)	27.07%	28.67%
--	---------------	---------------

Tokom prve polovine 2021. godine svi propisani pokazatelji adekvatnosti kapitala na nivou bankarske Grupe su bili iznad regulatornih limita (8% + kombinovani zaštitni sloj kapitala, 6% + kombinovani zaštitni sloj kapitala i 4.5% + kombinovani zaštitni sloj kapitala za pokazatelje adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala respektivno).

Strategijom i Planom upravljanja kapitalom, bankarska Grupa obezbeđuje održavanje nivoa i strukture internog kapitala koji pruža adekvatnu podršku rastu plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja na nivou bankarske Grupe, sprovođenje politike dividendi, kao i prilagođavanje promenama u regulatornim zahtevima.

Tokom prve polovine 2021. godine Grupa je obračunavala i pokazatelj leveridža u skladu sa regulatornim zahtevom, koji predstavlja količnik osnovnog kapitala i iznosa izloženosti koje ulaze u obračun predmetnog pokazatelja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

Plan upravljanja kapitalom, kao deo sistema upravljanja kapitalom, sadrži:

- strateške ciljeve i period za njihovo ostvarivanje;
- opis procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom, planiranje njegovog adekvatnog nivoa i odgovornosti za taj proces;
- procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- ograničenja u vezi sa raspoloživim internim kapitalom;
- prikaz i obrazloženje efekata stres testiranja na interne kapitalne zahteve;
- alokaciju kapitala;
- plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.

Grupa na kontinuiranoj osnovi sprovodi proces interne procene adekvatnosti kapitala u skladu sa prirodom, obimom i složenosti poslovnih aktivnosti, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao dokumentovan i kontinuiran proces, ispunjava sledeće uslove:

- zasnovan je na identifikaciji i merenju rizika,
- pruža sveobuhvatnu procenu i praćenje rizika kojima je bankarska Grupa izložena ili može biti izložena,
- obezbeđuje adekvatan nivo raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom bankarske Grupe,
- uključen je u sistem upravljanja bankarskom Grupom i donošenja odluka;
- predmet je redovne analize, praćenja i provere.

Faze procesa interne procene adekvatnosti kapitala na nivou bankarske Grupe obuhvataju:

- utvrđivanje materijalno značajnih rizika, u skladu sa kvalitativnim i kvantitativnim kriterijumima;
- obračun iznosa internih kapitalnih zahteva;
- obračun iznosa stresiranih internih kapitalnih zahteva;
- određivanje ukupnog internog kapitalnog zahteva;
- poređenje sledećih elemenata:
 - kapitala i raspoloživog internog kapitala;
 - minimalnih kapitalnih zahteva i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
 - zbira minimalnih kapitalnih zahteva i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

5. PRIZNAVANJE I INICIJALNO VREDNOVANJE FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Svi finansijski instrumenti (plasmani, depoziti, zajmovi i subordinirane obaveze) priznaju se u poslovnim knjigama, uključujući i izvedene finansijske instrumente, odnosno derivate, u trenutku kada članica grupe postane ugovorna strana ugovora na osnovu koga je nastalo to finansijsko sredstvo/obaveza. Sva ostala finansijska sredstva i obaveze se početno priznaju na datum saldiranja, u skladu sa uslovima datog finansijskog instrumenta.

Inicijalno vrednovanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza se vrši po fer vrednosti, uz razlike u načinu priznavanja transakcionih troškova u zavisnosti od izbora kategorija naknadnog vrednovanja, i to na sledeći način:

- *po fer vrednosti kroz bilans uspeha* vrši se u visini fer vrednosti datih ekvivalenata na dan inicijalnog priznavanja, pri čemu se njihovi troškovi priznaju odmah u bilansu uspeha;
- *po fer vrednosti kroz ostali rezultat* se takođe zasniva na fer vrednosti, prilagođenoj za sve inkrementalne transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju ili izdavanju finansijskog instrumenta. U nabavnu vrednost se ne uključuju transakcioni troškovi koji mogu da nastanu prilikom otuđenja;
- *po amortizovanoj vrednosti* se vrši po nabavnoj vrednosti uvećanoj za direktne transakcione troškove.

Sredstva namenjena trgovanju se početno priznaju i naknadno mere po fer vrednosti u bilansu stanja sa troškovima transakcije direktno priznatim u bilansu uspeha. Sve izmene u fer vrednosti se priznaju u okviru bilansa uspeha.

Grupa može kod inicijalnog priznavanja neopozivo opredeliti da finansijska sredstva koja inače ispunjavaju kriterijume za vrednovanje po amortizovanom trošku (AC) ili po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), priznaje po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL), ukoliko na taj način eliminiše ili značajno smanjuje računovodstvenu neusaglašenost do koje bi inače došlo. Ovakva klasifikacija je dozvoljena samo prilikom početnog priznavanja i naknadno se ne može opozvati.

Investicije u zavisna pravna lica i investicije u pridružena pravna lica obuhvataju se metodom nabavne vrednosti, što podrazumeva da se ova ulaganja iskazuju po trošku pribavljanja.

Finansijski derivati inicijalno se priznaju po nabavnoj vrednosti i naknadno se preračunavaju po tržišnoj vrednosti.

Depoziti, dužničke hartije od vrednosti emitovane od strane članice Grupe, primljeni krediti i subordinirane obaveze se inicijalno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za sve direktne transakcione troškove.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine
5.1. Naknadno vrednovanje finansijskih instrumenata

Računovodstveni tretman naknadnog vrednovanja zavisi od prethodno izvršene klasifikacije finansijskih instrumenata. Sledeći pregled prikazuje način vrednovanja pojedinih elemenata finansijskih sredstava, u zavisnosti od njihove klasifikacije i vrste instrumenta.

Klasifikacija	Vrsta instrumenta	Vrednovanje	Dobici/gubici od promene fer vrednosti	Kamata i dividende	Obevređenje	Kursne razlike
Finansijska sredstva i obaveze po amortizovanom trošku	Dužnički instrumenti	Amortizovani trošak	-	Bilans uspeha: korišćenje EKS	Bilans uspeha, za finansijska sredstva	Bilans uspeha
Fer vrednost kroz bilans uspeha	Dužnički i vlasnički instr. ili derivati	Fer vrednost	Bilans uspeha	Bilans uspeha	-	Bilans uspeha
Instrumenti kapitala po fer vrednosti kroz ostali rezultat	Vlasnički instrumenti	Fer vrednost	Ostali ukupan rezultat, bez prenosa u BU	Bilans uspeha: primljene dividende	-	Ostali ukupan rezultat
Dužnička finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat	Dužnički instrumenti	Fer vrednost	Ostali ukupan rezultat, uz prenos u BU kod prestanka priznavanja	Bilans uspeha: korišćenje EKS	Bilans uspeha	Bilans uspeha

5.2. Modifikacija finansijskih sredstava

Izmena ugovorenih novčanih tokova usled izmena ugovornih uslova koje nisu značajne ili modifikacije ugovorenih novčanih tokova finansijskog sredstva, dovodi do priznavanja prihoda/rashoda od modifikacije finansijskih sredstava u bilansu uspeha preračunavanjem bruto knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva po sadašnjoj vrednosti ugovorom izmenjenih ili modifikovanih novčanih tokova, diskontovanih inicijalnom efektivnom kamatnom stopom. Pri tome, članica Grupe nastavlja da koristi postojeće sredstvo koje je modifikovano.

Članica Grupe izračunava dobitke/gubitke od modifikacije kao prvi korak koji prethodi zahtevu za promenom očekivanih kreditnih gubitaka modifikovanih finansijskih sredstava, koji se zasnivaju na izmenjenim ugovornim uslovima.

5.3. Prestanak priznavanja

Priznavanje finansijskog sredstva prestaje kada ugovorna prava nad gotovinskim tokovima vezanim za sredstvo isteknu ili kada članica Grupe transakcijom prenese sva suštinska prava i koristi vezane za vlasništvo nad finansijskim sredstvom ili ako transakcijom članica Grupe niti prenese niti zadrži sva suštinska prava vezana za vlasništvo, ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom. Svo vlasništvo nad prenesenim finansijskim sredstvom koje ispunjava uslove za prestanak priznavanja koje je članica Grupe stvorila ili zadržala, priznaje se kao zasebno sredstvo ili obaveza u bilansu stanja. Prilikom prestanka priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti (ili knjigovodstvene vrednosti dela sredstva koji je prenet) i zbira primljene nadoknade (uključujući nova sredstva koja su nabavljena umanjena za nove preuzete obaveze), kao i zbirni dobiti ili gubici koji su prethodno priznati u bilansu stanja, priznaju se u bilansu uspeha za pojedinačne instrumente.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

6. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Matična banka prati i obelodanjuje poslovanje po segmentima.

Informacije o rezultatima svakog izveštajnog segmenta su prikazane u nastavku.

Grupa ima ukupno četiri članice koje predstavljaju strateške organizacione delove:

Komercijalna banka a.d., Beograd, Srbija, Matična banka	Uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove kao i poslove obavljanja platnog prometa u zemlji i inostranstvu, poslovanje sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima
Komercijalna banka a.d., Podgorica, Crna Gora	Uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove kao i poslove obavljanja platnog prometa u zemlji i inostranstvu, poslovanje sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima
Komercijalna banka a.d., Banja Luka, Bosna i Hercegovina	Uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove kao i poslove obavljanja platnog prometa u zemlji i inostranstvu, poslovanje sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima
KomBank INVEST Društvo za upravljanje UCITS fondom a.d., Beograd, Srbija	Uključuje poslove upravljanja investicionim fondovima

Matična banka prati i obelodanjuje poslovanje po strateškim segmentima – članice Grupe u okviru svojih konsolidovanih finansijskih izveštaja. Grupa najveći deo svog poslovanja obavlja na teritoriji Republike Srbije. Zavisna pravna lica nisu od materijalnog značaja za pojedinačni finansijski izveštaj Matične banke.

Bilansna suma Matične banke iznosi 90.48% ukupne bilansne sume konsolidovanog bilansa stanja (2020. godine: 90.98%)

Bilansna suma Komercijalne banke a.d., Podgorica iznosi 3.37% ukupne konsolidovane aktive (2020. godine: 3.42%), Komercijalne banke a.d., Banja Luka 6.12% (2020. godine: 5.57%) i KomBank INVEST-a 0.03% (2020. godine: 0.03%).

Rezultat strateškog segmenta se koristi za merenje uspešnosti poslovanja, budući da rukovodstvo Matične banke veruje da je ova informacija najrelevantnija za vrednovanje rezultata određenog strateškog segmenta u poređenju sa drugim pravnim licima koja posluju u navedenim delatnostima na lokalnom tržištu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

6.1. Reklasifikacije pozicija u pojedinačnim finansijskim izveštajima članica Grupe pre konsolidacije

Za potrebe konsolidovanja, a pre postupka konsolidacije, prema potrebi, vrši se reklasifikacija pozicija u pojedinačnim finansijskim izveštajima članica Grupe koji utiču na korekciju bilansne sume i rezultata u bilansu uspeha iskazanih u statutarnim izveštajima.

Reklasifikovani finansijski izveštaji predstavljaju početne bilansne pozicije koje su dalje predmet konsolidacije.

Na dan 30.06.2021. izvršene su sledeće reklasifikacije u pozicijama bilansa stanja i bilansa uspeha po članicama Grupe, osim za članicu KomBank INVEST, kod koje nije bilo efekta reklasifikacije:

BILANS STANJA

u 000 RSD

Bilansna suma Matične banke	480,552,997
Reklasifikacija za ispravke vrednosti koje se odnose na umanjenje vrednosti učešća u zavisne banke	2,047,191
Reklasifikacija za ispravke vrednosti koje se odnose na plasmane zavisnim članicama	356
Reklasifikovana bilansna suma Matične banke	482,600,544

Statutarna bilansna suma KB Banja Luka	32,267,469
Umanjenje za razgraničene troškove za obaveze iskazane po amort.vred. primenom EKS-a	(48,439)
Reklasifikacija za ispravke vrednosti koje se odnose na Matičnu banku	786
Reklasifikacija za HOV - metod krive prinosa po Metodologiji Matične banke, po regulatoru metod korigovane krive prinosa	153,642
Kamata za potraživanja nivoa obezvređenja 3 (po regulatoru isknjižena na vanbilans)	21,832
Vrednovanje materijalno stečene imovine (sticanje) - po regulatoru vrednovanje imovine po neto vrednosti potraživanja, po metodologiji Matične banke bruto vrednost potraživanja	3,384
Ispravke vrednosti - metodologija regulatora	582,080
Ispravke vrednosti - metodologija Matične banke	(349,573)
Netiranje odloženih poreskih sredstava i obaveza	(775)
Reklasifikovana bilansna suma po modelu Matične banke	32,630,406

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

u 000 RSD

Statutarna bilansna suma KB Podgorica	18,127,774
Osnovna sredstva uzeta u lizing (efekti primene MSFI 16)	(15,844)
Reklasifikacija za ispravke vrednosti koje se odnose na Matičnu banku	231
Netiranje odloženih poreskih sredstava i obaveza	(3,603)
Reklasifikovana bilansna suma po modelu Matične banke	18,108,558

BILANS USPEHA

u 000 RSD

Rezultat Matične banke	924,700
Reklasifikacija za efekat neto promene ispravki vrednosti plasmana koje se odnose na zavisne članice (negativan efekat)	(230)
Reklasifikacija za efekat neto promena rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni (negativan efekat)	(1,217)
Reklasifikovani rezultat Matične banke	923,253

Statutarni rezultat KB Banja Luka	44,232
Reklasifikacija za efekat promene ispravki vrednosti plasmana koje se odnose na Matičnu banku (pozitivan efekat na rezultat)	303
Efekat razlika primene interne i regulatorne metodologije za kreditne rizike - obračun ispravke vrednosti (pozitivan efekat)	3,204
Efekat primene interne metodologije za kreditne rizike - prihod od kamate za klijente u nivou obezvređenja 3 nije priznat u bilansu uspeha po regulatoru-prestanak obračuna	744
Eliminacija prihoda od prodaje materijalno stečene imovine	(1,956)
Reklasifikovani rezultat KB Banja Luka	46,527

Statutarni rezultat KB Podgorica	(182,104)
Reklasifikacije za efekat promene ispravki vrednosti plasmana koji se odnose na Matičnu banku (negativan efekat na rezultat)	(512)
Reklasifikovani rezultat KB Podgorica	(182,616)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

6.2. Konsolidacija bilansa stanja i bilansa uspeha

Prilikom konsolidacije izvršena je eliminacija svih međusobnih odnosa iz bilansa stanja u iznosu od 6,447,424 hiljada dinara (2020. godine: 7,578,111 hiljada dinara). Iz bilansa uspeha izvršena je eliminacija prihoda u iznosu od 38,880 hiljada dinara (30.06.2020. godine: 16,001 hiljadu dinara), a rashoda u iznosu od 40,288 hiljada dinara (30.06.2020. godine 17,050 hiljada dinara).

Pojedinačni reklasifikovani Bilansi stanja 30.06.2021. godine:

	u hiljadama dinara
KB Beograd	482,600,544
KB Podgorica	18,108,558
KB Banja Luka	32,630,406
KomBank INVEST	176,064
Zbirni reklasifikovani nekonsolidovani BS	533,515,572

Bilans stanja 30.06.2021. godine

<u>Zbirni nekonsolidovani bilans stanja</u>	<u>Iznos konsolidacije bilansa stanja</u>	<u>U hiljadama dinara Konsolidovani bilans stanja</u>
533,515,572	6,447,424	527,068,148
gotovina/obaveze	8,314	
plasmani/obaveze	958,222	
ulozi/kapital	5,480,888	

Pojedinačni reklasifikovani Bilansi uspeha (pre oporezivanja) 30.06.2021. godine

	u hiljadama dinara
KB Beograd	786,478
KB Podgorica	(182,616)
KB Banja Luka	46,527
KomBank INVEST	1,136
Zbirni reklasifikovani nekonsolidovani BU (pre oporezivanja)	651,526

Bilans uspeha 30.06.2021. godine

<u>Zbirni nekonsolidovani dobitak u Bilansu uspeha (pre poreza)</u>	<u>Iznos konsolidacije bilansa uspeha</u>		<u>U hiljadama dinara Konsolidovani dobitak (pre poreza)</u>
	prihodi	rashodi	
651,526	38,880	40,288	652,934
Kamate	7,492	7,492	
Naknade	9,037	9,037	
Ostali prihodi / rashodi	126	126	
Kursne razlike (reklasifikovano u kapital)	22,225	23,633	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

	u hiljadama dinara
Konsolidovani dobitak pre poreza	652,934
Neto dobitak po osnovu odloženih poreza	136,775
Konsolidovani dobitak nakon oporezivanja	789,709

Dobitak i gubitak po osnovu odloženih poreza

U bilansu uspeha na dan 30.06.2021. godine, Grupa je iskazala neto dobitak po osnovu efekata odloženih poreza u iznosu od 136,775 hiljada dinara. Matična banka je iskazala neto gubitak po ovom osnovu u iznosu od 136,775 hiljada dinara (dobitak u iznosu od 18,952 hiljade dinara i gubitak u iznosu od 46,177 hiljada dinara), KB Podgorica KB Banja Luka nisu obračunavale odložene poreze koji utiču na bilans uspeha na izveštajni datum.

Porez na dobit

Matična banka nema mogućnost vršenja poreske konsolidacije na osnovu važećih propisa u Republici Srbiji. Konačne iznose obaveza po osnovu poreza na dobit članice Grupe utvrđuju primenom poreske stope na poresku osnovicu utvrđenu lokalnim poreskim propisima i obelodanjuju u pojedinačnim napomenama uz svoje godišnje statutarne finansijske izveštaje.

Matična banka nije iskazala porez na dobit, zbog prava na korišćenje poreskog kredita iz prethodnih godina, a zavisne članice nisu obračunavale poresku obavezu za datum 30. juni 2021. godine.

Bilans stanja 2020. godine

Zbirni nekonsolidovani bilans stanja	Iznos konsolidacije bilansa stanja	U hiljadama dinara Konsolidovani bilans stanja
507,873,374	7,578,111	500,295,263
gotovina/obaveze	5,549	
plasmani/obaveze	2,091,674	
ulozi/kapital	5,480,888	

Bilans uspeha 30.06.2020. godine

Zbirni nekonsolidovani dobitak u Bilansu uspeha (pre poreza)	Iznos konsolidacije bilansa uspeha		U hiljadama dinara Konsolidovani dobitak (pre poreza)
	prihodi	rashodi	
3,005,979	16,001	17,050	3,007,028
Kamate	4,986	4,986	
Naknade	3,888	3,888	
Ostali prihodi / rashodi	166	166	
Kursne razlike (reklasifikovano u kapital)	6,961	8,010	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

U nastavku je prikazan pregled strateških segmenata iz konsolidovanog bilansa stanja i konsolidovanog bilansa uspeha:

A. BILANS STANJA – KONSOLIDOVANI na dan 30. juna 2021. godine

	<i>U hiljadama dinara</i>				
	Komerrijalna banka a.d., Beograd	Komerrijalna banka a.d., Podgorica	Komerrijalna banka a.d., Banja Luka	KomBank INVEST a.d., Beograd	Ukupno
AKTIVA					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	76,805,654	2,532,745	9,728,902	-	89,067,301
Hartije od vrednosti	145,092,815	1,306,809	3,212,047	154,927	149,766,598
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	43,085,530	778,357	1,654,038	16,080	45,534,005
Kredit i potraživanja od komitenta	195,450,279	12,156,342	16,893,736	-	224,500,357
Nematerijalna imovina	397,853	23,336	33,474	-	454,663
Nekretnine, postrojenja i oprema	5,821,893	320,023	316,947	112	6,458,975
Investicione nekretnine	1,950,289	73,083	198,584	-	2,221,956
Tekuća poreska sredstva	18,911	-	8,550	77	27,538
Odložena poreska sredstva	-	-	-	2,484	2,484
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	130,426	130,845	144,307	-	405,578
Ostala sredstva	8,084,687	465,612	76,162	2,232	8,628,693
Ukupno aktiva	476,838,337	17,787,152	32,266,747	175,912	527,068,148

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

30. jun 2021. godine

A. BILANS STANJA – KONSOLIDOVANI na dan 30. juna 2021. godine

	<i>U hiljadama dinara</i>				
	Komerzijalna banka a.d., Beograd	Komerzijalna banka a.d., Podgorica	Komerzijalna banka a.d., Banja Luka	KomBank INVEST a.d., Beograd	Ukupno
PASIVA					
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	1,772,079	266,065	3,874,830	-	5,912,974
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	392,058,967	15,176,015	23,823,236	-	431,058,218
Rezervisanja	3,340,103	124,478	43,196	15,459	3,523,236
Odložene poreske obaveze	59,910	8,403	17,666	-	85,979
Ostale obaveze	7,345,877	168,624	370,437	1,730	7,886,668
Ukupno obaveze	404,576,936	15,743,585	28,129,365	17,189	448,467,075
Kapital					
Akcijski kapital i emisiona premija	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Akumulirani rezultat	4,667,691	(761,145)	412,100	17,720	4,336,366
Rezerve	33,476,445	545,949	206,817	876	34,230,087
Učešća bez prava kontrole	-	-	70	-	70
Ukupan kapital	78,178,686	(215,196)	618,987	18,596	78,601,073
Ukupno pasiva	482,755,622	15,528,389	28,748,352	35,785	527,068,148

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

A. BILANS STANJA – KONSOLIDOVANI na dan 31. decembra 2020. godine

	<i>U hiljadama dinara</i>				
	Komerrijalna banka a.d., Beograd	Komerrijalna banka a.d., Podgorica	Komerrijalna banka a.d., Banja Luka	KomBank INVEST a.d., Beograd	Ukupno
AKTIVA					
Gotovina i sredstva kod centralne banke	80,045,107	1,911,252	4,935,711	-	86,892,070
Hartije od vrednosti	153,776,323	1,265,605	3,244,162	152,566	158,438,656
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	17,301,332	607,317	940,455	16,379	18,865,483
Kredit i potraživanja od komitenta	189,296,089	12,204,666	17,932,872	-	219,433,627
Nematerijalna imovina	510,669	29,266	38,478	-	578,413
Nekretnine, postrojenja i oprema	6,045,330	352,977	344,748	144	6,743,199
Investicione nekretnine	1,819,507	77,366	248,134	-	2,145,007
Tekuća poreska sredstva	12,237	-	7,347	77	19,661
Odložena poreska sredstva	-	-	-	2,484	2,484
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	130,426	138,179	102,058	-	370,663
Ostala sredstva	6,215,954	502,191	85,671	2,184	6,806,000
Ukupno aktiva	455,152,974	17,088,819	27,879,636	173,834	500,295,263

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

A. BILANS STANJA – KONSOLIDOVANI na dan 31. decembra 2020. godine

	<i>U hiljadama dinara</i>				
	Komercijalna banka a.d., Beograd	Komercijalna banka a.d., Podgorica	Komercijalna banka a.d., Banja Luka	KomBank INVEST a.d., Beograd	Ukupno
PASIVA					
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3,733,731	286,632	4,075,827	-	8,096,190
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	372,699,401	14,459,196	19,033,470	-	406,192,067
Rezervisanja	2,528,051	110,585	42,251	15,459	2,696,346
Tekuće poreske obaveze	-	502	1,577	-	2,079
Odložene poreske obaveze	147,400	8,332	20,841	-	176,573
Ostale obaveze	4,975,476	178,329	415,181	892	5,569,878
Ukupno obaveze	384,084,059	15,043,576	23,589,147	16,351	422,733,133
Kapital					
Akcijski kapital i emisiona premija	40,034,550	-	-	-	40,034,550
Akumulirani rezultat	3,655,838	(495,652)	373,793	16,639	3,550,618
Rezerve	33,286,592	462,246	227,233	821	33,976,892
Učešća bez prava kontrole	-	-	70	-	70
Ukupan kapital	76,976,980	(33,406)	601,096	17,460	77,562,130
Ukupno pasiva	461,061,039	15,010,170	24,190,243	33,811	500,295,263

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine**
B. BILANS USPEHA – KONSOLIDOVANI za 30. jun 2021. godine

	<i>U hiljadama dinara</i>				
	Komer ci jalna banka a.d. Beograd	Komer ci jalna banka a.d. Podgorica	Komer ci jalna banka a.d. Banja Luka	KomBank INVEST a.d. Beograd	Ukupno
Prihodi od kamata	6,486,649	344,850	399,077	248	7,230,824
Rashodi od kamata	(515,191)	(57,973)	(106,999)	-	(680,163)
Neto prihodi od kamata	5,971,458	286,877	292,078	248	6,550,661
Prihodi od naknada i provizija	3,438,032	108,134	141,751	12,717	3,700,634
Rashodi od naknada i provizija	(856,582)	(30,456)	(35,906)	(130)	(923,074)
Neto prihodi od naknada i provizija	2,581,450	77,678	105,845	12,587	2,777,560
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	1,364	-	-	916	2,280
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	129,754	-	-	10	129,764
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	54,419	(15,330)	725	(6)	39,808
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(854,970)	(167,848)	(92)	-	(1,022,910)
Ostali poslovni prihodi	114,869	3,390	5,197	-	123,456
Ukupan neto poslovni prihod	7,998,344	184,767	403,753	13,755	8,600,619
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(2,372,498)	(165,585)	(168,442)	(7,713)	(2,714,238)
Troškovi amortizacije	(467,552)	(44,168)	(56,469)	(31)	(568,220)
Ostali prihodi	107,775	2,520	19,985	6	130,286
Ostali rashodi	(4,472,087)	(171,984)	(147,854)	(3,588)	(4,795,513)
Dobitak pre oporezivanja	793,982	(194,450)	50,973	2,429	652,934
Neto dobitak po osnovu odloženih poreza	136,775	-	-	-	136,775
Dobitak nakon oporezivanja	930,757	(194,450)	50,973	2,429	789,709

U okviru iskazanog konsolidovanog dobitka, dobitak koji pripada vlasnicima bez prava kontrole iznosi 1 hiljadu RSD.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
**NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine**
B. BILANS USPEHA – KONSOLIDOVANI za 30. jun 2020. godine

	<i>U hiljadama dinara</i>				
	Komerzijalna banka a.d. Beograd	Komerzijalna banka a.d. Podgorica	Komerzijalna banka a.d. Banja Luka	KomBank INVEST a.d. Beograd	Ukupno
Prihodi od kamata	6,521,323	356,670	408,139	257	7,286,389
Rashodi od kamata	(573,520)	(58,827)	(93,309)	-	(725,656)
Neto prihodi od kamata	5,947,803	297,843	314,830	257	6,560,733
Prihodi od naknada i provizija	3,221,886	107,604	121,940	13,267	3,464,697
Rashodi od naknada i provizija	(845,700)	(21,897)	(37,630)	(140)	(905,367)
Neto prihodi od naknada i provizija	2,376,186	85,707	84,310	13,127	2,559,330
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	35,085	-	-	1,404	36,489
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	108,307	1,168	6,793	4	116,272
Neto prihod od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	(14,396)	15,319	(106)	-	817
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(81,834)	(11,608)	(11,184)	-	(104,626)
Ostali poslovni prihodi	125,019	2,783	4,754	-	132,556
Ukupan neto poslovni prihod	8,496,170	391,212	399,397	14,792	9,301,571
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(3,110,456)	(146,668)	(181,988)	(7,728)	(3,446,840)
Troškovi amortizacije	(492,842)	(46,425)	(57,807)	(10)	(597,084)
Ostali prihodi	734,678	5,667	5,232	5	745,582
Ostali rashodi	(2,714,297)	(143,127)	(135,340)	(3,437)	(2,996,201)
Dobitak pre oporezivanja	2,913,253	60,659	29,494	3,622	3,007,028
Porez na dobitak	-	(69)	(3,654)	-	(3,723)
Neto gubitak po osnovu odloženih poreza	(141,497)	(2,181)	(278)	-	(143,956)
Dobitak nakon oporezivanja	2,771,756	58,409	25,562	3,622	2,859,349

Geo iskazani konsolidovani dobitak pripada Matičnoj banci.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

7. KAPITAL

7.1 Kapital se sastoji iz:

	U hiljadama dinara	
	30. jun 2021.	31. decembar 2020.
Akcijski kapital	17,191,526	17,191,526
Emisiona premija	22,843,084	22,843,084
Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	25,436,827	25,432,818
Revalorizacione rezerve	8,793,263	8,544,078
Dobitak	5,720,563	4,812,004
Gubitak	(1,384,190)	(1,261,380)
Stanje na dan	78,601,073	77,562,130

Kapital se sastoji iz:

Struktura kapitala	U hiljadama dinara					
	30. jun 2021. godine			31. decembar 2020. godine		
	Većinski udeo	Učešća bez prava kontrole	Ukupno	Većinski udeo	Učešća bez prava kontrole	Ukupno
Akcijski kapital	17,191,466	60	17,191,526	17,191,466	60	17,191,526
Emisiona premija	22,843,084	-	22,843,084	22,843,084	-	22,843,084
Akcijski kapital	40,034,550	60	40,034,610	40,034,550	60	40,034,610
Dobitak	5,720,556	7	5,720,563	4,811,998	6	4,812,004
Gubitak	(1,384,190)	-	(1,384,190)	(1,261,380)	-	(1,261,380)
Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	25,436,824	3	25,436,827	25,432,814	4	25,432,818
Revalorizacione rezerve (potražni saldo)	7,176,315	-	7,176,315	6,924,907	-	6,924,907
Translacione rezerve (napomena 7.2)	1,616,948	-	1,616,948	1,619,171	-	1,619,171
Rezerve	34,230,087	3	34,230,090	33,976,892	4	33,976,896
Kapital	78,601,003	70	78,601,073	77,562,060	70	77,562,130

Akcijski kapital Matične banke formiran je inicijalnim ulozima akcionara i narednim emisijama novih akcija. Akcionari imaju pravo upravljanja Matičnom bankom (vlasnici običnih akcija), kao i pravo učešća u raspodeli dobiti. Na dan 30. juna 2021. godine akciji kapital Matične banke iznosi 17,191,466 hiljada dinara i sastoji se od 17,191,466 akcija sa nominalnom vrednošću od 1 hiljadu dinara po akciji.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

Struktura akcija Matične banke je data u narednoj tabeli:

Vrste akcija	Broj akcija	
	30. jun 2021.	31. decembar 2020.
Obične akcije	16,817,956	16,817,956
Prioritetne akcije	373,510	373,510
Stanje na dan	17,191,466	17,191,466

Struktura akcijskog kapitala Matične banke – obične akcije na dan 30.06.2021. godine je sledeća:

Naziv akcionara	% učešća
NLB d.d. Ljubljana	88.28
OTP BANKA SRBIJA (custody račun)	2.69
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	2.27
Jugobanka a.d., Beograd u stečaju	1.91
Kompanija Dunav osiguranje a.d., Beograd	1.73
OTP BANKA SRBIJA (custody račun)	0.51
TEZORO BROKER AD	0.34
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (zbrini račun)	0.28
KRIMINALISTIČKO-POLICIJSKA AKADEMIJA	0.20
TANDEM FINANCIAL a.d. Novi Sad	0.13
DUNAV RE AD	0.10
MERA INVEST DOO BEOGRAD	0.10
TEZORO BROKER AD	0.07
ERSTE BANK CUSTODY	0.07
FIZIČKO LICE	0.07
KRUNA KOMERC D.O.O.	0.06
ELEKTRODISTRIBUCIJA SRBIJE DOO	0.05
Ostali	1.14
	<u>100.00</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

7.2. Kumulativne kursne razlike po osnovu kursiranja inooperacija

	Kumulativne kursne razlike na udele u zavisna društva	Kursne razlike ostvarene na unutargrupnim transakcijama	U hiljadama dinara	
			Kursne razlike iz prevođenja rezultata Bilansa uspeha sa prosečnog na zaključni kurs	Ukupno
Stanje na dan 1. januara prethodne godine	1,486,395	81,917	51,141	1,619,453
Povećanje	(729)	445	2	(282)
Stanje na dan 31. decembar prethodne godine	1,485,666	82,362	51,143	1,619,171
Povećanje	(827)	(1,408)	12	(2,223)
Stanje na dan 30. juna 2021. godine	1,484,839	80,954	51,155	1,616,948

8. POTENCIJALNE OBAVEZE I DRUGE VANBILANSNE POZICIJE

	U hiljadama dinara	
	30. jun 2021.	31. decembar 2020.
Poslovi u ime i za račun trećih lica	4,126,706	4,146,427
Preuzete buduće obaveze	45,452,445	44,263,544
Potraživanja po osnovu sporazuma o rekupovini	1,175,660	1,175,802
Druge vanbilansne pozicije	478,462,910	484,744,960
Ukupno	529,217,721	534,330,733

Iz preuzetih budućih obaveza eliminisan je interni odnos sa Komercijalnom bankom a.d., Banja Luka po osnovu neiskorišćenih kredita u iznosu od 2,351,320 hiljada dinara (EUR 20 miliona).

Iz drugih vanbilansnih pozicija eliminisan je interni odnos koji Komercijalna banka a.d. Banja Luka ima sa Komercijalnom bankom a.d. Beograd.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine

8.1 Izdate garancije i akreditivi

Banke, članice Grupe, izdaju garancije i akreditive, kojim garantuju trećim licima izmirenje obaveza od strane svojih klijenata. Ovi ugovori imaju ugovoreno vreme trajanja koje najčešće iznosi do godinu dana.

Ugovorene vrednosti potencijalnih obaveza su prikazane u narednoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	30. jun 2021.	31. decembar 2020.
Plative garancije	5,043,105	5,088,246
Činidbene garancije	7,651,409	7,131,239
Akreditivi	99,592	169,229
Stanje na dan	12,794,106	12,388,714

Prethodno navedeni iznosi predstavljaju maksimalan iznos gubitka koji bi banke, članice Grupe ostvarile na datum finansijskih izveštaja, ukoliko niko od klijenata ne bi uspeo da izmiri ugovorene obaveze.

8.2 Struktura preuzetih obaveza je sledeća

	U hiljadama dinara	
	30. jun 2021.	31. decembar 2020.
Neiskorišćeni deo odobrenih prekoračenja po platnim i kreditnim karticama i prekoračenjima po tekućim računima	9,076,649	11,169,739
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	22,856,829	20,191,910
Ostale neopozive obaveze	724,861	513,181
Stanje na dan	32,658,339	31,874,830

9. POVEZANA LICA

Najveće učešće u upravljačkim akcijama Matične banke ima NLB d.d. Ljubljana, koja je vlasnik 88.28% običnih akcija Banke. Matična banka ima tri zavisna pravna lica: Komercijalna banka a.d. Podgorica, Komercijalna banka a.d. Banja Luka i KomBank INVEST a.d. Beograd.

Pravna i fizička lica se smatraju povezanim licima ukoliko jedno lice ima kontrolu, zajedničku kontrolu ili značajan uticaj na donošenje finansijskih i poslovnih odluka drugog pravnog lica. Povezana lica su i ona lica koja su pod zajedničkom kontrolom istog matičnog pravnog lica.

U okviru redovnog poslovanja Grupe obavlja se izvestan broj bankarskih transakcija sa povezanim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti i derivatne instrumente, transakcije platnog prometa i druge bankarske poslove.

Konsolidovane transakcije sa zavisnim licima su prikazane u napomeni 6.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
30. jun 2021. godine**10. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA****Događaji nakon datuma bilansa stanja Matične banke:**

Nije bilo značajnih događaja posle datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u Napomenama uz finansijske izveštaje za 30. jun 2021. godine.

Događaji nakon datuma bilansa stanja Komercijalne banke a.d. Podgorica:

Nije bilo događaja nakon datuma bilansiranja, do datuma izdavanja ovih finansijskih izveštaja, koji bi zahtevali eventualne korekcije ili dodatna obelodanjivanja od strane Komercijalne banke a.d. Podgorica.

Događaji nakon datuma bilansa stanja Komercijalne banke a.d. Banja Luka:

Nije bilo događaja nakon datuma bilansiranja, do datuma izdavanja ovih finansijskih izveštaja, koji bi zahtevali eventualne korekcije ili dodatna obelodanjivanja od strane Komercijalne banke a.d. Banja Luka.

Događaji nakon datuma bilansa stanja KomBank INVEST a.d. Beograd, Društvo za upravljanje UCITS fondom:

Nije bilo događaja nakon datuma bilansiranja, do datuma izdavanja ovih finansijskih izveštaja, koji bi zahtevali eventualne korekcije ili dodatna obelodanjivanja od strane KomBank INVEST a.d. Beograd.

Nije bilo drugih značajnih događaja posle datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u Napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje za 30. jun 2021. godine.

11. DEVIZNI KURSEVI

Devizni kursevi utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta primenjeni za preračun pozicija bilansa stanja u dinare na dan 30. jun 2021. i 2020. godine za pojedine glavne valute su:

	Zvanični kurs		Prosečni kurs	
	Narodne banke Srbije		Narodne banke Srbije	
	30.06.2021.	31.12.2020.	30.06.2021.	30.06.2020.
USD	98.7369	104.6329	-	-
EUR	117.5660	117.5760	117.5761	117.5746
CHF	107.1607	109.9252	-	-
BAM	60.1105	60.1157	60.1157	60.1150

U Beogradu,

Dana 24.08.2021.godine

Lica odgovorna za sastavljanje
finansijskih izveštaja

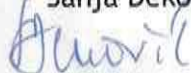

IZJAVA

Izjavljujemo da su, prema našem najboljem saznanju, polugodišnji konsolidovani finansijski izveštaji za 30.06.2021. godine sastavljeni uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i da daju istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i njegova društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Lica odgovorna za sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja

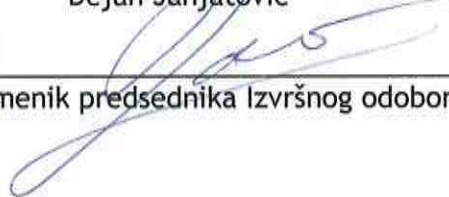
Sanja Đeković

Izvršni direktor za
finansije i računovodstvo

Dejan Janjatović

Zamenik predsednika Izvršnog odozora Banke

IZVRŠNI ODBOR

Broj: 613/IO

Beograd 24.08.2021. godine

Na osnovu člana 31. Statuta Komercijalne banke AD Beograd, a u skladu sa članom 52. Zakona o tržištu kapitala, Izvršni odbor Komercijalne banke AD Beograd na sednici br. 36.1, dana 24.08.2021. godine donosi

ODLUKU

**O USVAJANJU KONSOLIDOVANIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I IZVEŠTAJA O POSLOVANJU GRUPE
KOMERCIJALNE BANKE AD BEOGRAD ZA PERIOD JANUAR- JUN 2021. GODINE**

Član 1.

Usvajaju se konsolidovani finansijski izveštaji Grupe Komercijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 30.06.2021. godine:

1. Bilans stanja – konsolidovani na dan 30.06.2021. godine,
2. Bilans uspeha – konsolidovani u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine,
3. Izveštaj o ostalom rezultatu – konsolidovani u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine,
4. Izveštaj o tokovima gotovine - konsolidovani u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine,
5. Izveštaj o promenama na kapitalu – konsolidovani u periodu od 01.01. do 30.06.2021. godine i
6. Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje za period od 01.01. do 30.06.2021. godine, u tekstu koji je sastavni deo ove odluke.

Član 2.

Usvaja se Izveštaj o poslovanju Grupe Komercijalne banke AD Beograd za period od 01.01. do 30.06.2021. godine, u tekstu koji je sastavni deo ove odluke.

Član 3.

Ovlašćuju se zamenik predsednika Izvršnog odbora Dejan Janjatović i Izvršni direktor za finansije i računovodstvo Sanja Đeković da potpišu konsolidovane finansijske izveštaje Grupe Komercijalne banke AD Beograd iz člana 1. ove odluke.

Ovlašćuju se zamenik predsednika Izvršnog odbora Dejan Janjatović i direktor Sektora kontrolinga i planiranja Dragana Romandić da potpišu Izveštaj o poslovanju Grupe Komercijalne banke AD Beograd iz člana 2. ove odluke.

Član 4.

Zadužuju se Sektor računovodstva, Sektor kontrolinga i planiranja, Sektor hartija od vrednosti i finansijskih tržišta da konsolidovane finansijske izveštaje Grupe Komercijalne banke AD Beograd za period 01.01. do 30.06.2021. godine iz člana 1 i Izveštaj o poslovanju iz člana 2 ove odluke, dostave Komisiji za hartije od vrednosti i Beogradskoj berzi do 31.08.2021. godine, u skladu sa članom 52. Zakona o tržištu kapitala.

Član 5.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

ZAMENIK PREDSEDNIKA IZVRŠNOG ODBORA

Dejan Janjatović

PREDSEDNIK IZVRŠNOG ODBORA

Vlastimir Vuković

IZJAVA

Konsolidovani finansijski izveštaji Komercijalne banke AD Beograd za period 01.01.2020. do 30.06.2021. godine, koji su objavljeni u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala, nisu revidirani.

Izjava se daje u skladu sa članom 52. stav 7. Zakona o tržištu kapitala.

Lica odgovorna za sastavljanje konsolidovanih finansijskih izveštaja

Sanja Deković

Izvršni direktor za
finansije i računovodstvo

Dejan Janjatović

Zamenik predsednika Izvršnog odbora Banke